

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
Ingyen kapják.Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. Igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1909 október 21. d. e. 10 órakor. Igazgató-
választmány ülése.
" " 21. d. e. Cserháti Sándor emlék-
bizottság ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának ugys mint a
„Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1909. évi október hó 21-én (csütörtökön) d. e.
10 órakor a „Köztelek” székházának (Budapest,
IX., Köztelek-utca 8.) nagytermében tartandó

III. rendes ülésére.

(A tárgysorozatot lásd a *Köztelek* 80. szá-
mában.)

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által ma-
gyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló
vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kama-
taiból három egyenként 600 koronás ösztön-
díjra az 1909/1910. tanévre ezennel pályázatot
hirdetek.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva,
másodsorban pedig oly szegénysorsu hallgatók
pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt
kérvényeket a m. kir. földmivelésügyi minisz-
terhez ezimezve folyó évi december hó 15-ig
bezárólag a gazdasági akadémia igazgatóságá-
nál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények
figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1909. október hó 7-én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Felhívás.

Alapszabályaink 50. §-a és ügyrendünk 19. § a
értelmében az egyes szakosztályok ülésein min-
den egyesületi tag résztvehet és felszólalhat
ugyan, de szavazati joggal csak az igazgató-
választmány által három évre megválasztott
szakosztályi tagok, az egyesület többi tagjai
közül pedig azok birnak, akik egyik vagy másik
szakosztályban való közreműködésre az illető
szakosztály elnökénél vagy a titkári hivatalnál
a szakosztályok őszi megalakulása előtt, vagy
azt követően négy héten belül jelentkeznek.

Felhívom tehát egyesületünk igen tisztelt tagjait,
hogy amennyiben valamelyik vagy esetleg több
szakosztály f. évi működésében tanácskozási és
szavazati joggal résztvenni kívánnak, szivesked-
jenek ebbéli szándékukat a fent jelzett határidőn
belül az OMGE. titkári hivatalával írásban
közölni. Ügyrendünk 19. §-a értelmében az
egyesület szakosztályai a következők: a) köz-
gazdasági, b) irodalmi és tanügyi, c) földmivelési
és növénytermesztési, d) állattenyésztési és állat-
egészségügyi, e) mezőgazdasági ipari, kereske-
delmi és üzemi szakosztály.

Azoknak a t. szakosztályi tagoknak, akiket
1907-ben választott meg az igazgató-választ-
mány az egyes szakosztályok tagjaivá, nem
kell jelentkezniök, mert megválasztásuk érvénye
1910. év őszéig tart.

Budapest, 1909. október hó 7.

Károlyi Mihály gróf s. k.,
elnök.

Jelzálogkölesön.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra,
hogy az OMGE. üzemi osztályának működési
terét újabban azzal bővítettük ki, hogy azon
gazdák érdekében, akik birtokukra jelzálogos
kölesönöket óhajtanak felvenni, ha ez ügyben
hozzánk fordulnak, erre a célra alkalmazott
szakértőnk ilyen kölesönök előnyös megszerzé-
sében kezükre jár és az ezzel járó teendőket
elvégzi.

Igazgató.

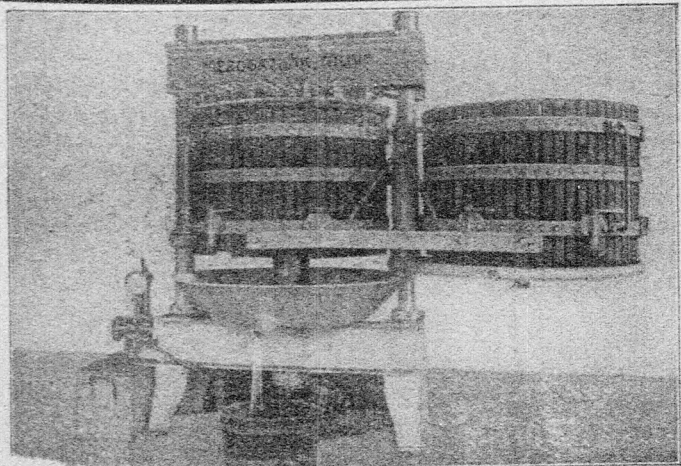
Osztrák aknák.

Mire e sorok napvilágot látnak, a vég-
telenül sokáig tartott politikai válság végre-
valahára talán a megoldás stádiumába
jut s a hivatott férfiaknak sikerül talán
megtalálniok a kibontakozás fonalát.

Legfőbb ideje is, hogy az egész köz-
életünket lenyűgöző válságos helyzet véget
érjen s a közérdeklődés újból felkeltesse
azok iránt a kérdések iránt, amelyek
mélyen belenyulnak gazdasági életünkbe
s egzisztenciális szempontból ránk nézve
elsősorban fontoságuk.

Több mint sajnálatos, hogy minálunk
mindent és mindenkit a politika ural.
Mihelyt a politikai élet rendes menete
bármilyen okból megakad, mihelyt közjogi
követelések tolnak az előtérbe, egész
közéletünk mintegy hipnotizálódik azok
által s megszűnik az érdeklődés egyéb,
főleg a gazdasági ügyek iránt. Hát hiszen
a politikai élet menetét kétségkívül más
államokban is a legéberebb figyelemmel
kíséri a közvélemény, de a gazdasági
kérdések iránti érdeklődés s azok gondo-
zása nem szorul háttérbe egy pillanatra
sem.

Legjobb bizonyítéka ennek a szomszéd
Ausztria példája. Ott is a lehető legzilál-
tabbak a politikai viszonyok. A különböző
pártok a legádázabb küzdelmet folytatják
egymás ellen. Ausztria különböző nem-
zetiségei állandóan hajban vannak egy-
mással, de azért a gazdasági kérdések
gondozásáról meg nem feledkeznek, sőt
azok állandóan előtérben vannak s ezek-
ben a különböző politikai pártok is lehe-

Ajánljuk a magyar gyártmányu „TOLDI” hydraulikus, „KINIZSI”
orsós, valamint egyéb szerkezetű borsajtóinkat, szőlőzuzó,
bogyózókat, borszivattyuinkat stb., magyar prima
bortömlőinket s az összes szüreti cikkeket a legjobb
minőségben, gazdáknak legjutányosabb árak mellett.

Most jelent meg szüreti, pinczegazdasági árjegyzékünk, melyet
kivánatra ingyen és bérmentve megküldünk.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

koronában állapította meg, feladatául tévén a létesítendő állattérkező központnak egyrészt az állattenyésztés fejlesztését, másrészt az állatok forgalmának, kivitelének és más irányú értékesítésének szolgálatát. Részleteiben pedig feladata lesz a központnak az állatforgalom elősegítése céljából állattérkező állomásokat és szövetkezeteket létesíteni s azokat anyagilag támogatni, nagy tenyész- és haszonállatvásárlási telepet s vágóállatvásárokat szervezni, az állatexportot nagy arányokban fejleszteni, továbbá az állatbiztosítás, a közös takarmánybeszerzés, az állati termékek értékesítése, valamint az állatokra nyújtandó hitel ügyét megvalósítani.

A törvénytervezet indoklásában az osztrák kormány hangsúlyozza, hogy ennek az intézménynek létesítésére feltétlenül szükség van s annak nagymérvű anyagi támogatását teljes mérvben indokolja az, hogy a vámkülföldi huszbehozatal meg fogja károsítani az osztrák mezőgazdaságot, helyénvaló tehát, hogy ezért rekompensáltassék.

Amíg idehaza mindenképp figyelmét a politikai viszályok kötötték le, addig, ime, az osztrákok szép csendesen egy újabb aknát helyeztek el a mi gazdasági érdekeink ellen, amelyet ártalmatlanná tenni nem lesz csekély feladat, de amelylyel meg kell birkoznunk.

Nem elég, hogy a közös monarchia érdekében a magyar mezőgazdaság — minden rekompensáció nélkül — vállalta a román szerződés megkötését, amelyből haszna kizárólag az iparos Ausztriának van, míg annak minden terhét a magyar mezőgazdaság kénytelen viselni, most ráadásul Ausztria még különleges intézmé-

nyek életbeléptetésével igyekeznek a károsodást megsokszorozni. Ezt a törekvést a magyar mezőgazdaságnak ellensúlyozni legvitalisabb érdeke,

Az ellen elvégre semmi észrevételt sem tehetnénk, hogy az osztrák kormány az állattenyésztést messzemenő anyagi támogatással fejleszteni akarja. Ez az osztrákok belügye, melybe nekünk beleszólásunk nem lehet. Ahhoz azonban a magyar mezőgazdaságnak nagyon is szava van, hogy a Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződések, illetve a Balkán állatbehozatalból származó károk rekompensációjaképpen az osztrák állattenyésztés és állattérkező fejlesztése céljából oly intézmény létesíttessék odaát, amely a mi állattenyésztésünket s állataink megfelelő értékesítését alapjaiban megtámaszhatja.

Lehetetlen, hogy ezt a magyar agráriusok összetett kezekkel tőrjék s kell hogy ők is megfelelő rekompensáció adásához kössék a Balkán-szerződések elfogadását.

Csak azt kívánjuk még kiemelni, hogy az osztrák agráriusok legújabbán már évi 20 millió koronával dotálандó oly intézmény létesítését követelik kormányuktól, mely ugyanazon feladatok teljesítésére legyen hivatott, mint amelyeket eredetileg szántak a tervbe vett állattérkező számára.

Az osztrákok által létesíteni elhatározott intézmény rendkívül káros kihatásaival e cikk keretében részletesen nem foglalkozhatunk. A legbehatóbban fog foglalkozni az OMGE. ez ügygyel legközelebb s reméljük, hogy az egész magyar gazdaság egyértelműleg fog állást foglalni oly irányban, hogy érdekeinket teljes mérvben megvédhessük. J. P.

Az osztrák államvasutaknak új helyi díjszabása.

(hm.) Jövő évi január 1-ével életbe lép az osztrák államvasutak összes vonalain, tehát az álamosított magánvasutakon is, egy új helyi díjszabás. E tarifák nagyon is érdeklik a magyar gazdaközönseget, hisz fölös terményeinek legnagyobb, legtöbb produktumainak egyedüli külföldi vevője az osztrák fogyasztás.

Ami az osztrák államvasutak új tarifáinak emelését illeti, ez, a régiékhöz viszonyítva, aránylag sokkal nagyobb emelkedést mutat fel, mint államvasutainknak e lapban már ismerttetett új tarifái. Viszont azonban tény az is, hogy a nemrég álamosított osztrák magánvasutak barméje drágább egységtételeken alapszik, mint az osztrák államvasutaké és így egyes viszonylatokban a kivitelre kerülő magyar termény, a díjmelés daczára, mégis olcsóbb fuvarot fog fizetni a jelenleginél. Problematikus ériéke volna tehát azon összehasonlításnak, melyben az osztrák államvasutak régi és új tarifái egymással szembe volnának állítva. Csakhogy viszont tekintetbe veendő, hogy a mezőgazdaság és egyes mezőgazdasági iparágak mint a malom-, malata-, faipar nincsenek kartellirozva. Ily kartelben nem álló termelési ágagnál azon díjmelés mérve, mely a tarifáemelés folytán a legtávolabb eső viszonylatban áll be, ugyszólván kihatással van az összes termelésre. Ezen tételt a következő példa illusztrálja:

Verseczről Prágáig ma a gabona és liszt díjtétele métermázsánként 390 fillér; az új díjtétel körülbelül 468 fillér lesz. Ezen 78 fillérvnyi díjmeléssel devalválódik Versecz és környékének egész kukoriczatermése, feltéve, hogy Prágába nemcsak a magyar, hanem Aussigon át a laplatai tengeri is egyaránt eljuthat. Már ez az egy példa igazolja, hogy a tarifák emelése elsősorban a mezőgazdaságot sújtja, sokkal nagyobb mértékben, mint a kartelben álló iparágakat, mert utóbbiak, verseny hiányában, a szállítási és üzemi önköltségektől függetlenül állapítják meg terményeik árát minden egyes piacra nézve.

Mi y mérvű emelkedés fogja sújtani a magyar gazda legfontosabb terményét: a gabonanemű-

Campbell urat a kongresszuson igen szépen fogadták, feszült érdeklődéssel hallgatták s beszéde bevégeztével elhalmozták praktikus kérdésekkel, amikre majd egy órán át felelgetett, fejtegetvén azt, amit könyvében írt. Sok családost okozott neki, hogy a farmerek szószertint, betűszerint értelmezik, amit írt; ezért újabban nem győzi hangoztatni, hogy a talaj állapotának megfigyelése és a munkának ahhoz való alkalmazása a kulcsa a sikernek, tehát nem elég csak discelni (tárcsáborona), vagy packerezni (tömítés), vagy fogasolni, minthogy az elő van írva, hanem figyelje meg a farmer a talaj állapotát, legyen tudatában annak, hogy mit akar elérni a tervbe vett műveléssel s ahhoz képest állapítsa meg a munkát s a végrehajtás idejét.

Persze, ami eredményekről itt vagy ott szó volt, európai szemmel nézve a dolgot, nem lehet azokat pozitív meggyőző eredmények gyanánt elfogadni, mert az összehasonlítás mindig csak a „szomszédal”, a „vidékek” vagy éppen a „mult esztendővel” szemben történik, de az amerikai farmernek ez elég meggyőző, az érdeklődés Campbell iránt elég általános és pl. Alpineban is hamarosan megcsinálták a terveket, hogy két gazdaságot átengednek Campbell urnak 5 évi használatra, módszerének és eredményeinek bemutatása céljából. Hogy az ilyenféle határozatok körül a legtevékenyebbek az érdekelt vasutak, melyeknek arrafelé eladó uradalmak vannak, az természetes; Campbell sikere emeli a föld árát!

Campbell urnak már vagy 8 ilyen modelfarmja lesz és ez nem a legjobb! Mert bizony egy modelfarm állandó fölügyeletet igényel, különösen ha az eredmények a körülmények-

nek, a talaj állapotának oly következetes megfigyelésétől és szakszerű helyes elbírálásától függnek, mint éppen a Campbell-kisérletknél! És hogy lehessen állandóan megfigyelni e farmokat, mikor egyik Kanadában, másik Texasban, egymástól 4000 kilométerre fekszik! Ebből következik, hogy ezeket a farmokat sokkal inkább kezelik és vezetik a Campbell ur által reájuk alkalmazott munkások, mint maga Campbell ur és minthogy ezek a munkások esetleg a termés egy részét kapják fizetésül, csak természetes, hogy a saját nézeteiket iparkodnak érvényesíteni a munkában, mint a mi dohányosaink, alig nyújtva valami meggyőző képet a Campbell-rendszer becséről!

És mégis én ezt a rendszert sikeresnek tartom s Campbell ur munkásságát nagyra becsülöm. Ki is fejeztem ezt a nézetemet a napokban Topekában Kansas állam gazdasági titkára, Mr. F. D. Coburn előtt, nem kis fölháborodást kelte. A hivatalos körök nem szeretik Campbellt, de a közönség szereti és míg együtt utaztunk, volt alkalmam látni Texas déli határától Kansas északi széléig, hogy mindenfelé ismerik, megbecsülik, tanácsát kérik és figyelemmel hallgatják a gazdákat.

Alpinéről az elmaradhatatlan ökörsütés (=barbecue), löverseny és base ball játék lezajlása után Campbell ural elutaztunk két Texasban fekvő modelfarmjának megtekintésére, amely ut majd egy hétig tartott.

Midlondon a farm két legényember munkás gondjaira van bízva és ezek számos hibát követtek el a művelésben. Buza, kukoricza tönkre is ment, a kafir és gyapot még elég zöld volt, de legszebb az ugar volt, amely 4 láb mélységig megfurva, szép nedvességet mutatott,

daczára, hogy az évi csapadékjuk 1908. aug.-tól 1909. szept.-ig, azaz 13 hónap alatt csak 3-92 hüvelyk = 98 milliméter volt csak és daczára, hogy az ugar a szántás és packer után el sem volt fogasolva. A csapadék hihetetlen kevés.

A Punhandleban fekvő Plainview modelfarm jobb képet mutatott. Ez egy derék feleséges fiatalember kezében van, aki büszkén vendéglát meg bennünket egy kitűnő görögdinnyével, amely egy csöpp eső nélkül nőtt. A tengeri, a kafir, a cane (czukorczirok) aránylag szépen állottak s az ugarok szép munkában voltak.

Még augusztusban láttam volt Campbellnek Nebraskában Holdrege melletti Burlingham modelfarmját, amelyen egy szép gyümölcsös van, a kukoricza azonban le volt perzselve a legnagyobb részben, ugar mindössze 15 acre s művelője, aki különben igen értelmes ember, nem tartja be szigorúan Campbell elveit.

A legnagyobb nehézség különben itt is a tarlóknak azonnali (discelése tárcsáborona munkája) körül van. Mert a többi csak menne: a gyakori fogasolást vagy kultiválást győzi a farmer, a packert is láttam elég gyakran; gőzeke után az ekék vagy a disc mögé akasztva ott jár a packer elég gyakran; aki meg lóval szánt, az az egyszerű fogasolás helyett packerroz, a packer után akasztván a fogast. Hanem a tarlók discelése bizony elmarad, mert itt is csak a legsürgősebb az aratás, azután meg a hordás. Mire a discelésre kerülne a sor, eltelik egy pár hét is, a föld a disc számára száraz és kemény letti: hát inkább bekével szántanak, megvárván az esőt. Pedig éppen ez volna Campbell egyik legfontosabb tételle: discelni az aratógép után azonnal s ő most azon fáradozik, hogy magával az aratógéppel akaszsa össze a

ket, lisztet, olajmagvakat, malátát, hüvelyeseket stb.-t az osztrák államvasutakon, ezt illusztrálja az alábbi táblázat:

Az Osztrák Államvasutak 1. külön díjszabásának tarifája összehasonlítva a MÁV. tarifájával.

Kilométer	Osztrák államvasutak		Magyar államvasutak		Díjmelés		Az új magyar árak összehasonlítása az osztrák árakhoz 100 kg.-ként fill.
	régi	új	régi	új	az osztrák	a magyar	
	díjtétel 100 kg.-ként fillérekben		államvasutakon 100 kg.-ként fill.				
15	16	21	18	21	5	3	—
45	33	40	34	38	7	4	2
95	58	71	61	67	13	6	4
145	82	96	88	93	14	5	3
195	102	120	115	118	18	3	2
291—300	142	168	147	158	26	11	10
491—500	206	264	197	223	58	26	43
691—700	270	360	237	271	90	34	89
991—1000	379	504	297	343	125	46	161

Ezen összehasonlító táblázat mutatja, hogy az osztrák 1. külön díjazás barémjének emelése a nagyobb távolságokban szerfölötti mérvet ölt. A marcheegg-vorarbergi viszonylatban pl. az emelkedés métermázsánként legalább 1 koronát fog kitenni. Vajjon most a szarvasi aczélos buza, mely Ausztria ezen távoli vidékére is rendszerint gravitál, maga fogja viselni ezen szerfölötti emelkedést, avagy lehetséges lesz a drágább fuvar nagy részét az ottani vevőre áthárítani, azt ma kétséget kizárólag lehetetlen megállapítani. Mindenesetre kívánatos volna, hogy a magyar kir. államvasutak magukra vállalják, hogy a tarifák megállapítása után ezen horribilis díjmelés folytán beálló devalvációnak utját állják oly módon, mint ezt e lapban már több ízben kifejtettük.

Tájékoztató czéljából ideiktatjuk néhány osztrák viszonylat mostani és új gabonatarifáit.

Honnét	Hová	Régi gabonadíjtétel	Új gabonadíjtétel	Emelkedés
Marchegg-től	Aussig	212	260	50
"	Bodenbach	220	262	42

discet, ami itt a legideálisabb megoldás volna és nem is lehetetlen, minthogy az itteni gépgyárosok ugyanis olyan aratógép szerkesztésén dolgoznak, amelynél az aratási munkát: a kasza, ponyvák, kötszerkezet mozgását a gépre szerelt gázolinmotor végezze s a lovak csupán az előrehaladás, vontatás munkáját teljesítik. De hogy lehessen ezeket a műveleteket beilleszteni a mi gazdasági életünkbe?!

Texasból visszatérve, még a Kansas állami Kays kísérleti állomást látogattam meg, ahol rendszeres dry farming munka foly, szerencsétlenségre az idén összes búzájukat elverte a jég és így csak tengeriben, sugarcane-ben, ugarokban láthattam a rendszer eredményeit.

A múlt héten Topekában a rendes évi állami gazd. kiállítás, e héten Wicthában a buza-kiállítás láttam; ahol most vagyok, Larned is búzavidek és itt is mint általában a közép-államokban, amelyekben eddig jártam, egy piros kemény buza, a Turkey-red van legaláltalánosabban elterjedve, amely igen közel áll a mi búzához, amennyire megítélhetem.

Azt olvasom a lapokban itt, hogy a broom-corn = seprücsiroktermés igen rosszul sikerült, a kereslet pedig nagy, az árak rohamosan emelkednek. Otthon pedig, ha jól tudom, a czirok-termesztés válságáról beszélnek!

Holnap Great Bendre s onnan szerdán Colorado-ba szándékozom utazni czukorrépa-aratási tanulmányokra. Utközben még meglátogatok egy-két dry farming gazdaságot s azzal ez évre befejezem a Campbell-tanulmányokat, amelyekből azt a részt, ami nyáron és ősszel látható, meglehetősen kiterjedésben láttam; a tavaszi munkákat, ha amerikai tartózkodásom annyira kiterjedhet: a jövő évben remélem megfigyelhetni.

Safary János.

Honnét	Hová	Régi gabonadíjtétel	Új gabonadíjtétel	Emelkedés
Marchegg-től	Brünn	74	87	13
"	Bubna	132	224	42
"	Csaszlau	168	182	14
"	Deutschbrod	154	158	4
"	Engental	224	224	—
"	Gröschelmaut	111	111	—
"	Hohenelbe	224	219	-5
"	Prag	176	225	49
"	Reichenberg	224	248	24

Tájékoztató czéljából szintén ideiktatjuk a mérsékelt gyorsárudijosztály, azaz gyorsárúként feladott élelmiszereknek régi és új fuvardíjtételeit.

Honnét	Hová	Régi díjtétel	Új díjtétel	Különbözet
Marchegg-től	Aussig	622	613	-9
"	Budweis	330	349	+19
"	Eger	621	644	+23
"	Halbstadt	507	459	-48
"	Kralup	507	543	+36
"	Pilsen	494	517	+23
"	Prag	462	519	+57

Ezen összehasonlítás igazolja, hogy államvasutaink sokkal nagyobb mérvben emelték a mérsékelt gyorsárú tarifáit, mint az osztrák államvasutak.

Ezek után felsoroljuk azon fontosabb kivételes díjszabásokat, melyeket az osztrák államvasutak hazai mezőgazdaságuknak bocsátanak rendelkezésére.

Elő állatok tartoznak a 4 kivételes díjszabásba és pedig a 4. a-ba lovak, csikók, a 4. b-be szarvasmarha, sertések, juhok, ha egyfenekü kocsiba vannak rakva, a 4. c-be sertések és juhok, ha kétfenekü kocsikon szállítatnak, a 4. d kivételes díjszabás szerint díjaztatnak a tenyésztőállatok, a 4. e szerint a baromfi, végül a 4. f szerint Wien St. Marxba szülő szarvasmarha.

Friss czukorrépa díjaztatik a 6. a, répaszelet a 6. b kivételes szerint. Trágyaneműeknek rendelkezésére állanak 13. a—d kivételes díjszabások. Leölt állatok és friss hus Galicziából Wien vásárcsarnokba a 16. kivételes díjszabás alapján szállítatnak. A 17. kivételes díjszabás csak gácsi és orosz és nem magyar gabonának áll rendelkezésre. A 25. kivételes díjszabás vetőmagnak lett engedélyezve oly megszorítással, hogy egy-egy gazda egy naptári évben 2500 kg. burgonyát és 1000 kg.-ig gabonát hozathat 50%-os kedvezményvel.

Kivételi kivételes díjszabásokat engedélyeztek bor, must, gyümölcs friss és aszalt, tojás, főzelék, fa részére. A hazánk nyugati részében székelő gazdaközönseget érdekelné fogja azon újítás, hogy a gyorsárúként szállított tejnél a pléhkannákat ingyen viszik, azaz minden liter tej 1 kg. szállítási súlynak vétetik és a kanna súlyát nem számítják.

Végül megemlítendő, hogy a gyorsárúként szállított élelmiszercsomagok értékjegyekkel róhatók le (collis agricoles). Ily küldemények átlagdíjtételei a következők:

10 kg. sulyig 400 km. távolság drb.-ként	80 fillér
10 " " 401—800 " " " "	130 "
10 " " 800 km.-en felüli " " " "	180 "
10—20 kg. sulyig 200 km. " " " "	80 "
10—20 " " 201—401 " " " "	140 "
10—20 " " 401—800 " " " "	230 "
10—20 " " 800 km.-en felül távolság drb.-ként	230 fill.

Ezek után foglalkozunk kell azon hatással, melyet az új osztrák díjszabások gyakorolni fognak a magyar nemzetgazdaságra, kiválóan pedig mezőgazdaságunkra.

Már az előbbiekben kimutattuk, mily óriási mérvben emelték az osztrák államvasutak éppen az 1. külön díjszabás díjtételeit a nagyobb távolságokban. Ezen rendellenes emelkedés devalválni fogja nemcsak kivitelre kerülő mezőgazdasági terményeinknek, hanem mezőgazdaságunk egész termelésének értékesítési viszonyait. Sérélmes továbbá a magyar mezőgazdaságra, hogy az osztrák államvasutak a gabona és a liszt fuvara közt nagy mértékben differenciálni akarnak, azaz a gabonát olcsóbban fogják szállítani, mint a lisztet. Megjegyzendő, hogy az erre vonatkozó kivételes díjszabás csak ezután kerül kiadásra. Az osztrák

malmoknak engedélyezendő nagymérvű malomrefakciák tönkreteszik ugyanis válságos helyzetben levő malomiparunkat, minek természetes következménye lesz, hogy gabonánk nyers állapotban kerül kivitelre és lisztet fogunk importálni, minek természetes következménye megint az lesz, hogy a gazdát terhelné fogja úgy az oda-, mint a visszaszállítási fuvardíj, azaz 1—2 koronával aránylag kevesebbet kap búzájért, mint ma.

Sérélmes végül a magyar gazdaközönsegre nézve azon tarifális intézkedés, mely szerint a marcheegg-gänzerndorfi 19 km. hosszú vonal egyes viszonylatokban 50 km.-nél is nagyobb-nak van beszámlítva a kilométernyi össztávolságban. Egyes viszonylatokban foganatosított kilométeremelést az alábbi tábla illusztrálja:

Honnét	Hová	Távolság km.-múltaó szerint	Távolság (Brünnin át)	Önkényes km.-emelés	Püvar Mar-onggtól	A távolság km. után járna	Önkényes km.-emelés
Marchegg	Adlerkosteletz	314	274	50	171	158	13
"	Bodenbach	491	465	26	262	249	13
"	Deutschbrod	275	262	13	158	153	5
"	Junglunzlau	404	378	26	219	206	13
"	Prag	420	397	23	225	216	9
"	Wildenschwert	282	232	50	152	139	13
"	Zwittau	254	205	49	138	124	14

Megjegyzendő, hogy az 50 km.-nyi távolsági többletnek tulajdonképpen 24 fillérsnyi fuvar-többlet felel meg. Ez a többlet csak azért nem jut teljes mérvben kifejezésre, hanem csak 13 fillér erejéig, mert a rövid marcheegg-gänzerndorfi vonal kilométertávolságát emelték fel önkényesen és nem a marcheegg-brünniét; ez esetben a teljes 24 fillérsnyi fuvar-többlet kelettel volna lerónia a magyar gabonának vagy lisztnek.

De a jelen esetben nem annyira az önkényes díjmelés mérvéről, hanem az elvről van szó. A díjszabásban sarkalatos alaptörvénye, hogy a díjképző út a legolcsóbb, egy barém hatása alatt lévő hálózaton a legrövidebb útvonal. Ezt a törvényt figyelmen kívül hagyták és önkényesen felemelték éppen a marcheegi, valamint a szakolcezi és vlarapassi, végül a wieni viszonylatokban a kilométermennyiséget, mert nyugatra gravitáló kivitelünk ezen határlomásokon át veszi útját. Ma tarifális csalafintasággal 13 fillérsnyi vámot vetettek ki a magyar kivitelre, hő nap más ürügy alatt még többlet vethetnek ki. Hogy az osztrák áru is fizeti a többletvart, ez még nem szolgálhat melegségül ezen önkényes eljárásnak, mert a magyar kivitel legalább négyszer akkora, mint az osztrák behozatal. Ausztria ezen eljárásával, valamint az 1. külön díjszabás tarifáinak szertelen fel-emelésével a monarchia gabonavámjainak hatását akarja ellensúlyozni, de csak a magyar terménynél.

Az ország összes termelési viszonyainak érdekképviseleti szervei már tiltakoztak Ausztria ezen illojális eljárása ellen a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöksége által a múlt napokban összehívott értekezleten. Kívánatos volna, hogy ezt az összhangot, mely ma a magyar mezőgazdaság érdekében nyilvánult, ezúttal se zavarja széjjelhuzás.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

A gazdaságpolitikai küzdelmek Angliában.

Anglia eddigelé meglehetősen kivételes állást foglalt el az európai koncertben s ezt legutóbb is azzal bizonyította be, hogy a kötelező aggr-kori munkásbiztosítást rendszeresítette. A következő események azonban ráczáfoltak a tör-

vényhozás szociál állambáztartás ott a tergeri haderő fenntartása mindentására kényszeríti Angliában amugy mánynak, midőn szine elő lépni, egy pedig, ha olyan málni, mely bizony át használt előjoga. Az idei angol oly nevezetes s az egész világ a legfesz angol politikai eser hogy Angliának s melyen az angol elő jutott s ma már alig fogja kikerülni látni, hogy az ang szilárdan állott a hanem az egész irány, a szabadker rendszer hivi mé kormányhatalmat érthessék. Ha a har fog végződni, akk alkotmányos válság előttünk kibontakoz melést vámsorompó ellen.

Mikor az angol k a parlament elé ter teherrel lépett a ny az italmérséi enged szesz italokat na második az értéknö birtokos osztály ujab a harmadik volt az egészen 16 százalé háromezer fonton fe tatása azzal a válto fontot meghaladó j fogják terhelni. Eze sokból az angol álla font bevételi többlet ügyi egyensúly felett. Az angol kormány a kilátással terjeszte hogy a nagy többsé mányt állandóan tá megzavazza a költs ban megobstruálta a több mint félszert kormány ellen, de a vatta a költségvetést. Az alsóházban azonban a felsőház találkozik s így a kedik a képviselőház tani válságnak tulajd rejlik a válságnak na vényhozásnak két tag A felsőházban igen második és harmadik jövedelmi forrás talál

Szántóg

vényhozás szociális irányú munkásságára. Az állambiztosítás ott is újabb milliókat követel s a tengeri haderő kettős standard-rendszerének fenntartása mindenféle pénzforrások megnyitására kényszeríti a kormányokat. A konzervatív Angliában amugy is nehéz a helyzete a kormánynak, midőn újításokkal kell az ország színe elé lépni, egyenesen válságos a helyzete pedig, ha olyan intézményeket készül reformálni, mely bizonyos osztályoknak századokon át használt előjogán tesz változást.

Az idei angol költségvetési vita ezért lett oly nevezetes s az egész vitát azért kíséri az egész világ a legfeszültebb figyelemmel, mert az angol politikai események immár oda jutottak, hogy Angliának sok évszázados alkotmánya, melyen az angol birodalom nyugszik, válság elé jutott s ma már úgy látszik, hogy a válságot alig fogja kikerülni. De nemcsak azt fogjuk látni, hogy az angol alkotmány évszázadokon szilárdan állott alapjai fognak megrendülni, hanem az egész válság alatt a két politikai irány, a szabadkereskedelem és a védvamos rendszer hívei mérik össze erejüket, hogy a kormányhatalmat megterhassák, illetve elérhessék. Ha a harc az utóbbiak győzelmével fog végződni, akkor a politikai és esetleg alkotmányos válság után egy új Anglia fog előtűnni kibontakozni, hol az ipart és a termelést vámsorompók védik a külföldi verseny ellen.

Mikor az angol kormány idei költségvetését a parlament elé terjesztette, négyféle új adóteherrel lépett a nyilvánosság elé. Az első volt az *italmérési engedélyilletékek* adója, mely a szesz italokat nagy mértékben drágítja. A második az *értéknövekedési adó*, mely a földbirtokos osztály újabb megterhelését célozza; a harmadik volt az *örökösödési adó* felemelése egészen 16 százalékig s a negyedik az évi *háromezer fonton felüli jövedelemnek* megadóztatása azzal a változatossággal, hogy az ötezer fontot meghaladó jövedelmet külön pótlékkal fogják terhelni. Ezekből az új jövedelmi forrásokból az angol állambiztosítás évente 30 millió font bevételi többletet remél elérhetni a pénzügyi egyensúly fenntartására.

Az angol kormány ezt a költségvetést azzal a kilátással terjesztette a ház elé tavasszal, hogy a nagy többség, mely az Asquith kormányt állandóan támogatja, rövid időn belül megszavazza a költségvetést. Az ellenzék azonban megohstruálta a javaslatot s annak vezére több mint felesztendőn keresztül küzdött a kormány ellen, de az alsóház mégis megszavazta a költségvetést.

Az alsóházban megszavazott költségvetés azonban a felsőházban általános ellenzéssel találkozott s így a lordok háza szembehelyezkedik a képviselőház határozatával. Ez a mostani válságnak tulajdonképpen oka s ebben rejlik a válságnak nagy hordereje, mert a törvényhozásnak két tagja egymással szemben áll. A felsőházban igen természetesen különösen a második és harmadik adónem, illetve új államjövendelmi forrás találkozott általános ellenzéssel.

Angliában már ösödök óta csak egyféle földadó ismeretes. Ez a földadó az angol kincstárnak évente mindössze egy millió fontot jövedelmezett, amely összeg, tekintettel Anglia területi nagyságára, csekély. A földadó becsülésének alapjául még ma is nagyjában a tizenegyedik században szerkesztett Domesday Book szolgál, melyet Londonban őriznek s felvételei alapján határozták meg a birtok adóját. Ennek a rendszernek megváltoztatásához is csak most fognak Angliában, hogy a földadót modern alapok szerint vessék ki a birtokokra.

A földadó kivetése az új reform szerint három irányban fog megtörténni. Először mint földjövendelmi adó, másodsor mint örökösödési adó, harmadszor pedig mint a kihasználatlan földterületek utáni adó. A kormány különösen az utolsó alapon reméli az egész angol birtokpolitika megváltozását, mert ennek az adónak messzemenő gazdasági és szociális következményei lesznek. Az angol földbirtokosok birtokuknak egy jó részét eddigél parlagon hevertették s azok megművelése helyett a nagy birtokrészeket vadászterületeknek szánták. Az új adótörvények alapján most a parlagon heverő földek után is fizetnek a birtokosok adót s ezzel a nagybirtokosok egyenesen kényszerítve vannak arra, hogy az eddigél parlagon hagyott földeket művelés alá vegyék. Ha ezeket a földterületeket állandóan művelés alatt tartották volna, akkor Angliában semmiesetre sem állott volna be már száz évvel ezelőtt a gabonabehozatal szükségessége.

A legnagyobb kérdés most az, hogy a lordok háza mit csinál az alsóházban megszavazott költségvetéssel. Javit rajta, változtatásokat eszközöl-e és a maga érdekei szerint fogja az új adóforrásokat megszabni, vagy pedig egyszerűen elveti. Van azonban egy harmadik eshetőség is s ezt mostanában az angol közvélemény a középutnak is tartja. E középut abból állana, hogy az angol felsőház a költségvetés tárgyalását elhalasztja. Ez azonban az angol alsóház felosztásával jár s így új választásokra kerül a sor Angliában. Erre már meg is adta a választ a felsőháznak Asquith miniszterelnök, aki kijelentette, hogy a ház felosztása esetén a felsőház reformjának jelszavával megy a választási küzdelembe. A felsőház reformja pedig azonos az angol alkotmány reformjával.

A választások azonban nem nagy sikert ígérnek a radikálisoknak és liberalistáknak, mert egy új választás alkalmával e két párt valószínűleg megtizedelve jut a parlamentbe. Az unionistáknak sokkal nagyobb kilátásuk van a győzelemre, viszont ezek azonban Chamberlain jelszavával, a vámreform és szociális haladás elvének megvalósításával kezdik el tevékenységüket s igyekezni fognak a védvamosokat s az angol gyarmatok protekciós vámját keresztülvinni.

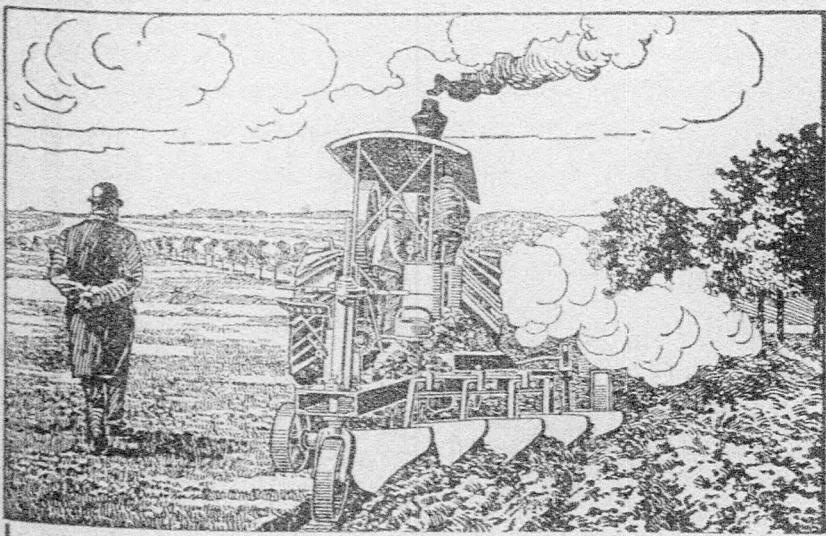
A mostani politikai küzdelemben Anglia eljutott a választásra. Az egyik uton a régi szabadkereskedelem elvének fenntartása mellett a szociális állam kivetését folytathatja, a másik

uton pedig, ha arra rálép, eljut a védvamos-rendszerhez. A mai küzdelemnek a hátterében ez a két végcél áll a pártok előtt. Ha az angol királynak mostani fáradozása, amelyet a két ellenséges tábor kibékítésére megindított, nem vezet sikerre, akkor rövidesen megindul az élet-halál harc a két politikai párt között. Ebből a harcból egy új Anglia képe fog kibontakozni előttünk. Hogy ez az új Angolország milyen lesz, arra a nemsokára elkerülhetlenné váló választások fogják megadni a választ. P. A.

A magunk részéről a tervezett új adókat az angol földbirtokra tulságosan terheseknek ítéljük és igen érihetőnek találjuk a lordok háznak erőyes fellépését ezen felforgató költségvetéssel szemben. *Rovatvezető.*

* A londoni tejgazdasági kiállítás. Jelenleg igen érdekes „dairy show” látható a londoni „Agricultur Hall” térséges helyiségeiben. Legerősebb a tejelő shorthorn-osztály, azután következnek a Jersey, Guernsey, Red Polled, South Devon és a Kerry csoport. Az idén erősen versenyeznek a különböző fejversenyekre kitűzött díjakra, a legjobb vajpróbákra szintén értékes díjak állnak rendelkezésre. Ez évben szokatlanul sok kecske is szerepel, eléggé szép példányokban. Sajtókból igen nagy választék látható, így Cheddar és Cheshire ezekből van a legtöbb, azután Stilton, Lancashire, Gloster, Leicester és Derby. Puha sajtókból már az angolok is kezdik a kontinentális puha sajtókat utánozni, úgy mint az amerikaiak. Irország ez évben kevesebb vajat küldött, mint rendszeren. De a gyarmatok szépen küldöttek, így különösen Ausztrália és Kanada. Fejversenyek mindkét nembeli tehénesek részére élénkítik a jól sikerült kiállítást. Persze a fejgép sem maradt el, de még mindig nem tökéletes. Érdekes, hogy London városa külön díjakat tűzött ki vasúti tejeskannák részére, megkövetelve, hogy azok pormentesek legyenek. A kiállítást nagyon látogatják és a kiállítók között az angol arisztokrácia legfényesebb nevei találhatók.

△ Nagy-Britannia mezőgazdasági statisztikája. Az angol Board of agriculture most teite közzé az angol mezőgazdaságra vonatkozó folyó évi ideiglenes adatokat, amelyekből a következő néhány számot emeljük ki. A szántóföld az előző évvel szemben 148 millió acre-ről 147 millióra csökkent, míg a rét és legelő 1741 millióról 1745 millió acre-ra emelkedett. A búzával bevetett terület 10% csökkenést, a zabbal bevetett terület 4% emelkedést mutat, 5-15% kal megnövekedett a bab, burgonya, répa és búkköny természetű szánt terület is, míg a komlóterület 38 ezer acre-ről 32 ezerre szállott alá. A juhállomány az előző évvel szemben 271 millióról 276 millió darabra szaporodott, a sertések száma viszont 28 millióról 23 millióra apadt, a szarvasmarhaállományban pedig nem mutatkozik lényeges változás.

Szántógépünk a jedinal (Csehország) uradalomban.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(1 ölet fogó 7-vasu ekével). Egyedüli gyártója

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, V., Váci-ut 19.

Csekély befektetés!

Olcsó üzem!

Tökéletes munka!

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

△ A német birodalom mezőgazdasági statisztikája. Az 1907 június 12-iki statisztikai felvételeknek részletesen feldolgozott és mostanában hivatalosan közzétett eredményei szerint a mezőgazdasági üzemek száma 57 millió volt (a megelőző 1895. évi felvétel szerint 55 millió), míg a mezőgazdaságilag művelt terület 1895-tel szemben 325 millió hektárról 318 millióra csökkent. Az üzemek száma tehát 329% emelkedést, a művelési terület ellenben 24% apadást mutat, ami a statisztikai felvételek nagyobb pontosságán kívül a nagymérvű birtokaprózásban leli magyarázatát. Ezt az utóbbi körülményt igazolja az is, hogy a 1/2 ha-n aluli üzemek száma 124%, az 5-20 ha nagyságú üzemek száma pedig 66% emelkedést, míg a 20-100 ha területű üzemek száma 69%, a 100 ha-on felüli üzemek száma pedig 59% apadást tüntet fel. Ami a mezőgazdasági üzemeknek nagyság szerint való megoszlását illeti, a mezőgazdaságilag művelt területnek 54%-a esik a 2 hektáron aluli, 104%-a a 2-5 ha-os, 327%-a az 5-20 ha-os, 293%-a a 20-100 ha-os és 222%-a a 100 ha-on felüli nagyságú üzemekre. A nagyobb birtokok aránya általában csökken, míg a törpebirtok és a középparasztbirtok aránya csaknem valamennyi német államban fokozatosan emelkedik. Művelési ágak szerint a mezőgazdaságilag művelt földterület 724% a esik szántóföldre, rétre és legelőre, 11%-a kert, 03%-a szőlő, 178%-a pedig erdő. A német birodalom állatállománya az 1907. évi felvétel szerint a következő volt: 43 millió ló, 206 millió szarvasmarha, 77 millió juh, 221 millió sertés, 35 millió kecske és 771 millió darab baromfi. Legerősebb fejlődést a sertés- és baromfi-tenyésztés mutat, ami szoros összefügg a kiküszöbölésével. Ami végül a mezőgazdasági népesség számárányát illeti, a mezőgazdasági keresők száma 1895-höz képest emelkedett ugyan, de arányuk a többi kereseti ágakhoz viszonyítva némileg csökkentő irányzatú, ami a német ipar fellendülésének és a városok benépesedésének folyománya.

△ Mit követelnek az osztrák agráriusok a kereskedelempolitikai felhatalmazási javaslat megszavazása fejében? Megirtuk már, hogy az osztrák agráriusok újabb felhagyatka azzal a mereven elutasító állásponttal, amelyet a kormány kereskedelempolitikai javaslataival szemben elfoglaltak, hanem ehelyett tárgyalásokat indítottak meg a Zentralstelle és a parlament agrárisoportok kiküldetőiből alakított bizottság úján ama feltételek megállapítására, amelyek mellett a birodalmi tanács eleterjesztett felhatalmazási javaslat a mezőgazdasági érdekek sérelme nélkül elfogadható volna. A kiküldött bizottság több ülést tartott és beható vita után Simitsch-Hohenblum Alfréd lovag előadói javaslata alapján egyhangulag megállapította e kérdésben az osztrák kormányhoz intézett és most nyilvánosságra hozott felterjesztésének szövegét. E nagyérdékű okmány szerint — amely jellemző bizonyossága az osztrák agráriusok nagy politikai befolyásának és adott előnyös helyzetüket hasznosítai tudó diplomáciai ügyességének — a kereskedelempolitikai felhatalmazási javaslat az osztrák mezőgazdasági érdekek szempontjából csak abba az esetben

fogadható el, tehát agrárius képviselő azt csak úgy szavazhatja meg, ha 1. a javaslaton bizonyos módosítások történnek, 2. ha egyes állategészségügyi szempontból fontos biztosítékok magában a javaslatban helyet találnak és végül 3. ha a törvényhozás az osztrák mezőgazdaságot a felhatalmazási törvény alapján kötendő külkereskedelmi szerződésekből reá háruló veszteségeikért egyidejűleg méltányos módon kárpótoja. Az első csoportba tartozó feltételek közül kiemeljük a következőket: a törvényes felhatalmazás alapján kötendő Balkán-szerződésekben élőállatoknak a magyar-osztrák szerződéses vámterületre való behozatala semmiféle formában sem engedélyezhető; ilyen kedvezményben határforgalom címén Montenegro sem részesülhet; Bulgáriának és Törökországnak nemcsak élőállatok, de huszbehozatali kontingens sem adható, végül ne kaphassanak huszbehozatali kedvezményt és ne léphessenek minimális gabonavámjaink élvezetébe a délamerikai államok. Állategészségügyi szempontból követeli az osztrák agráriusok említett felterjesztése, hogy az engedélyezett huszbehozatali kontingensbe csak a határtól legalább 2 kilométernyire épült, modern felszerelésű és saját állategészségügyi közegének állandó ellenőrzése alatt álló vágóhidakon levágott állatok husa értendő bele; a levágásra kerülő állatok legszigorubb egészségügyi vizsgálatnak vetendők alá; a behozatalra kerülő állati termékek (bőr, sertés stb.) minden esetben gondosan fertőtlenítenedők; az illető Balkán-államok állategészségügyi viszonyairól rendszeres heti jelentések hivatalból teendők közzé és végül állati járványok behurcolása esetére az ebből eredő károkért (elhullások, zárlatok) a gazdalközönségnek állami biztosítás útján vagy más módon kárérítés biztosítandó. Végül a Balkán-államok felől meghatározott kontingens erejéig engedélyezendő huszbehozatal folytán az osztrák állattenyésztésre háruló károsodást ellensúlyozandó, az agráriusok felterjesztése kárpótlásul kívánja a) egy agrárbanknak állami eszközökkel való létesítését a mezőgazdasági hitel és értékesítés kizárólagos szolgálatára, b) a bécsi nagyvágó r.t.-nak és állatvásárpénztárnak e bank kezelésébe való bocsátását, c) állatértékesítő központnak lehetőleg sok bel- és külföldi fiókkal való létesítését. Az e célokra szükséges állami hozzájárulás összegét a felterjesztés évi 20 millió koronával irányozza elő s hatalán ennyit nem is sikerül elérniük, egy az osztrák állattenyésztésre és állatkereskedelmre nagyjelentőségű intézmény megalkotása biztosítottnak látszik, ami a magyar állatkiviteli érdekek szempontjából fokozott figyelmünket hívja fel és a magyar állatkereskedelmi piacok fölényének megővására alkalmas intézkedéseket tesz szükségessé.

△ Szerbia kiviteli törekvései. Lassacskán — úgy látszik — mégis tudatára ébrednek a szerbek annak, hogy a magyar-osztrák monarchia jóindulatát a Bosznia annexiója alkalmával tanúsított perfid magukviseléssel jó időre eljátszották és hogy hiába ígért nekik Aehrenthal gróf annak idején a maga szakállára minden földi jót, ezen ígéret beváltására sem a magyar, sem az osztrák parlament nem lesz egyhamar

kapható. Eppen ezért a szerb kormány most — igen helyesen — ismét monarchiánkon kívül keres kiviteli piacokat fölös mezőgazdasági terményei számára. Legújabbán a szaloniki kikötőt bérlő részvénytársasággal lépett oly megállapodásra, hogy nevezett kikötőt át Szerbiából naponként 100 db szarvasmarha, 400 db sertés és 500 db juh szállítandó Egyiptomba és Maltába, amely szállítmányok a török átviteli vám alól mentesítettek évi 27 ezer frank kárpótlás fejében. Szerb kormánykörökben e szerződést úgy ünneplik, mint fontos lépést a szerb állatkivitelnek monarchiánk befolyása alól való emancipációja felé s mi, akiknek, mint ugyan csak nyeresztermelő államnak, semmi szükségünk sincs Szerbia állatkivitelére, csak örülnünk rajta, ha Szerbiának ez a reménysége megvalósulna. Sőt az elől sem zárkoznánk el, hogy ipari kivitelünknek nyújtandó megfelelő ellenszolgáltatás fejében a szerbeknek ez a kiviteli törekvése részünkről támogatásra találjon, mert hiszen cseppet sem irigyeljük szerb szomszédainktól a számukra nélkülözhetetlen kiviteli piacokat, csak az ellen tiltakozunk, hogy a magyar állattenyésztés adja meg az árát annak, ha szerb sertésre nincs vevő.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület f. é. szeptember hó 22-én Váásárhelyi József igazgató elnöklété alatt választmányi ülést tartott. A választmány részvétellel vette tudomásul *Nachnebel* Ödön egyesületi ügyész elhunytát és elhatározta, hogy az elhunytak érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg. Tudomásul vette id. *Konopy* Kálmánnak a választmányi tagságról való lemondását és elhatározta, hogy a lemondottnak eddigi közreműködéséért köszönetet mond. *Keller* Iván ügyvezető-titkár előterjesztésére a választmány elhatározta, hogy felhatalmazza az elnökséget, miszerint az egyesület különféle függő adósságainak rendezése céljából 60,000 koronás kölcsönt felvegyen és azt az egyesület székházára betábláztassa, továbbá hogy az egyesület által kibocsátott és még eddig ki nem sorsolt székház kölcsönkötvényeket készpénzre beváltssa és az egyesület tulajdonát képező Országos Központi Szövetkezeti részjegyeket eladhassa. Elhatározta a választmány, hogy a földmívelésügyi miniszternek Magyarád község volt urbéreseinek legelőfelosztási kérvényét pártolólág véleményezi, hogy Arad vármegye alispánjának javasolni fogja Öszentanna község határozatának helybenhagyását, hogy a község a szimmentháli-berni jellegű szarvasmarhatenyésztésről a magyarfajta tenyésztésére térhessen át. Sajnálattal vette tudomásul az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatóságának azon átiratát, amelyben közli, hogy a *csukorrépa és répaszélet felemelt szállítási díját* gazdasági okokból nem szállíthatja le. Kimondta — *Heinrich* Sándor felszólalása után — az eradi kereskedelmi és iparkamara megkeresésére, hogy a győri kamrának azon átiratát, amelyben a hivatalos gazdasági szak tudósításoknak más alapon való szervezése cél-

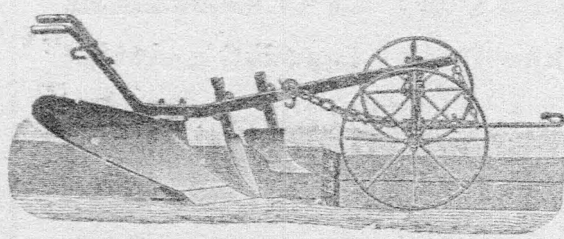
jából állásfoglalrákat, nem hely tudósítások mai Elhatározta, hogy szállítási ellen miniszterhez, érdeklében a Zalához hasonló szer hoz. Ifj. *Jóó* Ant hozzájárulása ut hogy átír a vára a vásártételek a felől kutakkal l

A Békésvárr folyó hó 3-án a mében az éven gyűlését ezuttal *Bolizsey* Géza gyűlés elfogadta terjesztett jövő ségvetést. Elha megyei mezőgazd hogy a kiállítás kéri a földmív megkeresésére érvől a közgyűl tesül pedig A javaslatba A *Darányi* Ignác közgyűlést meg szarvasmarha felhajtattot 150 darab ló.

A Fejérvármé évi október hó ülést tartott Szék elnök elnöklété elhatározta, hogy Egyesületnek a földmívelésügyi hasonló feliratta *törvénytervezet* javaslattétel céljól yamán Csákbé htre terjed hbe ben pedig ism rendez; tudomá kezdeményezésér miniszter a csá támogatására 30 korona értékű gé *Eszterházy* Miklós ges épületeket b kezésére. Darány ternek a gazdas alajja javára els és kiutalványozó jegyzőkönyvi kös

A Nyugatm Gazd. Egyesület madik tenészállé állatdíjazás a raj jelentőségű volt, idejűleg avattato és díszes helyisé gróf ajándékozot nek. A felavatás gróf, *Batthyány* orsz. képviselő, s

BÄCHER RUDOLF, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ
SZÜCS ZSIGMOND.

Ajánlja legjobb anyagból készült, tökéletes szerkezetű

Egy- és többvasú egyetemes aczélekeit, Aczélboronáit,
Burgonyakiszántóit, Rőgtörő hengerit,
Répakiszántóit, Cultivátorait,

TÁRSAS BORONÁIT. ++ CAMPBELL-rendszerű ALTALAJTÖMÖRÍTŐIT.

++ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgál. ++

MELI

AZ 99

egyetemes sorba
Unicum Drill
eredeti

Magyarorszá

++ Árjeg

jából állásfoglalásra szólította fel a többi kamarát, nem helyesli, mert a gazdasági szakindítások mai szervezete teljesen megfelelő. Elhatározta, hogy a *maaszolászóló vármjának leszállítási* ellen feliratot intéz a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy a *czigányügy rendezése* érdekében a Zalavármegyei G. E. felterjesztéséhez hasonló szellemű feliratot intéz a kormányhoz. Ifj. Jós Antal kisgazda indítványára többek hozzászólása után a választmány elhatározta, hogy átír a vármegye törvényhatóságához, hogy a *vásártelepek a jószágok itatása céljából megfelelő kutakkal látassanak el.*

A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 3-án az egyesület alapszabályai értelmében az évenként szokásos vándor őszi közgyűlést ezúttal Gyoma községben tartotta meg *Beliczey Géza* igazgató elnöke alatt. A közgyűlés elfogadta *Pfeiffer István* titkár által előterjesztett jövő évi munkaprogrammot és költségvetést. Elhatározta, hogy a jövő évben *megyei mezőgazdasági kiállítást* rendez, valamint hogy a kiállítás anyagi támogatására fel fogja kérni a földmivvelésügyi minisztert. Az OMGE. megkeresésére 1910. évi *dohánybevéltői szakértői* a közgyűlés *Pfeiffer István* titkár, helyettesül pedig *Mázor Pál* kinevezését hozta javaslatba. A közgyűlés sürgőnyileg üdvözölte *Darányi Ignác* földmivvelésügyi minisztert. A közgyűlést megelőzőleg az egyesület sikerült *szarvasmarha- és lódíjazást* rendezett, amelyre felhajtott 150 darab szarvasmarha és 130 darab ló.

A Fejérvármegyei Gazd. Egyesület folyó évi október hó 11-én igazgató-választmányi ülést tartott Szekesfehérvárott *Koller Pál* másod-elnök elnöke alatt. Az igazgató-választmány elhatározta, hogy a Zalavármegyei Gazdasági Egyesületnek a *czigányügy rendezése* tárgyában a földmivvelésügyi miniszterhez intézett feliratát hasonló felirattal támogatja; az *állattenyésztési törvénytervezet* egy albizottságnak adta ki javaslatát a céljából; elhatározta, hogy a tél folyamán Csákszerény és Elyek községben 6-6 hétre terjedő *háziipari tanfolyamot*, 25 községben pedig ismeretterjesztő *gazdasági előadást* rendez; tudomásul vette, hogy az egyesület kezdeményezésére a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a csákvári fazekasok szövetségének támogatására 3000 korona készpénz és 11 ezer korona értékű gépet adományozott segélyképpen, *Eszterházy Miklós* Móróc gróf pedig a szükséges épületeket bocsájtotta a szövetség rendelkezésére. *Darányi Ignác* földmivvelésügyi miniszternek a *gazdasági egyesületi titkárok nyugdíj-alapja* javára első részlet fejében engedélyezett és kiutalványozott 10 ezer korona segélyt jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A Nyugatmagyarországi Földmivvelők Gazd. Egyesülete f. hó 10-én tartotta idei harmadik tenyészállatdíjazását Ikerváron. A tenyészállatdíjazás a rendes állatdíjazásoknál nagyobb jelentőségű volt, amennyiben a díjazással egyidejűleg avatott fel az ikervári gazdakör új és díszes helyisége, amelyet *Batthyány Lajos* gróf ajándékozott és rendezett be a gazdakörnek. A felavatáson megjelent *Batthyány Lajos* gróf, *Batthyány Gyula* gróf, *Laehne Hugó* orsz. képviselő, akiket *Horváth Lajos* helybeli

igazgató-tanító üdvözölt megleghangú szavakkal, kiemelve különösen *Batthyány Lajos* grófnak az ikervári kisgazdák iránt tanúsított jóindulatát. A felavató gyűlést *Laehne Hugó*, a Nyugatmagyarországi Földmivvelők Gazdasági Egyesületének igazgató-elnöke nyitotta meg, megköszönve *Batthyány Lajos* grófnak a gazdakör részére tett adományát, amely után indítványára a gazdakör *Batthyány Lajos* grófot díszelnökül választotta meg. *Batthyány Lajos* gróf meleg szavakban köszönte meg a reá nézve kedves megtiszteltetést. *Velencsi Antal* előterjesztette azután a gazdakör jövő évi munkaprogramját, amelynek elfogadása után a gazdakör elhatározta, hogy az őszi folyamán 500 tanulóval megalakítja az országos ifjusági madárvédő ligát.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. évi szeptember hó 27-én *Piller Kálmán* elnöke alatt ülést tartott, amely elhatározta, hogy *Licsérd* községben a földmivvelésügyi miniszter által engedélyezett *mintajazdasági felügyeletével Piller Dezső* dr. járási szolgabíró, annak berendezésével pedig *Szemere Márton* gazdasági szaktanárt bizza meg. *Lukovich Aladár* titkár megbízta a tél folyamán megtartandó *gazdasági háziipari tanfolyamok* és a gazdasági szakelőadások rendezésével, egyzersmind pedig *Zsebráczky Géza* indítványára elhatározza, hogy a szakelőadások keretében a *méhészeti előadásokat* is felveszi és azok megtartására indítványozót kérte fel. Többek hozzászólása után a választmány megbízta az elnökséget, hogy *Felsőrákóc* község legelőterületének mikénti felhasználása ügyében nyújtandó véleményhez a szükséges adatokat a községi elöljárószágtól bekérje.

A Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 13-án *Böszörményi Emil* dr. elnöke alatt választmányi, majd közgyűlést tartott. A választmány a GEOSZ. megkeresésére elhatározta, hogy az idejé dohánybevéltői időszakra a szatmári és nagykarolyi dohánybevéltő hivatalokhoz rendes tagokul *Széké Sándor* és *Madarassy Zoltán*, helyettesül pedig *Világossy Gáspár* és *Schifbeck Mátyás* kinevezését hozta javaslatba. Elhatározta, hogy az egyesület 50 éves fennállása alkalmából jövő esztendőben *jubiláris ünnepségeket* rendez, amelynek előkészítésére egy 20 tagból álló bizottságot küldött ki. A választmány örömmel vette tudomásul az elnök jelentését, hogy a *Szatmárnémetiben létesítendő cukorgyár* ügyében szeptember havában gazdaggyűlés volt, amelyen az érdeklődő gazdaközönség nagy számmal jelent meg, amelyen résztvett egy gépgyár és egy pénzcsoport megbízottja is. A választmány köszönetet fejezte ki az elnöknek, hogy a létesítendő cukorgyár ügyében már eddig is eredményes tevékenységet fejtett ki és elhatározta, hogy az egyesület részéről erkölcsi támogatásban részesíti a gazdakör mozgalomát. A választmányi ülést követőleg megtartott közgyűlés, amelyen ugyancsak *Böszörményi Emil* dr. elnököt, tudomásul vette a folyó évi szeptember hó folyamán megtartott *motorikus és magánjáró gőzkegelybemutató* beszámolóját és a rendezés munkájában résztvevőknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A közgyűlés elutasította *Kovács Jenő* fellebbez-

sét a választmány azon határozata ellen, hogy a választmányi ülésekről felvett jegyzőkönyvek csak az esetben olvastassanak fel, ha a megjelentek többsége kívánja. A közgyűlés tudomásul vette tükárnak az idejé tenyészállatdíjazásokról, rendezendő háziipari tanfolyamokról és a titkár véglegesítése tárgyában előterjesztett jelentéseit, valamint hogy az elnökség Szatmárnémeti város törvényhatóságától az egyesület részére *hivatalos helyiség átengedését*, a vármegye törvényhatóságától pedig állandó jellegű évi segély kiutalását kérelmezte.

A Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 21-én *Kaiser György* dr. elnöke mellett választmányi ülést tartott, amelyen *Fényes Károly* titkár előterjesztése után elhatározta, hogy *Kársztelek* község részére a nyomásos gazdálkodási rendszer fenntartását fogja a földmivvelésügyi miniszternek véleményezni. Elhatározta, hogy a *maaszolászóló mai 50 koronás vármjának* fenntartása érdekében feliratot intéz a földmivvelésügyi miniszterhez. Felkérte titkárát és *Kiss Ernő* tagot, hogy a földmivvelésügyi miniszter által adományozott *mintaménéshez* szükséges felszerelés elhelyezéséről és egy alkalmas kezelőről gondoskodjanak. *Juhász Árpád* gazd. akad. tanárnak és *Fehrentheil Frigyes* földmivvelőiskolai igazgatónak a Szilágyosmlyón tartott Campbell-féle talajmivvelőgépek bemutatása körül kifejtett munkálkodásukért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott; elhatározta, hogy *Ósály* Béla orsz. képviselő, aki a *háziipari szövetség* mikénti előmozdítására eddig is szolgált tanácsot, az úgy további támogatására felkéri; hogy *Zilahon* gazdakört alapít, feliratot intéz a földmivvelésügyi miniszterhez a *Thanaton* árának két koronáról egy koronára való leszállítása érdekében, végül, hogy a téli tanfolyamoknak parasztagdálkodások jutalmazásával való kiegészítésére a minisztertől 4000 korona segélyt fog kérni.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 11-én *Vargits Imre* elnöke alatt közgazdasági szakosztályi ülést tartott, amelyen többek hozzászólása után *Sztojanovics György* báró indítványára kimondta, hogy *Allios* községnek a szabad gazdálkodás tárgyában határozott pártólól fogja az alispánnak javasolni. *Zathureczky Károly* titkár előterjesztése és *Deutsch Andor* hozzászólása után a szakosztályi ülés elfogadta a *téli gazdasági előadásokra és háziipari tanfolyamok* rendezésére vonatkozó előterjesztést és elhatározta, hogy a seprőkötő tanfolyamok helyett és azon községekben, ahol fűzesszövel helyben nem rendelkeznek, a *szalmafonást* vezeti be. A szakosztály magáévá tette *Vargits Imre*nek a *czigányügy rendezésére* vonatkozó javaslatát és elhatározta, hogy a javaslat értelmében intéz átiratot az alispánhoz és felterjesztést a helygyminiszterhez.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Koczkák serétezése. II. felelet a 603. sz. kérdésre. Ad 1. A seréteztést csak oly nőtény sertésen lehet sikerrel végrehajtani, amelyek nincsenek megtermékenyülve. Ad 2. Megtermékenyült koczkák elzárult méhében nehezebb ugyan

MELICHAR FERENCZ BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 68.

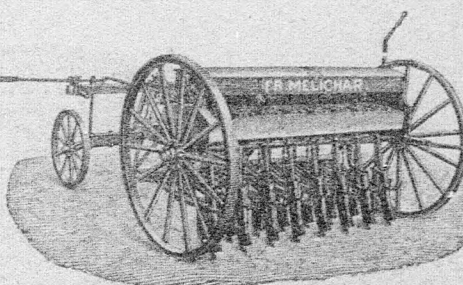
Az „Unicum Drill“

egyetemes sorbavetőgépek az egyedüli gép, mely megbízható egyenletes vetést végez. — Eddig több mint 40.000 Unicum Drill vetőgép van munkában. Kérdezze meg gazdatársait, hogyan vannak megelégedve az eredeti „UNICUM DRILL“ sorbavetőgéppel és hogyan az utánzótt gyártmányokkal. „Értéktelen utánzótoktól óva intem a gazdákat.“

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

„ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgálók. „

Óvakodjon utánzótoktól!

Óvakodjon utánzótoktól!

a seréző csövét betolni, de lehet; ennek azonban elvetélés lehet a következménye. Elvetélés, méhkisítés után a serézés sikerrel hajtható végre, éppugy, mint rendes leállítás után a felépő rühetéskor, de nem rühető disznón is, bár ennél a cső bevezetése, mert a méhszája és nyaka zárulva van, nehéz és nagy elővigyázatot igényel, végrehajtható a serézés. Ad 3. A készülék teljesen felszerelve, ábrás használati utasítással ellátva, egy 30 cm. hosszú csővel 10 korona, egy rövidebb csővel is 10 kor., mindkét csővel 11 korona. Megrendelhető a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-ben, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Monostori Károly.

Takarmánykiviteli tilalom. 604. kérdés. Egy haszonbérbeadott birtok iránt létrejött haszonbérleti szerződésben a trágyázás érdekében azon kikötés jött létre, hogy: „Nem szabad a bérelt birtokon természetű semmi néven nevezendő takarmányt vagy szalmát, trágyát a bérelt tartama alatt eladni vagy elhordatni”. A haszonbérlet azonban kiadták a kaszálókat részkaszállásra s a részt a részesek természetesen elhordatták. Kérdés már most, megengedhető-e az, hogy a bérlőség a szénából bármilyen és bármilyen cizmen is kiadjon?

B. dr.

Felelet a 604. sz. kérdésre. A részes aratóknak és kaszásoknak járó szalma, illetőleg takarmányrész az állandóan követett szokásnak és bírói gyakorlatnak megfelelően akkor is kiadható és elszállítható, ha a haszonbérleti szerződés takarmánynak és szalmának a haszonbérlet birtokról való kivételét feltétlenül tiltja. Ez a tilalom a munkások szokásos részjutalékára a dolog természeténél fogva nem terjed ki és a magyar bírói gyakorlat állandóan ezt a felfogást követi, amely felfogás különben a gazdáknak ország serte követett közös véleményével is egyezik.

Sz. F.

Makketetés juhval és ökörrrel. 605. kérdés. Tölgymakot sertéseim az erdőben nem fogyasztatják el, amiért is szeretném másképpen értékesíteni. Ha az erdőbe még most kihajtanám a birkákat, a makkon meghoznának-e? Ahol mező nem sok, de a makk terítve van, ökörrrel nem etethető-e? Nem használják-e a makkot gyárakban valami ipari célra?

R. J.

Felelet a 605. sz. kérdésre. A juh szívesen eszi ugyan a makkot, de $\frac{3}{4}$ kg.-nál aligha képes naponta többet enni. Miután a mintegy 50% vizet tartalmazó friss makk keményítőértéke Kellner szerint 40%, a $\frac{3}{4}$ kg. makk 0.3 kg. keményítőértékhez juttatja a juhot. Ha továbbá a juh sulya pl. 45 kg., akkor 0.65 kg. keményítőértékre van naponta szüksége, hogy elég gyorsan hizhasson; ámde a makk e tápszükségletnek legfeljebb csak a felét fődözi, mi miatt a juh-nak legalább 3 kg. füvet kell még az erdőben naponta találnia, hogy rendszeren hizhasson. Miután azonban a szóbanforgó erdőben kevés a mező gyors hizlalásról nem lehet benne szó, de a makk mindenesetre javítani fogja a juhot, mert a 45 kg. sulyu juh fűntartószükséglete csak 0.25 kg. keményítőérték, melyet már egymaga a makk fődöz. Ez természetesen csak elméleti számítás, de juhait csak akkor döntenék meg, ha $\frac{3}{4}$ kg.-nál sokkal több makkot lennének képesek naponta enni, amit a tapasztalás nem igazol. Az ökör körülbelül annyi kg. friss

makkot képes naponta enni, ahány q a sulya, az 500 kg.-os ökör tehát 5 kg.-ot, mely 2 kg., vagyis annyi keményítőértékhez juttatja, mint ha 2.5 kg. darát kapna. A darához bátran hasonlíthatjuk a makkot, mert emészthetetlen ballasztja csak kevés, mint a tengeri, minél fogva tehát a darát helyettesítheti is. De a makknál nem szabad megelégednünk, hogy cseresavban igen gazdag, vagyis dugulást okoz, fehérjétartalma pedig csekély. E miatt oly takarmányokkal tanácsos az ökörnél kombinálni, melyek némileg hashajtólag hatnak s amelyekben aránylag sok a fehérje. Ilyen például a legtöbb zöldtakarmány, különösen a répa-level, továbbá legalább az első szempontot illetőleg a gyökös gumók s a cukorrépaszelet, melyekhez korpát ajánlatos adni. Ipari célokra keveset használják a nálunk előforduló tölgyfák makkját, például kávépótszert készítenek belőle.

Cselkó István.

Katonai előfogatok. 606. kérdés. Van-e joga a katonaságnak a könnyű kocsi elé való, ugynevezett futó lovakat előfogatként tser alá kirendelni s mivel az ily lovak teherhúzáshoz szokva nincsenek, azokat az ut alatt tulerőltetni?

Van-e joga a katonaságnak a kirendelt előfogatot 50 kilométer távolságba igénybe venni, jöllehet utközben 5 községen megy át az előfogot, hol a katonaságnak volna alkalma újabb előfogatról gondoskodni?

Van-e joga a katonaságnak az előfogatot a kiindulási helyen világosan megjelölt végállomáson túl is igénybe venni és az előfogatot a továbbmenésre kényszeríteni?

Ha nincs, mi a jogorvoslás és hol keresendő az?

P. D. cs.

Felelet a 606. sz. kérdésre. A közös hadsereg, a m. kir. honvédség és csendőrség részére kiszolgáltató előfogatoknál a rendelkező községi előjárásnak figyelemmel kell lennie arra, hogy futó lovat ne rendeljen teherrel megrakott szekér elé.

A legnagyobb távolság, melyre a katonai előfogat használható, rendes körülmények között a kiindulási állomáshoz legközelebb eső előfogatozási állomás, mely azonban $15\frac{1}{2}$ kilométernél távolabb nem lehet.

Egy kétlovas előfogatu kocsinak legnagyobb terhe 580 kilogrammot felül nem haladhat. A felsoroltaknál többre az iga tulajdonosa nem kötelezhető.

A sérelmek ellen a járási főszolgabíróhoz kell panaszszal fordulni. Hollady Nándor.

Feles marhatartás. 607. kérdés. Feles gulyanövendékmarhat milyen feltételek mellett szokás elfogadni? Sok és kitűnő takarmány, valamint egyéb jó gondozás biztosított. A „Köztelek”-ben óhajtánánk többen is erre nézve hirdetést közzélni, de nem tudjuk bizonyosan, mennyi ideig kell a feles marhat eltartani? Például most októbertől májusig, vagy esetleg még tovább is? Vagy talán egy évig, hogy a téli takarmányozás után még a nyári legelőn is gondozandó a marha?

Nagylaki Polgári Olvasókör.

Felelet a 607. sz. kérdésre. Gulyabeli növendékmarha feles tartása rendszerint egy egész évre vonatkozik, mivel a téli tartás drágább, mint a nyári s mivel megfelelő tartásnál feltételezhető, hogy az állatok élősulya megkét-

szereződik, vagyis ha 150 kg. élősulyal bírónok beállítatnak, azok egy év múlva 300 kg.-ot nyomhatnak, mely okból az állatok fele a tartót illeti.

Ellenben ha csak teletetésről vagy csak legeltetésről van szó, akkor utóbbi esetben fűbért fizetnek per darabonként 20 K.-t, a teletetésnél pedig a napi takarmány értéke térítetik meg s az alomszalma fejében a trágya az állattartót illeti.

Ujabbban pedig úgy is járnak el, hogy akár a legeltetésnél, akár a teletetésnél az állatok sulygyarapodása állapítatik meg és az állattulajdonos minden kg. sulygyarapodásért fizet az állattartónak bizonyos díjat, pl. magyar tinóknál a tartás minősége szerint 40–50 fillért és ez a leghelyesebb eljárás.

Hensch Árpád.

Koczkák magtalansága. 608. kérdés. Milyen hatja azt, hogy tisztavérű berkshirei koczkánál, melyek 2–3 és 4 évesek, 25 db tenyészkozza közül 14 db, dacára annak, hogy több ízben is megrühedett, teljesen meddő maradt és a lefűzött 11 kocza közül is 1-től 3 malacot fűzött, legtöbbet 5 dbot fűzött? A 25 kocza között 3 db tenyészkan járt, 2–3 évesek.

P. J.

Felelet a 608. sz. kérdésre. Több mint egy évtizeden keresztül kezeltem berkshirei tenyészetet anélkül, hogy akár a szaporaság csökkenését, akár magtalanságot tapasztaltam volna, amely körülmény tehát egymagában is elég bizonyítéka annak, hogy a talaji és égáji viszonyaink között ez a sertés jól díszlik, ha megadjuk neki azon életfeltételeket, amelyekre szüksége van. A fent adott esetben tehát amidőn 25 kocza közül 14 darab magtalan maradt s a többi is alig malacozott, a hiba nem kereshető a fajtában, hanem csupán a helyi viszonyokban, illetve a tenyészjárásban. A helyi viszonyokat nem ismerem, de magát a tenyészjárást sem, ezek ösmerete nélkül pedig csak tapogatózni, de határozott feleletet adni nem lehet. Ezen válaszom is tehát csak tapogatózás, de alig hiszem, hogy a valóságtól messze járjak. Azt gondolom, hogy az észlelt hanyatlásnak az oka a rokontenyésztés, amelyhez talán a nem egészen természetesü tartás is járul.

Egyetlen háziállatnál sem áll be olyan könnyen a közeli rokontenyésztés, mint a sertésnél s ennél is annál hamarabb, minél szaporább az illető fajta. Két-három nemzetségi is elegendő arra, hogy a legközelebbi rokonok párosodása álljon be, aminek káros következményeit lényegesen elősegíti a természetellenes tartás, a folytonos istállózás, a hiányos táplálás, a tulgyakori malacoztatás (két év alatt ötször). A rokontenyésztésnek pedig legelső jele a csökkenő szaporaság, ezt követi, de sőt vele egyidejűleg is jelentkezik a malacok satnyasága, azok fejlődésbeni visszamaradása, a különböző betegségek iránti fogékonyság, az elbullási százalék fokozódása stb. Ha kérdéstevő figyelemmel kíséri sertésnyáját, bizonyára meg fogja találni mindezen jelenségeket kisebb-nagyobb mértékben s ezek konstatálása kétségtelemre fogja tenni a közeli rokontenyésztés jelenlétét, amit különben abból is konstatálhat, hogy alkalmazott-e s mikor vérujtást s ha igen, nem-e ismét csak rokon állatok beállításával

eszközölte azt, ha r is szerezte be a kand

Azt hiszem, nincs mint a kánokat hal ujakat beszerezni, oly erős csontalapzattal, nézessel bírnak, a k istállón kívül a szabó megfelelőbben tápláln

Percentuáció ill

Mint gazdatiszt az tiszta jövedelméből 5% adását azon érveléss

Most a gazdaság b bizonyos mennyiségű felelő pénzértékben. jövedelemnek tekinten

pénzértéke és igényt százalékra, mert jöss

átadott takarmányérté ha a birtokot nem ad

takarmányt feleltették

Mennyit nyom, illet talmaz egy színbe ler

ságban egyenletes sz 6 m. széles és 3'40 m

Továbbá 16'80 m. kö egy 25 m. körmértű

körmértű és 6 m. mag f. évi június hó köz

teljesen le van ülepe réti széna, $\frac{2}{3}$ része

csátás széna.

Felelet a 609. sz. ke

házi kezelés alatt állott bizonyos széna- és s

bérlőnek átadni, akkor képezi a gazdaság j

kezelés mellett felete ket, akkor is az ezekb

kek képezték volna a így véleményem szerin

is jogosan megilleti a percents. A 75 m. hos

magas, színbe rakott sz és köbméterenkénti s

A boglyák köbirtalm adatokból nem lehet r

megmondva, hogy a magasságban méretett

földig és a boglya est boglya. Az ilyen bogl

méterenként szinten l de mivel ilyen átlagos

cszészterűbb az ilyen b abba rakott szekér szé

Birkák rühessége.

ban a rühesség fellepe

kezők: a juhotak egy

vettem még április hó

(14 napja) juhászom és

vakaróznak, megvizsgá

állatok 7–8%-a rühes

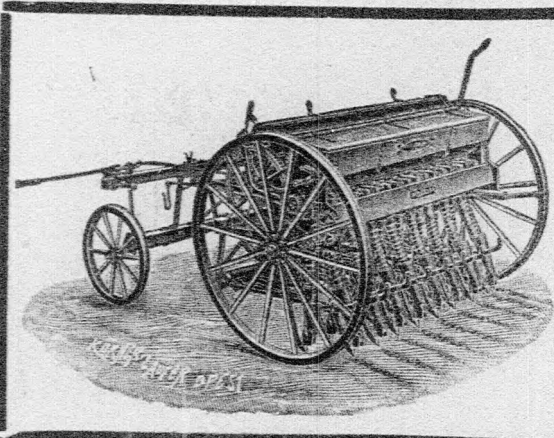
dem, hogy:

1. Megtörténhetik-e,

kor fertőzve voltak (m

és megyei gazdaságombar

sines rüh, sőt birtoko

Szab. „Rekord II.” sorvetőgép

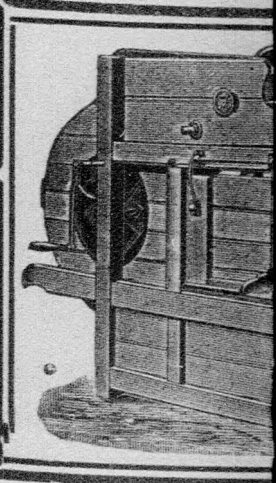
Lozonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

eszközölte azt, ha mindjárt más tenyésztebből is szerezte be a kanokat.

Azt hiszem, nincs a jelen esetben más mód, mint a kanokat haladéktalanul kimustrálni s újakat beszerezni, olyanokat, amelyek rendkívül erős csontalappal, erőteljes, inkább vad kinézéssel bírnak, a koczákat pedig többet kell istállón kívül a szabadban tartani s talán megfélemlítőbben táplálni.

Perzentuáció illetékessége. 609. kérdés. Mint gazdatiszt az általam kezelt gazdaság tiszta jövedelméből 5% tiszti részesedést kapok. Most a gazdaság bérbeadott és a bérlőnek bizonyos mennyiségű takarmányt adott át megfélemlítő pénztértékben. Kérdem, hogy gazdasági jövedelemnek tekintendő-e az átadott takarmány pénztértéke és igényt tarthatok-e azután tiszti százalékokra, mert jószágigazgatóm annak megadását azon érveléssel tagadja meg, hogy az átadott takarmányérték nem jövedelem, mert ha a birtokot nem adták volna bérbé, akkor a takarmányt feletették volna.

Mennyit nyom, illetőleg hány köbméter tartalmaz egy színbe lerakott, tehát egész magasságban egyenletes szélességű, 75 m. hosszú, 6 m. széles és 3'40 m. magas szénarokomány? Továbbá 16'80 m. körmértű és 5 m. magas, egy 25 m. körmértű és 7 m. magas, egy 22 m. körmértű és 6 m. magas szénaboglya? A széna f. évi június hó közepén lett összehordva és teljesen le van ülepedve; $\frac{3}{4}$ része elsőrendű réti széna, $\frac{2}{4}$ része másodosztályú kevésbé csátés széna.

Felelet a 609. sz. kérdésre. Ha a birtok eddig házikezelés alatt állt és most a bérbeadásnál bizonyos széna- és szalmakészleteket kell a bérlőnek átadni, akkor ezen készletek értéke is képezi a gazdasági jövedelmét, mert ha házi kezelés mellett feletették volna ezen készleteket, akkor is az ezekből származó állati termékek képezték volna a gazdaság jövedelmét s így véleményem szerint ezen termények után is jogosan megilleti a tisztet a megállapított perzent. A 75 m. hosszú, 6 m. széles és 3'4 m. magas, színbe rakott széna köbtartalma 1530 m³ és köbméterenkénti súlya 100—110 kg. lehet. A boglyák köbtartalmát a kérdésben közölt adatokból nem lehet megállapítani, mert nincs megmondva, hogy a boglyák kerülete mily magasságban méretett meg és ezen mérettől a földig és a boglya csucsáig mily magas volt a boglya. Az ilyen boglyákba rakott széna köbméterenként szintén 100—110 kg.-ot nyombat, de mivel ilyen átlagos adatok nem megbízhatók, czélsezerűbb az ilyen boglyák szénatartalmát az abba rakott szekér széna szerint megállapítani.

Hensch Árpád.

Birkák rühessége. 610. kérdés. Juhnyájamban a rühesség fellépett. Előzmények a következők: a juhokat egy tisztavidéki uradalomban vettem még április hóban. Körülbetűl 2 hete (14 napja) juhászom észrevette, hogy az állatok vakaróznak, megvizsgáltatván kitűnt, hogy az állatok 7—8%-a rühes. Ebből kifolyólag kérdem, hogy:

1. Megtörténhet-e, hogy a juhok már vételkor fertőzve voltak (megjegyzem, hogy fehér-megyei gazdaságomban, de még a környéken sinés rüh, sőt birtokos elődeimnél soha sem

fordult elő); nyírva májuskor lettek az anyák és kosok, a b. rányok pedig augusztusban, tehát fertőzve lehettek-e talán a nyírók által?

2. Kipusztítható-e a betegség gyökeresen, vagyis hogy a baj egynehány hónapi szünet után nem ujul-e ki?

3. A kezelés, amiben részesülnek: 2% kreolin oldatban fürösztés kb. 3 perczig, utána dörzsölés kézzel. Ezt 5—6 napi időközökben ismételve, a második fürösztés után áthajtva egy még nem fertőzött tiszta akolba, hol juhok 2 év óta nem voltak. Ezután a fertőzött akolból a trágya kihordva rézgálcoldattal, a falak és jászlak kétszer kimeszelve. A harmadik fürösztés a tiszta akolban végezve. Ez igen hosszadalmas hisztória és igen félek, hogyha a baj ismét visszatérne esetleg télen, ez a kezelés kényelmetlenségén kívül még rizikóval is járna.

F. J.

Felelet a 610. sz. kérdésre. Minthogy a kérdés tartalmából következik, hogy a juhokon csak az utóbbi esetekben mutatkozott a viselkedés, mint a rühösségnek egyik állandó jele, nem tehető fel, hogy a juhok folyó évi április hónapban már rühösek voltak. Igaz ugyan, hogy a juhok rühössége a nyár folyamán, illetve a nyírás után jelentékenyen eryülhet, de a viselkedésnek jelei ilyenkor is észlelhetők egyik-másik állaton. Amennyiben a nyárnak darabonként megejtett szakszerű vizsgálata derítette volna ki, hogy mindössze még csak a juhoknak 7—8%-a beteg, úgy mindenesetre fennforogna annak a lehetősége, hogy a juhnyáját a nyírók fertőzték be. Ennek a valószínűségét még fokozná annak a beigazolása, hogy a betegség előbb a b. rányok között mutatkozott. A mindössze csak kéthetes betegség ugyanis csak az augusztusi nyírással volna összefüggésbe hozható, arra való tekintettel, hogy a rühösség a fertőzés után már két hét múlva válik felismerhetővé. Minthogy azonban a betegségnek a kérdésben jelzettnél nagyobb elterjedése éppenséggel nincs kizárva, nem lehetetlen az sem, hogy a fertőzés más időben és talán más módon történt meg. Ha a jelzett kezelést lelkiismeretesen és szakszerűen az állatorvos utasításainak betartásával hajtják végre és a kreolinos fürösztéseket kétszer, szükség esetén esetleg háromszor megismételik és a fertőtlenítést végrehajtják, úgy a rühösség a nyájból végképpen kipusztítható még a hideg időjárás beállta előtt.

M. J. dr.

Mezőgazdasági számvitel. 611. kérdés. Praktikusnak találjuk-e a rendszeres kettős könyvvitel alkalmazását a gazdaságban? Én már évek óta mint számtartó vagyok alkalmazva egy nagyobb uradalomban és kombinált könyvelést vezetek, melyet egyszerűnek nem, de kettősnek sem lehet nevezni, melynek segítségével azonban igen jó mérleget tudok csinálni. Véleményem az, hogy a kettős könyvvitel a gazdaságban jó nem lehet, mert pontos adatokat nem kaphat a könyvelő. Van-e olyan szakkönyvünk, mely a gazdaságban alkalmazható kettős könyvvitelt tárgyalja?

R. D.

Felelet a 611. sz. kérdésre. Teljesen igaza van kérdéstevőnek, hogy a rendszeres kettős számvitel nem a mezőgazdának való, mert nagyon sok munkával jár, sok fiktív adatot igényel és

az egyes üzemágak vagy termelési ágak jövedelmét még sem mutatja ki helyesen. De a jelenlegi viszonyok között, amikor a gazdának is mint üzletembernek arra kell törekednie, hogy csak a legjövödelmezőbb üzemágakat karolja fel és fejlessze okszerű irányban, a közönséges egyszerű számvitel sem felel meg a czélnek, mivel csak az egész vállalat tiszta jövedelmét mutatja ki egy számban.

Szükségünk van tehát egy különleges mezőgazdasági számvitelre, mely nem az összes, hanem csak a főbb termelési ágak jövedelmét kimutatja, így p. o. a növénytermesztés, szőlő, komló, tehenészet, hizlalás stb. jövedelmét s ami könnyen elérhető, ha a pénztári főkönyvet ezen rovatok szerint rendezzük be és minden számla vagy okmány elkönyvelésénél annak összegét az illető termelési ágak javára vagy terhére írjuk.

További részletekbe ehelyütt nem bocsájtkozhatok s csak annyit kívánok megjegyezni, hogy magyar nyelvű ily irányú számviteltant nem ismerek, de *Güntherich, Landwirtschaftliche Buchführung* Leipzig, I. I. Weber 1909. című műve leginkább megközelíti ezt a czelt.

Hensch Árpád.

Bolgár kertészetek létesítése állami segítséggel. 612. kérdés. A Lajta folyó vizének öntözés czéljára való felhasználásával zöldségtermesztéssel szeretnék kísérletet tenni. Eleinte 4—5 kat. holdon, melyet azonban a kezdet nehézségein túl nagyobbítanék. Olvasván a földművelésügyi miniszter e termelési ág meghonosítására irányuló törekvéséről, kérdem, hová forduljak, mily lépéseket tegyek, hogy a műszaki tervek elkészítését a minisztériumtól nyerjem? S hogy mily költségek merülnek fel ez uton? Anyagi támogatásra számíthatnak-e?

T. I.

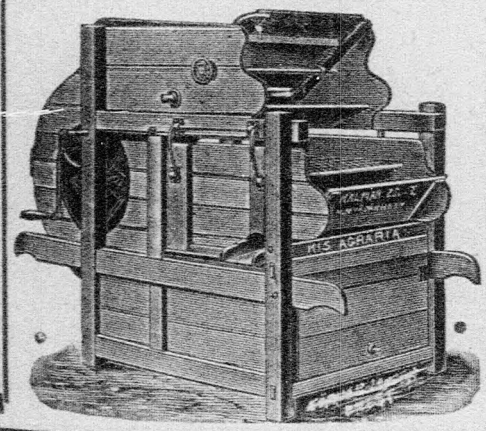
Felelet a 612. sz. kérdésre. Zöldséges kerteknek, u. n. bolgár kertészetnek keletkezését a földművelésügyi miniszter előmozdítja az az, hogy a tervet a kulturamérnöki hivattal ingyen készítteti el, azonban a felvételhez szükséges nap-számosokat, karókat stb. a birtokosnak kell adnia. A folyamodvány a földművelésügyi miniszterhez 1 koronás bélyeggel ellátva nyújtandó be. Anyagilag elsősorban oly zöldségtermesztő telepeket segítyez, melyeket az illetők mint munkások maguk művelnek meg, lehetőleg szövetkezeti alapon. Ilyen a szentjánosi, a kilti bolgár kertészetek, melyeket hazai munkások foglaltak el. Kérdéstevő is felajánlhatja birtokát ily czélra, mikor is mint bérbeadó szerepel. A bérlet 15—20 évre köttetik. Ez esetben az egész telep fölött a földművelési miniszter rendelkezik és ő biztosítja az évi haszonbért is.

R. V.

Koczatartás megváltása. 613. kérdés. A sertésenyésztés felhagyása következtében gazdaságomnak mily kárpótlással tartozom koczatartásért, melynek malaczeit éves korukig tartotta az anyémek között?

P. Ó.

Felelet a 613. sz. kérdésre. A koczatartás méltányos megváltásának alapja az, hogy ezen koczatartásból a tisztnek évenként átlagban minő jövedelme volt, mely jövedelem a tartott fajta, a tartás módja, a felnevelt állatok száma és az éves sülők értékesítési ára szerint nagyon különböző lehet, miért is konkrét adatot

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek. ..

Európaszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Ez évi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

Kalmár Zs. és Társa. Hódmezővásárhely

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntőde.

Vezérképviselő.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

intézményei jól beváltak. „Aztán — mint az indokolás mondja — ezekből a Bezirksausschuss-okból lehet legkönnyebben a földmívelési kamarák és a földmívelési tanács választótestületét felépíteni és ezek a képviselői szervek biztosítják azt, hogy az egyes járások gazdálakosságával az állandó összeköttetés megmarad, ami gyakran hiányzanék, ha a földmívelési kamarák közvetlen választásból alakulnának”.

Az egész érdekképviseleti szervezet építménye tehát, mint fundamentumon, a Bezirksausschussokon nyugodnék, amelyeknek tagjai lennének: legalább 12 és legfőlegb 36 választott tag és legalább 3, legfőlegb 9 meghívott tag. Választójogú lesz minden legalább 2 hektár mezőgazdasági terület tulajdonosa, bérelője, hasznélvezője, ha a gazdálkodás a főfoglalkozása; minden legalább 5 hektár terület tulajdonosa, bérelője, hasznélvezője, ha a gazdálkodás a mellékfoglalkozása; legalább 150 hektár nagyságu birtokok intézői. Ugyanezek választhatók is, míg meghívás útján tag lehet, aki ott régebben gazdálkodott, a mezőgazdaság érdekében ténykedik, vagy a körül érdemeket szerzett.

A földmívelési kamara tagjai: 1. a Bezirksausschuss által közgyűlésen választott annyi tag, ahány köre (Distrikt) van a járásnak; 2. a kormánykerületben levő állattenyésztési, gazdasági szakegyesületek egy-egy képviselője és 3. meghívott tagok. A Bezirksausschuss első közgyűlésén választja titkosan, szavazólappal a kamarai tagokat. A földmívelési kamarák összehívását a július 15-iki gyűlésen Cetto báró elnök így állította fel a törvényjavaslat alapján:

	Distriktok száma választott tagok	Meghívott tagok	Tenyésztő egyállatok képviselői	Szakegyesületek képviselői	Összesen
Oberbayern	37	9	5	7	58
Niederbayern	21	5	2	8	46
Rheinpfalz	32	8	2	9	51
Oberpfalz	30	7	3	7	47
Oberfranken	33	8	2	7	50
Mittelfranken	31	8	2	8	49
Unterfranken	38	9	2	8	57
Schwaben	34	8	2	7	51

A Landwirtschaftsrat (földmívelési tanács) tagjai: 1. A földmívelési kamarák mindenike által választott 5—5 tag; 2. a mezőgazdasági szakegyesületek országos szövetségei által választott 1—1 tag; 3. az országos kormány által a tudományos intézetek képviselőiként kinevezett 10 tag; 4. választás útján meghívandó 10 tag. Vagyis lenne:

- 40 tag a földmívelési kamarák által választva,
- 10 „ a gazdasági szakegyesületek szövetségei részéről,
- 10 „ a tudományosintézetek részéről,
- 10 „ meghívás útján,

összesen 70 tag.

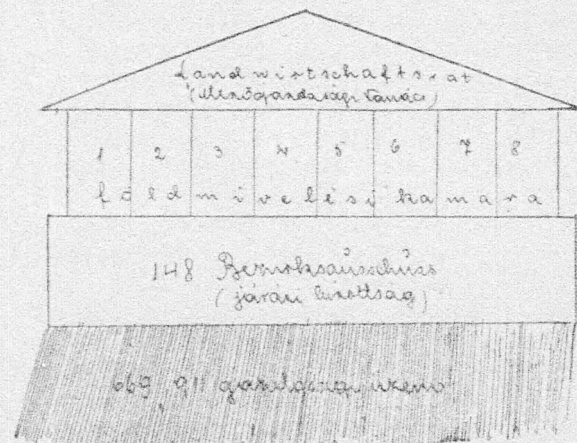
Próbáljuk meg tehát a tervezett bajor mezőgazdasági érdekképviselet építményét szemléltetően bemutatni. (Lásd 204. ábrát.)

A bajor kormány törvényjavaslattervezete még nem vált törvényvé, de tekintettel arra, hogy a Landwirtschaftsrat gyűlésén az érdekképviseletnek ilyen fokozatos és a porosz kamaráktól eltérő tervezése ellen egy szó sem hangzott el, kétségtelen, hogy a javaslatnak ez a része a törvénybe is változatlanul fog átmenni. Talán hasznosíthatók a bajor tervek mi is, ha ugyan a mi érdekképviseleti szervezetünk nem az a Lucza-széke, amely folyton készül és mégsem készül el soha. A bajor tervezetben a Landwirtschaftsrat intézménye hasonló a nálunk tervezett országos földmívelési kamarához, a Regierungsbezirke kamarái igen hasonló viszonyok közt létesülnének, mint a mi vármegyei kamaráink, csak hogy míg ott mindezen intézmények alulról, a Bezirksausschussok alapfalain épülnek fel, nálunk — legalább az eddigi tervezet szerint — a vármegyénél

kisebb közigazgatási és területi egység érdekképviseleti szervezése nincs tervben, sőt még a vármegyei is kérdéses.

A tervezet másik, minket érdeklő pontja az, amely a fizetendő kamarai illetékre vonatkozik. A törvényjavaslat 41. §-a azt mondja: „Amennyiben a földmívelési érdekképviseleti szerveknek a feladatuk teljesítésénél származó költségeit nem fedeznék az állami, a járási, vagy másnemű hozzájárulások, a hiányzó összeg kivetés útján fedezendő.” Az érdekképviseleti szervek minden évben költségelőirányzatot készítenek; a földmívelési tanács, a földmívelési kamarák és járási bizottságok kiszámítják a szükséges költséget és annak kivetés útján fedezendő összegét és ezt a községek úgy hajtják be, mint az egyéb közszolgáltatásokat. A javaslat szerint a hektáronként kivetett illeték 15 pfennignél ne legyen nagyobb és ennél magasabb, de 30 pfennignél semmiestre sem nagyobb illeték kivetéséhez a belügyminiszterium engedélye szükséges. A bajor tervezet tehát nem a bevétel nagyságához szabja a kiadások összegét, hanem fordítva jár el, az indokolásban felvesz egy imaginárius szükségleti összeget, 870,000 márkát, amely a kamarai adózás szempontjából figyelembevehető 5.800,000 hektár területre osztva, kiadja a hektáronkénti 15 pfennig illetéket.

A bajor gazdák a tervezetnek ezt a megoldását korántsem itélték egyértelműen helyesnek és többen kívánták az említett gyűlés felhatalomát közlő azt, hogy ne a birtokterület, hanem a földadó szolgáljon a kivetendő illeték

204. ábra. A bajor mezőgazdasági érdekképviselet szemléltetése.

alapjául. Lajos bajor kir. herceg ezen a gyűlésen azt kívánta, hogy a kivetendő összeg maximumát a törvény határozottan állapítsa meg és ezen csak új törvény változtathasson, mert ugyis elég adó terheli már a gazdákat és fogja terhelni. Az elnök Cetto báró is ebben a szellemben mutatott arra, hogy „senki sem gondolhatja komolyan, hogy lehetséges lesz a 15 és 20 pfennig illetéknél maradni, mikor a kiadások emelkedésére a természetes feltételek annyira megvannak”. Kifogásolja a javaslatnak azt a rendelkezését is, hogy az illetéket a területnagyságra állapítja meg, tekintet nélkül annak jóságára és így egyenlőtlenséget hoz létre a jó és rossz földek tulajdonosai között, lévén a jó földek megterhelése ilyenformán kétségtelenül kisebb, mint a rossz földeké.

Azt a reánk nézve is igen érdekes kérdést, hogy mi lesz a hivatalos és kötelező érdekképviselet létesítése után a szabad társuláson alapuló gazdasági egyesülettel, alaposan megvitatták a bajor gazdasági egyesület tagjai. Maga a kormány törvényjavaslattervezete elismeri, hogy a törvény életbelépése után a gazdasági egyesület szerveinek fennmaradására nem lehet számítani. A mondott gyűlés elnöke azt hiszi, hogy nem lehet gondolni a gazdasági egyesület alsó szerveiben való teljes és azonnali feloszlására, hanem a többi német állam példájára a gyakorlat terén a szabad egyesületi tevékenységre is számítani kell és az eddigi szervek feloszlása helyett inkább azoknak újjászervezésére kell törekedni. A gazdasági

egyesület által eddig rendezett gazdagyalések, állatdíjazások, gazdasági cikkeknek közös beszerzése, terményeknek közös eladása ezentúl is a gazdasági egyesület alsóbb orgánumainak kezében maradhat és a földmívelési kamarák által támogathatók lesznek. Lajos bajor királyi herceg azt a véleményét fejezte ki, hogy a gazdasági egyesület elméletileg a törvényes érdekképviselet után is fennmaradhat, a gyakorlatban azonban ez nem fog bekövetkezni. Különböen úgy látja, hogy a törvényjavaslatban tervezett érdekképviselet alig lesz egyéb, mint a ma is működő gazdasági egyesület. Szükségesnek tartja, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet kötelező szervezése által ne csak a gazdaosztály kisebb-nagyobb töredéke, de maga az egész benne legyen egy hivatalos kötelekben.

Ezuttal és ezen a helyen talán elég ennyi részlet a bajor törvényjavaslattervezetből. Mikor majd lesz megint felelős kormányunk és mikor felelős kormányunk ki fogja dolgozni a magyar mezőgazdasági érdekképviselet törvényjavaslatát, jó hasznát veheti majd a bajor tervezetnek, amely azonban akkor már törvény, talán az életben meggyökeresedett intézmény lesz. Nálunk mezőgazdaságunknak ezt a rendkívül fontos ügyét valóságos fátum üldözi, amely hol a gazdák tanácskozási körében, hol a földmíveléstügyi miniszteriumban csap le reá. Ennek a késedelemnek nagy-nagy hátrányai mellett az az előnye azonban mégis megvan, hogy az előttünk haladó országok alkotásaiból tanulhatunk és ezeket a tanulságokat értékesíthetjük majd a mi érdekképviseleti intézményünk apró lépésekkel haladó, de el nem maradó kiépítésénél. Éber Ernő dr.

Vagyontalan munkásosztály telepítése.

A „Köztelek” f. évi 74. számában Hollósy István dr.-nak Magyar bérletrendszer („Köztelek” 72. sz.) cím alatt megjelent cikkét taglalva, tárgyilagos bírálatban adtam elő nézeteimet, amelyek szerint a most kívándorló magyar munkáserő lekötésére és ezzel a hazai mezőgazdaság és gyáripár fejlesztésére egy a cikkíró által javasolt 90 éves községi farmszerű bérletrendszert, valamint a törvényhozás elé terjesztett parcellázási és telepítési törvényjavaslat intézkedéseit is elégteleneknek tartom. Nem a kritizálási viszketet iratta meg velem a cikket, mert hiszen csak szívből örülni tudok minden hasonló indítványnak, amely komoly és tárgyilagos alapon törekszik nehéz szocioápolitikai problémák megoldására, hanem igenis azon körülmény, hogy előadhassam telepítési javaslatomat, mely több mint egy évtizedes töprenkedés, tanulmányozás születtje és amelynek ezéja a vagyontalan munkások rögzítése a hazai földhöz olyformán, hogy ezek fölös munkaereje a mezőgazdasági üzem és a gyáripár fejlesztésére biztosítható. Hogy e javaslatom ábrándszerű utópia, avagy tényleg megvalósítható reális indítvány-e, annak elbírálását az illetékes szakkörökre bízom.

A parcellázás és telepítés eddig javasolt módszerei ugyanis nem valósíthatják meg a hozzájuk fűzött reményeket. A telepítés, történelj az akár örökbirtokszerezés, akár évszázados farmszerű bérlet útján, azért nem, mert az eddig javasolt telepítések révén csak 25—30 holdas birtokon volna biztosítható egy munkáscsalád megélhetése, de akkor is csak az állam oly nagymérvű anyagi támogatásával, amilyent tőle ma nem várhatunk. De ha az állam kiséjájíthatná is mondjuk 20 év alatt a magyar nagybirtok öt és félmillió kat. hold mezőgazdasági megművelés alá eső területét, még akkor is a most kívándorló családok alig egy tizedrészét bírná a hazai földhöz rögzíteni és mert e családok munkaerejét teljesen lekötne az adóssággal terhelt földbirtok vagy bérlet megművelése, e nagy áldozatokkal járó telepítésnek a hazai bérmentes gyárpárítására mi befolyása sem volna. Hogy pedig akár a mezőgazdaság

intenzív üzemének, akár a gyáripárnak fejlesztése a megfelelő munkaerő biztosítása nélkül képzelenség, azt talán fölösleges bizonyítgatnom.

Ami pedig a parcellázást illeti, az lehet jó üzlet a parcellázásnak, de a rendszerint tulajdonos parcellázott és adósságra vett törpebirtok a koldusbotot nyomja a vevő kezébe és a megélhetés hiányában a kivándorlásra kényszeríti őket. Egy pár hold földből — amelyet az adósság terhe is nyom — a munkás családjával együtt meg nem élhet, napszámba menni pedig akkor, amidőn saját földje is van, a magyar földművesnek derogál. Inkább megy test- és lélekölő bányamunkára az idegenbe, semhogy itthon lekicsinyítő napszámmu kára vállalkozzék. A parcellázás igenis lekötetheti és táplálja a magyar földművelő munkást ott, ahol jövedelmében kertészeti üzemet lehet folytatni. Ez azonban nálunk ma még — sajnos — csak kivételes állapot.

A kerti megműveléstől eltekintve azonban a nagybirtok gyáripári és nagyban termelési üzemével, a modern technikai vívmányok kihasználásával sokkal több — mondhatjuk kétszer, sőt háromszor annyi — munkáscsaládnak képes illő keresetet biztosítani, mint a kisbirtok. Ez könnyen megérthető, ha figyelembe vesszük, hogy a kisbirtokos gazdálkodásában jóformán csak a saját és a családja munkaerejének kihasználására kénytelen támaszkodni, mert a modern technikai vívmányok alkalmazására és kihasználására se anyagi, se szellemi tehetsége nincs. A nagybirtok azonban, mely nagy üzemi értékű, a kisgazda felesleg termékeit, annak részére kiváló tenyészanyagot és vetőmagot produkál, természetesen támogatja a kisbirtokosokat. Ezt talán még a mi u. n. szociálpolitikusaink sem vonhatják kétségbe. Szokás azonban felhánytorgatni, hogy nálunk a nagybirtok tulajdonosban leledzik, mert hiszen az 1900. évi birtokstatisztika szerint a hazai földbirtokból csak 53·34% a kisbirtokosok millióé és 46·6% körülbelül huszonháromezer nagy- és középbirtokos családé. Hát ez nagyjában igaz. De az is igaz, hogy ugyane statisztikai felvétel szerint — tessék róla meggyőződni — a mezőgazdaságilag megművelt szántóföld-, kert-, rét- és szőlőterületből már akkor is csak 1/3-ad rész volt a nagy- és középbirtokosok kezén, hogy azóta legalább egy millió hold ilyen nagybirtok területtel parcelláztak, ma tehát a mezőgazdaságilag megművelt alá eső terület 3/4 ed része kisbirtok és csak 1/4 ed része nagy- és középbirtok, amelyre szükség van azért, hogy a kisbirtok fejlődhessen. Az erdő- és legelőterületből azonban 2/3-od rész esik a nagybirtokra és az ott egy nemzetiségi, mint közgazdasági szempontokból nagyon jó kézen van.

A nagybirtok tulajdonosának vádjá tehát nálunk alapjában véve igazságtalan. Azt azonban el kell ismernünk, hogy az ország egyes részeiben, mint különösen a Dunántul, a nagybirtok tulajdonosai van és meggátolja egyes vidékek egészséges közgazdasági fejlődését. E fordul ez az eset az ország más részein is, amelyeket nem akarok itt névszerint felsorolni. Mind e helyeken azonban a munkaerőhiány válik aggasztóvá, mely erősen gátolja a nagybirtok mezőgazdasági és gyáripár üzemének erőteljes fejlesztését. Mint vérbeli gazdatiszt, éppen ez uradalmakra való tekintettel adom közre alábbi javaslatomat, mely a földbirtok egyrészének illő értékesítésével a munkáshiányból eredő káros állapotokat némileg orvosolhatná.

Javaslatom kiindulási pontja, hogy a latifundumok több gazdaságra kiterjedő területeiből egyes gazdaságokban mezőgazdasági munkások telepítettnek olyformán, hogy a földbirtokot közös gazdálkodásban és tisztán munkabérekereitükre utalva szerezhessék meg.

A telepítésnek ez a módja a parcellázás nélküli telepítés, mely annyiban tér el az eddigi telepítési rendszertől, hogy míg ezidőszent a közös legelőn kívül minden telepes házhelyét és birtokát külön-külön kparcellázzák és minden telepes önálló gazdálkodást folytat, addig

az itt javasolt módszer szerint csak a házhely parcelláztatik ki minden egyes telepítőnek, magát a birtokot pedig a telepesek közösen művelik. Ez első tekintetre kommunisztikus utópiának tűnik fel ugyan, de kedvező viszonyok között nagyobb nehezéssel megvalósítható. Az ilyen telepítésének módja a következő:

A telepítésre kijelölt gazdaságot a telepítő az összes fölszereléssel együtt átadja a telepítőnek. Az első telepesek maguk az urasági cselédek, akikhez annyi család telepítetik, hogy minden telepesre a megélhetéséhez szükséges terület, mondjuk 10 hold szántóföld jusson. Ezek a telepítő által kinevezett telepfelügyelő vezetése alatt mint cselédek és bér munkások rendszer nagy üzemi munkával a birtokot, a fölszolgátó kézimunkaerőt pedig a telepítő alkalmazza szomszédos gazdaságaiban a vidéken szokásos munkabérek mellett.

A telepes gazdaság a birtok és fölszerelések megállapított reális értéke után — mely egyúttal a telepesek által törlesztendő vételár — 4% ot fizet kvázi haszonbérül. A fennmaradó fölös jövedelem a telepes gazdaság, mely annak 1/2-ad részét a vételár törlesztésére, 1/3-ad részét a fölszerelések gyarapítására és tartalékalap létesítésére fordítja, 1/3-ad részét pedig egyenlő arányban a telepesek között osztja szét. Ha rossz termésű évben a bevétel még a haszonbért sem fűdözi, úgy a hiány vagy a jövő évre iratják át, vagy pedig a tartalékalapból fizetik.

A telepes gazdaság vagyonszaporulatát a birtok árától letörlesztett összeg és a befektetések értéke képviseli. A birtok vételárának teljes letörlesztése előtt az időközben eltávozó telepes vagy az elhalt telepes családja csak a vételártörlesztésből reá eső részre tarthat igényt, de erre is csak 5 esztendői szolgálat után. A végkielégítés összegét a gazdasági pénztár kifizeti és rajra az új telepesre, ki abból 4% kamatot fizet és azt évi haszonosztalékából törleszti.

A vételár felének letörlesztéséig a telepítő nevezi ki a telepfelügyelőt, irányítja a gazdálkodást és ellenőrzi a vagyonkezelést. Befektetési költségen a telepes gazdaságokra csak az ő beleegyezésével vehető fel. A vételár felének letörlesztése után a telepesek köréből választandó tanács vezeti a gazdaság ügyeit. Ha a telepes gazdaság vételára teljesen letörlesztett, úgy a telepesek többsége határozza el, hogy fenntartják-e továbbra is a közös gazdaságot, vagy pedig parcellázzák-e azt.

Minden telepes vagyonszáléka erejéig felelős az általa okozott károkért. A pénzbiroságot a telepesek köréből választott fegyelmű bizottság állapítja meg. Az új telepest a telepesek többsége választja. A telepesek 2/3 részének kívánására bármelyik telepes kizárható, de ha 5 évnél tovább szolgált, vagyonszáléka kiadandó.

A telepesek összes egyéni szükségleteiket lehetőleg a helyi értékesítési szövetkezet útján szerzik be.

Az ilyen telepesgazdaság tehát egyszerű nagybirtok, amelynek a telepesek ugyan a bérlői, de azért a telep árának letörlesztéséig csak mint fegyelmű munkások alkalmazatnak és a gazdaság vezetésébe semmi beleszólasuk nincs. E rendszer előnyei a következők:

1. A jelenleg divó parcellázással kapcsolatos telepítési rendszer mellett legalább 20—30 hold földet kell minden telepesnek kiosztani, mind egyiknek több lakószobás-hombáros lakóházat, istállót és egyéb melléképü etet építeni, fogatot, haszonmarhát és gazdasági eszközöket beszerezni, úgy hogy ekként telepíteni már csak vagyonszolgátó földművelőket lehet, ezek a nagy költség dacára nem bírják földjüket rendszeresen megművelni, bér munkát pedig teljességgel nem végezhetnek. A közös telepítésnél elég két családra egy kétszobás lakóház, a gazdasági épületet és fölszerelést készen kapja, egy családnak utig elég 10 hold föld és mert a nagyüzemben megfelelő gépek segítségével kétszer annyi földet képes megművelni, mint a magán-

telepes, a ráeső 10 hold földön kívül még legalább kétszerakkora területű szomszédos birtokon végezheti a szükséges kézi munkát.

2. A telepítő a telepített birtok vételárát a földtökénél szokatlanul magas 4% kal kamatoztatja és kétszerannyi saját birtokterületre elegendő számú, fegyelmű és megbízható munkaerőt biztosít, mely a legbelterjesebb gazdálkodásra képesíti és miután a telepesek gazdálkodását és vagyonkezelését ellenőrizheti, még annyi rizikója sincs, mint a sajátkezelésű birtokon.

3. A telepes állandóan biztos és tisztességes megélhetést biztosító bérkeresete mellett részesedik a birtok hasznában, földbirtokot vagy legalább is bármikor mozgósítható vagyont szerez, szükségleteit a helyi szövetkezet útján olcsón szerezhetheti be, gyermekeit helyben neveltheti, visszatartatik a korszmázástól, egyszóval boldogulhat anélkül, hogy bármit is reszkizna.

4. A telepesgazdaság magában egyesítve a nagy- és kisüzem előnyeit, a lehető legjobb és legjövődelműbb gazdálkodásra képesíti. Egy gazdaságnak, ahol intelligens vezetés alatt a kellő tőke és a megbízható munkaerő rendelkezésre áll, föltétlenül boldogulnia kell. Az ilyen gazdaság tökéletes géppel olcsón dolgoztat, a rendelkezésre álló nagy kézi munkaerővel a legjövődelműbb kerti és szántóföldi növények termesztését karolhatja fel, nagy tömegben előállított termékeit jó áron értékesítheti és ezek eredménye gyanánt a telepesbirtok vételárát aránylag rövid idő alatt törlesztheti.

5. Közgazdasági szempontból a java földműveseknek a hazai földhöz való rögzítésével és annak teljes kihasználásával, az ilyen telepítés nemcsak egész vidékek mezőgazdasági kulturáját emelheti a legmagasabb színvonalra, hanem egyúttal a hazai gyáripár fejlődésének alpföltéteit is biztosíthatja.

Ilyen telepesgazdaságok hazánk egyes latifundumokkal tulterhelt vidékein volnának létesíthetők, ahol az uradalmak közé ékelt és rendszerint magyarságlakta szellérközségek lakói gyermekkoruk óta urasági munkában nőttek fel. Ez a legjobb mezőgazdasági bér munkáserő, amelyet valóban érdemes visszatartani és amely ha föld- és vagyonszerzésre csak némi alkalom is adatik, a kivándorlástól tényleg könnyen visszatartható. Az ilyen magyar telep mindenkor és mindenhol erős vára lesz a magyarságnak, amelyen a szociálista izgatás sohasem fog erőt venni.

A telepítés elsősorban a nagy latifundumok érdeke volna, hogy a sok közül néhány gazdaság telepítésével a többi részére a szükséges munkaerőt biztosítsák. Mivel azonban a konzervatív gondolkozású nagybirtokosok nehezen mennek be ilyen vállalkozásba, az államnak kellene ilyen telepesgazdaságokat létesíteni. Megtehetné minden anyagi áldozat nélkül, csak a birtok vételára után esedékes amortizációs kamatot kellene a pénzügyi művelletet végrehajtó pénzügyintézetnek garantálnia. A telepítésre előirányozott 100 millió koronából ily módon legalább 100 ezer munkáscsaládot telepíthetne és a befektetés aránylag rövid idő alatt kamattal együtt az utolsó fillérig megtérülne.

E telepítési rendszer nézetem szerint — ki jóformán egész életemen át a magyar mezőgazdasági munkások között éltem, — minden nagyobb nehézség nélkül keresztülvihető, mert hiszen csak arról van szó, hogy az eddigi cseléd és bér munkás biztosított tisztességes kereset mellett és szakszerű vezetés alatt munkája külön jutalmául még földet is szerezhessen, de csak annyit, hogy a jövőben is a bér munkáserőre legyen utalva. Ezt nagyon könnyű megértetni vele és egy jóvalóval gazdatiszt szépen keresztülviheti. Mindenesetre érdemes volna e telepítési módozattal kísérletezni és éppen azért a legjobb meggyőződéséből kifolyólag ajánlom e szerény javaslatot az illetékes körök szives figyelmébe. M. T.

A kép

(Bathyan)

Tudvalevő dött képviselő mentő pártok és Mérey Lajos választmányi sági Egyesület megválasztott és előkelő köztársadalmi tevékenységű Batthyányi tevékeny rész Ausztriával külön váltterének feltétele telen érdeme ebben a nagy politikai küzdelemben szerepet töltött területein. Alig munkása a megszületésére, elességérzetére szónoki képes milyennel a terkat ékesít. Kövcselékves jelle mint politikai létkérdéseiről, volt szó, mindkedetek forró veszedelméből dalmaiból egyből, mint kevefelei sem vita munka ember gazdaság érdéfényes késserejének utolsbocsátotta.

Úszintén üdmanyi tagját úgy hogy egyénisényt gyarapodcsöztetni.

Mal számunk Az OMGE. közlem Osztrák aknák Az osztrák állam A mezőgazdasági jorországba Vagyonatlan munk A képviselőház uj

Campbell és rend Káliföldi szemle Gazdatiszadalmi Levélszékrony Vegyesek

Exotikus vadászat Mezőgazdaság A Magyar M éve. — A n kisgazdasági gados sraj-Borértékesíté lovásár forga kébe tartozó ország költsé nevű patkán szet. — Háza — Gözhajózá z ok

Kereskedelem, tö Szerkesztői üzene

Exotikus vadász wieni első nemz

Az 1910. évi v kiállítás magyar o

A képviselőház új alelnökei.

(Batthyány Tivadar gróf és Mérey Lajos.)

Tudvalevőleg a lemondás folytán megüresedett képviselőházi alelnöki állásokba a parlamenti pártok bizalma Batthyány Tivadar gróftól és Mérey Lajostól telt. Mindketten régi igazgatóválasztmányi tagjai az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek s ezért ama egyéniségüket megtestelő bizalom ténye, mely őket oly diszes és előkelő közjogi polozokra emelte, ebben a társadalmi testületben is örömdetes esemény-számba megy.

Batthyány Tivadar gróf különösen akkor vett tevékeny részt az OMGE. életében, mikor az Ausztriával való gazdasági kiegyezés küszöbén a külön vámterületre való áttérés lehetősége és ennek feltételei kerültek tárgyalás alá. És kétségtelen érdeme van abban, hogy az OMGE. tagjai ebben a nagyfontosságú, nehéz kérdésben partipolitikai különbség nélkül egyértelmű megállapodásra jutottak.

Mérey Lajos évtizedek óta előkelő vezető szerepet tölt be a gazdasági tevékenység területén. Alig van nátnál jelesebb s lelkebb munkása a magyar agrárpolitikának. Elmei készségére, erőedetlen szorgalmára és kötelességérzetére példaként lehet mutatni, fényes szónoki képességében pedig olyan fegyvert bír, milyennel a teremő kéz csak ritka kiválasztottakat képesit. Következetes, lélekéből való, energikus cselekvés jellemzi egy gazdasági törekvéseit, mint politikai pályáját. Akár a mezőgazdaság létkérdéseiről, akár alkotmányjogi problémákról volt szó, mindig az elsők között lépett a cselekedetek forró légkörébe, kivéve részét a harcveszedelméből és a békés munkálkodás farsáldalmaiból egyaránt. Annnyit dolgozott közérdekből, mint kevés más és még politikai ellenfelei sem vitathatják el tőle, hogy a komoly munka embere volt mindenkor, aki a mezőgazdaság érdekében indított mozgalmaknak fényes képességeinek egész fegyverzetét és erejének utolsó morzsáját is rendelkezésére bocsátotta.

Öszintén üdvözljük az OMGE. két választmányi tagját új, diszes állásában, bizton remélve, hogy egyéniségüknek tekintélyben és súlyban nyert gyarapodását a köz javára fogják gyümölcösíteni.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	2307
Osztrák aknák	2307
Az osztrák államvasutaknak új helyi díjszabása	2309
A mezőgazdasági érdekképviselet szervezése Burjországnak	2316
Vagyontalan munkásokszálya telepítése	2317
A képviselőház új alelnökei	2319
Tárcza.	
Campbell és rendszere	2308
Külföldi szemle	2310
Gazdátársadalmi mozgalmak	2312
Levélsek	2313
Vegyesek	2319
Exotikus vadászati kiállítás. — Kinevezés. — Mezőgazdasági állapotok október 15-én. — A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete XVII. éve. — A nép felvilágosítása. — Jutalmak kisgazdasági számvitelek részére. — Ragados sárj- és körömfajás megszünt. — Borértékesítési mozgalom. — Az őszi luxuslövésár forgalma. — A „Hangya” kötelékébe tartozó szövetkezetek. — Franciaország költségvetési hiánya. — A „ratin” nevű patkányirtószert nem bakteriumtenyészet. — Házi textilipar Szilágy megyében. — Gözhajózási hírek. — Tenyészállat díjazások	
Kereskedelem, tőzsde	2321
Szerkesztői üzenetek	2322

Exotikus vadászati kiállítás az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállításon.

Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás magyar osztályának keretében a magyar

vadászok exotikus vadászatainak és zsákmányainak méltó bemutatására a kiállítás „Magyar országos bizottsága” úgy vél legmegfelelőbb alkalmat szolgáltatni, ha ezen vonatkozású tárgyakat a más vonatkozással bírótól teljesen elkülönítve, külön csoportban rendezi és mutatja be.

Ezen kiállítás az épülő magyar vadászskatélyban egy — ezen célra külön berendezett — teremben fog elhelyeztetni s a bizottság gondoskodni fog arról, hogy annak anyaga méltó és diszes keretben nyerjen.

A feladat érdekességétől ösztönözötve a kiállítás „Magyar országos bizottsága” ez uton is azon kéréssel fordul az érdekeltekhez, hogy ezen csoportot képező kiállítás anyagát exotikus vadászzsákmányainak diadalmi jeleivel, ezen vadászatok segédeszközeivel, gyakorlásához szükséges felszerelésekkel, ábrázolásokkal, leírásokkal, üzem és felszerelésére vonatkozó adatokkal és ezen vadászatok eredményeinek statisztikájával gazdagítani sziveskedjenek. A kiállításban való részvételre szükséges jelentkezési ivatek írásbeli vagy szóbeli megkeresésre „Az 1910. évi wieni első nemzetközi vadászati kiállítás magyar országos bizottsága” (Budapest, V. Zoltán-u. 16. Telefon: 163-88.) készséggel küldi meg és készséggel szolgál közelebbi felvilágosítással.

Kinevezés. A földmívelésügyi miniszter Torday György kolozsvári m. kir. vetőmagvizsgáló állomási asszisztensét a kísérletügyi személyzet tisztii létszámába adjunktussá nevezte ki.

Mezőgazdasági állapotok október 15-én.

A földmívelésügyi miniszter a hozzá a gazdasági tudósítókól október 15-én beérkezett jelentések szerint most tette közzé legújabb jelentését a kapások terméséről és általában mezőgazdasági állapotokról. A kukorica-termés holdankénti átlaga az utolsó jelentés adataihoz képest 9 65 métermázsáról 9 67 mm.-ra emelkedett kat. holdanként, úgy hogy az idei terméseredmény 42.224,628 q volna a tavalyi 37.117,269 q-val szemben. Miután a tengeritörést az ország tulnyomó részében már bevégezték, a fenti számadatot véglegesnek tekinthetjük. Egészben véve a tengeritörést úgy mennyiségileg, mint minőségileg jó, közepes. A burgonyatermést a magasabb hegyvidékek kivételével mindenütt betakarították. A termés-eredmény a várakozásnak többnyire megfelelő, a gumók általában elég nagyok és egészségesek és a hozam is kielégítő. A burgonyával bevetett terület a folyó évben Magyarországon 1.024,543 kat. hold, az országos átlag holdanként 45,73 q, az összes termés tehát 46,85 millió q-ra becsülhető. Tavalyi termést 37,95 millió q. A kerti vetemények termése tulnyomólag kielégítő, a hüvelyesek és főleg a bab termése helyenként nem felel meg a várakozásnak, míg a káposzta a kedvező nyelhe időjárás mellett jól fejlődött és úgy mennyiségileg, mint minőségileg kielégítő termést adott. A cukorrépa és takarmányrépa javarészt kedvező időjárással már betakarították. A cukorrépa termése nagy általánosságban kielégítő, a cukortartalom jó. A takarmányrépa jobb termést adott a cukorrépanál. A mesterséges takarmányok és a rétek a kedvező, őszi időjárás mellett még némi sarjutermetést autak. A legelők fűnövése szintén kiújult. A szőlők gyenge termésének beérését a napos őszi időjárás kedvezően befolyásolta. A termés azonban ennek dacára úgy mennyiségileg, mint minőségileg gyenge. A gyümölcstermés ugyancsak gyöngye, bár a beérésnek az időjárás kedvezett. Aránylag legjobb termést adott a körte és a dió. A vetési munkálatoknak az időjárás felette kedvezett, a vetések jól keltek ki és a korai vetések szépen bokrosodnak. Az alföldi és erdélyrészi vármegyékben azonban a késői vetések helyenként szárazság miatt hiányosan keltek ki és ezek megjavulására tartós eső kívánatos. Az őszi repcevetések általában véve jól kikeltek, szépen megerősödtek és a talajt egészen elborítják.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete XVII. éve. Tartalmas jelentésben számol be leguőbbi vagyis 17-ik üzletéről a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete. Az igazgatóság élénk munkát végezett a szövetkezet érdekében, mely hatalmas munkát az elért eredmények igazolják. E helyen csakis számokban adjuk közre a szövetkezet üzletének beszámolóját, vezetőinek munkásságát más helyen fogjuk méltatni. Az utóbbi üzletévben 53 taggal és 171 üzletrészeszel gyarapodott a szövetkezet és taglétszáma most 1601, üzletrészei 4187, alaptőkéje 837,400 koronára emelkedett. Vásárlási visszatérítés címén 58,658 koronát kaptak vissza a szövetkezet tagjai. A szövetkezet fennállása óta 368,882 koronát tesz ki a vásárlási visszatérítések összege. A sertéshizlító telepen ezideig 20,000 sertést hizlaltak fel. Pénztár forgalma 40,210,229 korona volt ez évben és a könyvelési forgalom 129,347,026 koronára emelkedett. Az üzletév lezárásával 70,126 korona kerül feleslegképpen szétosztásra. Az üzletrészek után 5% osztalék állapított meg, mely november 1-től kezdve lesz folyósítva. A szövetkezeti tisztviselők és szolgák nyugdíjintézetének vagyona 368,882 koronát tesz ki. Ezekben a beszélő számadatokban kívánunk felemlíteni a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének ez évi eredményes működését, de behatóbb méltatására még lapunk más helyén visszatérünk.

A nép felvilágosítása. Tali Ferencz, a „Nemzeti Állam” szerkesztője, e hó 17-én Pápan a Főtéren tartotta meg a szociáldemokratizmus téves tanításai ellen irányuló előadását. Jó hatással volt és a szervezett munkásokra is csillapítólag hatott, amidőn kijelentette, hogy nem igaztani jött a munkások közé, hanem tanítani. Célja: a munkaadók és a munkások közötti ellentétek enyhítése és a béke kapcsának megerősítése. Az ötvenegy óráig tartott előadást nemcsak a nagyszámú megjelent polgárság fogadta szívesen, hanem mintegy ezeröttszáz mezei és ipari munkás is nagy figyelemmel hallgatta és többször adott helyeslésének kifejezést. A második előadó: Magyar Gyula volt. Statisztikai adatokkal mutatott rá azon súlyos károokra, amelyeket a szociáldemokrata pártvezetőség — indokolatlan sztrájkokkal — a munkásoknak okoz.

Jutalmak kisgazdasági számvitelek részére. Az új általános jövedelmi adó életbeléptetése nálunk is gyakorlati szükségletté fogja tenni a valóságos jövedelemnek, mint adóalapnak pontos, számszerű kimutatását, ami csak rendszeres számvitel mellett lehetséges. Nagyon természetes, hogy a parasztság, sőt a középbirtokos osztály nagy részének körében is csak lehetőleg egyszerű számviteli rendszer terjedhet el, mert bonyolult könyvvezetésre a kisebb gazdának sem ideje, sem kellő képzettsége, de még szükség sincs. A kívánt célt, a mezőgazdasági üzem valóságos tiszta jövedelmének hű és pontos feltüntetését a lehető legegyszerűbb, de helyes elveken alapuló számviteli rendszer biztosítja legjobban s éppen az ilyen, általánosan alkalmazható rendszer elveinek megállapításában farsad jelenleg az OMGE. üzemi bizottsága, hogy az új jövedelmi adótörvény életbeléptetése idejére kellő utbaigazítással szolgálhasson a számvitelre mai napig kevés gondot fordító magyar gazdaközönségnek. Németországban az adótörvények már régebben rászoktatták a gazdaközönség jórészt rendszeres könyvek vezetésére, a gazdasági kamarák és egyesületek számviteli osztályainak utmutatásai nyomán pedig egyre nő az ilyen középgazdaságok száma. Erre vall az is, hogy a német birodalmi gazdasági egyesület most már a kisbirtokosok körében igyekszik a rendszeres számvitelt elterjeszteni és az idén ösztönzésül több díjat tűzött ki szársországi parasztagazdasági számvitelek részére. A pályázatra 11 kisgazda jelentkezett, akik közül a bíráló-bizottság hatot érdemesített jutalomra, kiemelve jelentésében, hogy a pályázók könyveikben általában megbízható képét adják üzemük jövedelmezőségének és az egyes

feljegyzések, valamint a tételek beállítása a könyvelés iránti helyes érzékről tanuskodik. A D. L. G. éppen ezért az első kísérletének szélesebb körben, évről-évre való megismétlését és ezelszerű számviteli mintáknak népszerű előadásokon való terjesztését határozta el.

Ragadós száj- és körömfájás megszűnt. A ragadós száj- és körömfájás, amely legutóbb Szabolcs vármegye két községében uralkodott, teljesen megszűnt és ezidőszent az egész ország mentes a veszedelmes betegségtől. **Darányi földművelésügyi miniszter** által a betegség kiirtására indított akció a hatóságok és az állatorvosok ügybuzgó és fáradhatatlan közreműködésével sikerre vezetett. A további feladat most már az, hogy az ország vérszomjas biztonságát biztosítsák. Ez azonban csak az állattartó közönség támogatásával érhető el. Ha az állattartó közönség belátva a védekezés szükségességét és hasznát, a hatóságokat és állatorvosokat működésükben támogatja, az eredmény nem fog elmaradni. A sikeres védekezéshez első sorban is az szükséges, hogy az előforduló gyanús megbetegedések az elfojtó intézkedések fogantatására végeztetve azonnal bejelentessék a hatóságoknak és az állatorvosoknak. Az idejében alkalmazott intézkedések, mint a következmények mutatják, eredményteljesnek a hatóságoknak és az állatorvosoknak. Az idejében alkalmazott intézkedések, mint a következmények mutatják, eredményteljesnek a hatóságoknak és az állatorvosoknak. Az idejében alkalmazott intézkedések, mint a következmények mutatják, eredményteljesnek a hatóságoknak és az állatorvosoknak.

Borértékesítési mozgalom. A szőlősgazdáknek borak jobb értékesítése végett szervezettekbe kellene tömörülni. Azért ezáltal is felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy a földművelésügyi miniszter azokat a pinczeszövetkezeteket, amelyek az általa kiadott „Alapszabályminta” alapján alakultak meg, a következő lényeges kedvezményekben részesíti: 1. A pincze és présház összes felszerelési tárgyait (hordókat, kádakat, préselőket, szivattyúkat stb.) vagy kölcsönbe vagy ajándékba bocsátja a szövetkezet rendelkezésére. 2. A pincze és présház felszerelésére, esetleg a fiatal boroknak néhány hétig való kezelésére kiküld egy vándor pinczemestert, ingyen. 3. Ha a szövetkezet tagjai berendezési tárgyak fölött rendelkeznek, 15,000 K.-tól 30,000 K.-ig terjedő kamatmentes kölcsönt, esetleg államszegélyt utal ki a szövetkezetnek. Megjegyezzük továbbá ismételt, hogy a „Borászati Lapok” szerkesztősége (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.) vállalkozik arra, hogy a helyszínen kiszáll és praktikus utmutatást ad a termelőknél a szövetkezetek helyes megalakítása tekintetében, továbbá közbenjár a kedvezmények kieszközlésében. Forduljanak hozzá azok a községek, amelyekben rosszak a borértékesítési viszonyok.

Az őszi luxuslővásár forgalma. Az október hó 3—5-ig a budapesti Tattersall r.-t. telepén megtartott luxuslővásárra bejelentettek 497 db, felhajtottak 429 db és eladtak 171 db (40%) lovat 1396 K átlagárban. A jobbminőségű lovakat németországi vevők darabonként 2—3000 K-ért vásárolták.

A „Hangya” kötelékébe tartozó szövetkezetek kongresszusát folyó hó 20-án a jelentkezők nagy számára való tekintettel nem a meghívóban jelzett helyen, az OMGE. székházának nagytermében, hanem a „Royal”-szálló nagytermében (Erzsébet-körút 45—49) fogják megtartani.

Franciaország költségvetési hiánya. Cochery pénzügyminiszter a francia kamara pénzügyi bizottságának egyik legutóbbi ülésén ismertette az 1910. évi költségvetési előirányzatot, amely szerint 39 milliárd frank bevétellel 41 milliárd frank szükséglet áll szemben, tehát 200 milliónyi deficit kiegyenlítéséről kell a francia parlamentnek gondoskodnia. E hiánynak rövid lejárata függő kölcsönökkel való ideiglenes eltüntetését, ami a francia állami háztartásban a lappangó hiány leplezésére már évek óta szokásos, Cochery feltétlenül elveti és újabb, állandó természetű jövedelmi források megnyitására kíván gondoskodni. Az amugy is

erősen megterhelt adózók érdeke szempontjából leghelyesebbnek látszó utra, a kiadások jelentékeny mérvű csökkentésére sem a kormány, sem a parlament nem tud rátérni, mert az állammal szemben támasztott igények feltartóztathatatlannal fokozódnak. Új bevételi források gyanánt a francia pénzügyminiszter egész csomó új adóemet, több meglévő adó felemelését jelölte meg, így az örökösödési adóból 41 millió, a dohánygyártmányok árának felemeléséből 65 millió, a számlabélyegekből 10 millió, italmérségi adókból és illetékekből 63 millió, az autómobilok, hirdetések, jelzalogteherörlek, bányászatok után kivetendő adókból 16 millió frankyi évi bevételi többletre számít, míg a hiány fennmaradó részét a jövedelmi adó természetes emelkedése és több kisebb jelentőségű adóemelés hozadéka fedezné. A kamara pénzügyi bizottsága Cochery javaslatának legnagyobb részét némi módosításokkal megátáta, de azért nagyon valószínű, hogy a tetemes adóemelések, amelyek közül kivált az örökösödési adó és a szesz italok származását igazoló hitelességi zárójegyek alakjában tervezett új bor- és szeszadó a gazdákat igen erősen sújtja, erős ellenzékre talál a kamarában és nem fogják a Briand-kormány népszerűségét fokozni.

A „ratin” nevű patkányirtó szer nem bakteriumtenyészet. *Mereshkovsky* és *Sarin* az orosz földművelésügyi minisztérium szentpétervári gazdasági bakteriológiai laboratóriumában megvizsgálták a *ratin* nevű patkányirtó szer, melyet egy koppenhágai laboratórium hozott a forgalomba. A hirdetések szerint a készítmény egy patkányölő baktérium színtenyésztete, mely akképpen fejti ki a hatását, hogy a vele megérett patkányok veszedelmes fertőző betegségben betegszenek meg s ezt azután társaikra átvisszik. Eszerint elegendő néhány patkány fertőzése, hogy azután az illető telepen tartózkodó összes patkányok kipusztuljanak. Ezzel szemben a nevezett szerzők szabatos vizsgálataikkal kiderítették, hogy patkányölő bakteriumtenyészetről szó sincsen, hanem hogy a *ratin* valószínűleg kémiai mérge, még pedig a tengerihagyma (*Scilla maritima cum bulbo rubro*) vizes kivonata, mely tehát, épp úgy, mint más patkánymérgek, csakis azokat a patkányokat betegíti meg, melyek ettek belőle. Más patkánymérgektől csakis magasabb árával különbözik, használata pedig annál aggodalmasabb, mert a háziállatokra is nagyon veszedelmes mérget képvisel.

Házi textilipar Szilágy megyében. A Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület *Csitáry Béla* orsz. képviselőt megbizta, hogy tegye tanulmány tárgyává, milyen házi textilipari foglalkozással lehetne Szilágy megyében, főképpen Zilah környékén a népet téli időben foglalkoztatni. *Csitáry* a zilahi heti piacot és több községet meglátogatott és meggyőződött arról, hogy a textil iránti hajlam a nép véreben van, mert nemcsak a maga szükségletét állítja elő kenderszítésekben, hanem vásárolt pamutfonalat is sző és piacra is visz. A saját kendertermését feldolgozza fehéreműnek. Kötények, törülközők, konyhatörlek kerülnek a piacra, mint felesleg, itt-ott gyapottal keverve, sőt egészen gyapottól is, melynek szálát úgy veszik készen a boltban, a lenyirt gyapjút fonallá fonják s a felső ruhának való halinát — darócot — teljesen kielégítő minőségben állítják elő. Elegendő sűrűn halljuk azt is, hogy megrendelésre szőttek ilyeneket, rőfzámra meg tudják mondani, hogy mennyi általánbérért kosztal vagy koszt nélkül szőnek: mind olyan jelenségek, amelyek már tulszárnyalják azon határt, hogy a nép a maga szükségletét kényszerűsügből állítja elő. Ha a nagy gyári textilipart megfigyeljük, azt látjuk, hogy az ott fejlődik ki, ahol a nép azzal előszeretettel foglalkozik. Ez az oka annak, hogy pl. Brassóban anyai textilipari gyárvállalat létesült, de ezt látjuk külföldön is, ahol némely városban, Aachenben 100-on felüli ilyen vállalat alapított. Ez nagyon érhető, hiszen most

mindenki ott kíván létesíteni ilyen gyárat, ahol arra alkalmas munkaerőt kap. Nagyon helyes nyomon jár a gazdasági egyesület vezetősége, hogy a háziipart kívánja felkarolni és fejleszteni. Elvégre majdnem minden családnál van egy szövészék, amely pár napi vagy heti munka után a padlásra kerül, jóllehet ősztől tavaszig, fé' éven át az asszonyok kevés napi kereset mellett szívesen foglalkoznak vele. A népek itt már segítségére kell sietniük azoknak, akik arra hivatottak. Egy cikket kell választani, amelynek biztos kelete van és nagyban biztos vevőre talál. Ki kell számítani, hogy a kiárusításnál engedendő közvetítő jutalék, szállítás és nyersanyagfoglalás között mi a különbség, tehát mit lehet a szövésért adni és ha annyi, hogy csak napi 60—80 fillért kereshet egy asszony téli időben egyéb házi teendői mellett, akkor csak kis önzetlenség és közügy iránti szeretet kell, hogy egy szép iparnak s különféle vállalkozási kedvnek alapjait lerakjuk.

Gőzhajózási hírek. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság ezidén is kiadta azon határnapok táblázatát, amelyeken a *teherárak felvételét* állomásain az ideai hajózás végével meg fogja szüntetni. Ez a táblázat nevezett társaság igazgatóságának szállítási osztályában, valamint budapesti (Margithid feletti) ügynökségénél megtekinthető, illetve díjmentesen megszerezhető. A teljes úszályrakománnyal forgalmára ezen határidők nem vonatkoznak, mert azt a külön megállapodásokhoz képest addig tartja fenn a társaság, amíg az időjárási, vízállási és forgalmi viszonyok az egyes folyamszakaszokon ezt megengedik.

Tenyészállatdíjazások. A Nyitrai Gazdasági Egyesület f. hó 14-én *Nyitra szarvasmarhadíjazást* rendezett. A díjazásra mintegy 120 drb szép szarvasmarha lett felhajtva. Kiosztásra került 700 korona aranyban 30 kisgazda közt. A felhajtott anyag fényesen bebizonyította a szarvasmarhadíjazások kiváló hatását, a köztenyésztés fejlődésére, mert ezen járásban még néhány év előtt nagyon gyenge anyag volt a díjazáson.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület Füzesabonyban 1909. évi október hó 24-én (vasárnap) a vásártéren tenyészszarvasmarhadíjazást rendez, amelyre felhajtathók nyugati és hazai tájfajták.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzalogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzalogos kölcsönöket, főzélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosok segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügyök, ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszafizést követ el.*

„Köztelek Olcsó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olcsó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” minden füzét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt ből fog állani. E csupán 5 K.-ba 1—12. számú füzetesen megküldve, folyamában felőle melési ágakat, ügyekre, a gazdaságra vonatkozó a biztosításra, tudnivalókkal. Olcsó könyvtárt szerezni, a legpontosabb, sz. Ezideig megjelölt Irta: Cserháti Sándor. tése. 29 ábrával. felék természetese Emil Baromfitenyi Irta: Pettenkoffe jelenik: A takaró Cselkő István.

Felhívjuk igen lapunkhoz mellékelésével minél előbb Olcsó Könyvtára”-szeket és tanítókat vállalat nemes tömeges körében gyűjtsenek a „Kö-

A mellékelt meg és borítékba téve a részvénytársaságnak beküldeni s egyidejűleg fizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelések Budapestre küldendők.

K. MEGRENDELÉS

Alulírott ezennel postautalványon befizetek az Országos Könyvkiadó-vállalat Olcsó Könyvtára”-ra. Kérem az eddigi fordultával alant

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

Nem

	Kelet
Buza	19
	15
Rozs	19
	15
Zab	19
	15
Tengeri	19
	15
Árpa	19
	15

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állani. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olcso Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, amelyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre, a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti. Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya. Irta: Cserháti Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta Kovácsy Béla. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Irta: Grabner Emil. Baromfitenyésztés. 36 ábrával. Irta: Hreblyay Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótörvény alapján irta: Hollady Nándor. A jó pinzegazda. Irta: Pettenkoffer Sándor. Legközelebb megjelenik: A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkó István.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellékelte előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olcso Könyvtár”-ra. A nép vezetőit, a lelkészeket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb gazdák körében is ismertessék és előfizetéseket gyűjtsenek a „Köztelek Olcso Könyvtár”-ra. A mellékelte megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lapot kivágva, a „Pátria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

K.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezenel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelenő „Köztelek Olcso Könyvtár” 1909. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alantl ezimemre megküldeni.

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

NYILTTER.)

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes szavanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szalay-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budaörsi-part 8.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyályaának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A vetési munkálatok állandóan derült szép őszi időjárás közepette kedvezően folytatódnak. A szorgos vetési munkálatok folytán a szállítások csak vonatottan történnek, mert minden gazdaság első sorban a vetési munkálatokat végzi.

Ami az üzletmenetet illeti, a külföldi piacokon szilárd hangulat uralkodott. Angolországban emelkedtek az ár-folyamok, amennyiben az angol fogyasztás szükségletét előreláthatólag fedezni kívánja. Németországból szintén szilárd irányzat híre érkezik. Ugy vélik, hogy Németországban jelentékeny vásárlásokat kell még teljesíteni, hogy a fogyasztás szükséglete kielégítésre találjon. Az időjárási viszonyok Németországban szintén kedvezők. Franciaországban nagyobb mérvű változások az árakban nem juttattak érvényre. Az amerikai piacokon szintén szilárdabb az irányzat s igen élénk kiviteli érdeklődés nyilvánul, ami kedvezően befolyásolta az árak alakulását.

A magyar és az osztrák piacokon, az árak összhangban a külföldi jelentésekkel szintén emelkedtek. Impulzust erre a külföldi szilárd árjegyzések, valamint a malmok, élénk vásárlási kedve szolgáltatott. A piacra kerülő tételek a malmok szívesen vásárolták. Az áremelkedés buzában a múlt héthez képest 25—30 fillére tehető.

A rozsárakban szintén emelkedés következett be s főleg az osztrák fogyasztás vásárol. Előnyben részesültek a pestvidéki származékok. Árpában gyengült a forgalom s a múlt héten jelentkező jobb érdeklődés némileg alábbhagyott.

Tengeriben néhány nagyobb üzletkötés létesült főleg ó-áruban, mert dacára annak, hogy az új tengeri törése és behordása kedvező időjárási viszonyok közepette ment végbe; az új tengeri még nem annyira szállítóképes, hogy hosszabb távolságra elszállítani lehetne. Új tengeriben a kínálat eléggé kielégítő s a hidegebb idő beálltával nagyobb forgalomra van kilátás. Zabban a forgalom szintén kielégítő, az irányzat kellemes. Az egyes gabonafajtákról s az azok árairól végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonátözsdeiről.

1909. október 19.

A mai készáru buzaüzletben az árak 5—10 fillérral emelkedtek. A napi forgalom 12,000 métermázsára tehető.

Rozsban változatlan az üzletmenet. Az irányzat kellemes, Budapesten 18.75 K.-val fizetik. Árpában az üzlet irányzata csendes. Takarmányárpaért 14.00—14.60 K.-t fizetnek.

Tengeri-üzlet élénk. Jobb kereslet tárgyát képezi kocsira rakva, Budapesten 15 koronával fizetik. Zabban elég bő a kínálat. Budapesten 15.00—16 K.-val fizetik.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 77.5 k. 29 k. 70 f. 100 mm. 76.5 k. 29 K. 3) f., 100 mm. 76.5 k. 28 K. 80 f. Bányási: 200 mm. 88 k. 30 K. — f.

Fehérmegyei: 600 mm. 80 k. 30 K. 30 f., 500 mm. 78 k. 29 K. 55 f., 150 mm. 78 k. 29 K. 60 f., 100 mm. 77.5 k. 29 K. 4) f.

Dunaföldvári: 1140 mm. 78.5 k. 29 K. 10 f.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 78 k. 19 K. 70 f.

Tolnai: 300 mm. 78 k. 29 K. 60 f.

Rómán: 4800 mm. 79.5 k. 29 K. 50 f.

Ross: 20) mm. 19 K. 75 f. kp. p., 100 mm. 19 K. 70 f. kp. p., 100 mm. 19 K. 75 f. kp. p.

Zab: 100 mm. 15 K. 65 f. kp., 100 mm. 15 K. 40 f. kp.

Luczerna: 20 mm. 156 K. kp.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1909. októberre	29.48 K.
„ 1910. áprilisra	28.78 „
Rozs 1909. októberre	19.10 „
„ 1910. áprilisra	20.50 „
Zab 19.9. októberre	15.30 „
„ 1910. áprilisra	15.44 „
Tengeri 1909. szeptemberre	— „
„ 1910. májusra	13.82 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utcza, 1909. év okt. hó 19-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 142 szekér réti széna, 105 szekér muhar, 22 szekér zsupszalma, 18 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbikkony, köles stb.), 2.0 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 740—940, muhar 760—960, zsupszalma 740—800, alomszalma 600—700, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbikkony 740—920, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 700—860, szálmaszecska 840—1.60. Összes koccsizám 297. Összes súly 356,400 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom kielégítő volt és a szeszárak tartott áron zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 178—177 K., adózatlanul 57—58 K. nagyban és 1— K. drágábban kicsinyben.

Élesztőszesz adózva azonnali és későbbi szállításra 174.50—175 koronáig, adózatlanul 55.50—55— koronáig kelt el élénk vételkedv mellett.

Denaturált szesz hordóval együtt kérésre 47—47.50 K. kelt el és 47—48 koronáig zárul.

Nemzetközi gabonapiacz 1909. okt. 16-tól 1909. okt. 20-ig.

Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicagó	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicagó	
Buza	19	29.80	20.08	31.20	28.96	27.68	22.14	—	—	18.05	18.75	Okt.	29.86	20.29	26.00	22.281	19.624
	15	29.70	20.08*	31.20	29.00	27.43	22.18	—	—	18.05	18.95	Decz.	28.86 ²	20.60	25.30	22.46 ²	19.46
Rozs	19	20.00	—	20.80	21.30	20.62	15.50	—	—	—	14.23	Okt.	19.86	—	19.90	15.741	—
	15	19.95	—	20.80	21.30	20.65	15.50	—	—	—	14.23	Decz.	20.58 ²	—	19.90	15.98 ²	—
Zab	19	16.00	—	17.30	16.00	19.76	—	—	—	—	—	Okt.	19.62	—	20.06	15.741	—
	15	16.00	—	17.40	14.80	19.76	—	—	—	—	—	Decz.	20.44 ²	—	20.12	15.98 ²	—
Tengeri	19	15.00	13.70	16.20	16.00	18.55	—	—	—	12.38	—	Okt.	15.40	—	18.92	—	—
	15	15.00	13.70	16.40	16.10	18.58	—	—	—	12.38	—	Decz.	15.56 ²	—	—	—	—
Árpa	19	14.95	—	20.00	18.00	21.79	—	—	—	—	—	Okt.	15.30	—	18.32	—	—
	15	15.95	—	20.00	18.00	21.83	—	—	—	—	—	Decz.	15.40 ²	—	18.98	—	—

Jegyzet: *) Red. winter II. 1) Nov. 2) Nov.—febr. 3a) Márcz. 2) Április 4) Május

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 2:30 korona jegyzésen alul és 50:50-51 koronáig kelt el prompt és kampányszállításra. Budapestén a kontingens nyersszesz ára 53:50-54:50 korona.

Bécsi jegyzés 56:40-57- koronáig kontingens nyersszeszért stagnáló irányzat mellett.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	53 50	54 50
Finomított szesz adózva	176	177
" adózatlan	57	58
Élesztőszesz adózva	174 50	175
" adózatlan	55 50	56
Nyersszesz adózva	174	175
Denaturált szesz	47	48

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A lefolyt jelentési időszakban az eddigi túl magas zsiradékok is tulszárnnyaltattak s most valóban már oly árakat értünk el, amilyen magasakat az eddigi cikkek még sohasem jegyeztek. Vevők ugyan tartózkodóak, végre azonban a kielégítő szükséglet követésében kénytelenek voltak a legmagasabb árakat is kifizetni, mely magas árakat másrészt a nem igen bő sertésfelhajtások s magas sertésárak is tesznek indokolttá.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	162-163 K.
Könnyebb minőségű	160-161 "
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	184-185 "
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban	100 kg.-ként minden levonás nélkül.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrítakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet igen élénk volt és az árak 40-60 fillérrel emelkedtek 50 kg.-ként. Rendelkezések kedvezően érkeztek. Heti lisztforgalom 106,241 q volt.

A fővárosi malmok átlagos buzalisztjegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	44:80	44	43:20	42:40	41:60	40:60	37:60	34
		7 1/2	7 3/4	8				
		30	24	15:20				

Rozslisztárak:

Szám:	0.	O./I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	32:40	31:60	29:80	28:40	26:20	27:80	22:80

Az üzlet finom korpában továbbra is lanyha maradt, ellenben a gorbma ára változatlanul szilárd volt. Heti korpaforgalom 18,909 q volt.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1909 okt.-decz. szállításra	10:60-10:70
Gorbma " " " " " " " " " " " "	11:10-11:20
Finom korpa 1910 jan.-máj. szállításra	11-11:10
Gorbma " " " " " " " " " " " "	11:30-11:40
Rozskorpa " " " " " " " " " " " "	11:60-11:80
Árpada és árpaderce " " " " " " " " " " " "	12:80-12:80
Derby melasse ab Hatva v. Pozsony " " " " " " " " " " " "	11:40-11:50
Szárított moslék zsák nélkül " " " " " " " " " " " "	13:70-13:80
Szárított répszelet " " " " " " " " " " " "	3:50 3:80
Szörplé 43-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár " " " " " " " " " " " "	7:50 7:8
Malomkukoly 1909 okt.-decz. szállításra Budapesti gyári repceporácsa 1909 jul.usi szállításra " " " " " " " " " " " "	12:30-12:40
Budapesti gyári repceporácsa okt.-máj szállításra " " " " " " " " " " " "	14:50 4:60

Élelmiszerek nagybanli árai a központi vásárosarnokban.

Országos Gazdasági Bank részvénytársaság jelentése 1909 október 19 én.

Sertés- és borjúhús változatlanul szilárd. Gyümölcsfelében a forgalom normális. Körte bő hozatalok mellett az eddigi olcsóbb árakon kelt el. Téli almában még üzlet nem igen fejlődött ki. Burgonya jó kereslet mellett emelkedő tendenciára mutat. Vaját gyéren kínálnak és változatlanul szilárd. Tojáspiacunkon változás annyiban állott be, hogy megbízható exportképes áruért néhány koronával jobb árt fizetnek, alárendelt minőségekkel azonban az összes európai piacok túl vannak halmozva és ily áru csak nehezen helyezhető el.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marhabús hátulja 1:28-1:44 K., eleje 1-1:16 K., vidéki borjú bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1:10-1:20 K., helybeli borjúhús 1:20-1:40 K., sertésbús szalonnával 1:52-1:56 K., lehozott sertés 1:40-1:48 K., szalonna friss 1:36-1:40 K., szalonna sózott 1:50-1:52 K., szalonna füstölt 1:64-1:68 K., olvasztani való 1:52-1:60 K., háj 1:64-1:68 K., sertészsír 1:68-1:72 K. kg.-ként. Füstöltbús (vidéki) kg.-ja 1:40-1:80 K., hazai sonka 1:80-2:20 K., szalámi magyar 3:60-4- K., szalámi nyári 1:20-1:40 K., bárány párja - - - - - K.-ig.

Vad: őz 1:60-1:80 K., szarvas -60-80 K., vaddisznó -80-1- K. kg.-ként egészben, nyul nagy 3:20-3:60 K., nyul süldő 1:80-2:40 K., f. goly 1:20-1:40 K., fácán 3-4- K., erdei szalonna - - - - - K., dämvad 0-0-0- K. kg.-ként. Fenyvesmár kötege 0-0-0- K. Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1:40-2:40 K., sütni való 2:60-3:40 K., liba fiatal - - - - - K., kacsa sovány 2:80-4- K., kacsa hizott 5-8- K., lud hizott 10-18- K., tyúk 3:60-4- K., pulyka 7-9- K., élő sovány liba - - - - - K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1:30-1:50 K., hizott rucza 1:40-1:60 K., hizott pulyka 0-0-0- K., levestyúk 1:40-1:60 K., pulyka sovány 0-0-0- K. kg.-ként. Poulard 1:80-2- K., gyöngytyúk - - - - - K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2:70-2:90 K., II. 2:20-2:40 K., főzővaj (köpült) 1:80 2:20 K., tehénturó 12-20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 6-7- K., róza 3:80-4:40 K., fehér 3:20-3:60 K., kifli 9-12 K., sárgarépa 5-16 K., petrezselyem 5-16 K., vöröshagyma makói 11-12- K., vöröshagyma közönséges hazai 6-8 K., fokhagyma 32-36 K., káposzta 8-10- K. 100 kg. Burgonya, új 0-0-0- K. Kalarábé 0-0-0- K. 100 db. spárga solo 0-0-0- K., közép 0-0-0- K., levelesspárga 0-0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0-0- K. kifejtett 0-0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0-0- K., kifejtett 0-0-0- K., paradicsom - - - - - K. 90 kg.-ként. Uborka salátának való 4-6- K., ecetbe 1:80-2:20 K., savanyított 1:60-2:40 K. 100 db.-ként. Paraj 0-0-0- K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő muskotály 40-50 fill., chasselas 38-46 fillér, dinka 24-28 fillér kg.-ként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 30-50, másodrendű 20-24, harmadrendű apró áru 10-16 K., körte elsőrendű 40-60 K., másodrendű 20-30 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dionya - - - - - K., kantalup - - - - - K., szárított belföldi szilva - - - - - K., belföldi szilvaiz - - - - - K., ringló - - - - - K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szesziszalokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 0:90-1:10 K. kg.-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz 0-0-0- fillér kg.-ként. Gomba szárított 0-0-0- K., szappan - - - - - fill. lencse (erdélyi) - - - - - K., bab apró - - - - - K., nagyszemű - - - - - K., lencse - - - - - K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 96-98- K., erdélyi apóbb áru - - - - - K., meszes - - - - - K. eredeti ládánként (1440 darab),

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésfelhajtó telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4%o levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép	300-400
Fiatál nehéz	300 kg. felüli súly 147-149
" közép	250-300 kg. 148-150
Fiatál könnyű	350 kg.-ig 148-150 fillérig
Szerbiai nehéz	280 kg. felüli
" " " " " " " " " " " "	251-300 kg.-ig
" közép	240-260 kg.
" könnyű	240 kg. terjedő súlyban

Árak élősúlyban kilogrammonként 4%o engedmény. A hizottsertésfelhajtó irányzata szilárd.

Bécsi szarvasmarhavásár.

1909 október hó 18.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott marhában felhajtás	4378 drb
Csontozni való marhában felhajtás	1643 drb
Osszesen	6021 drb
Eladatlan maradt	90 drb

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör
Galicz. s bukovinai	Bika
Oszták tartományokból	Tehén
Osszesen	Bivaly

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	84-90-92-100	74-82-48-72	
Galiczai hizott ökör	86-93-93	76-84	
Tarka hizott ökör	94-96-98-112	80-92-72-73	
Bikák	52-78-80-82		
Hizott tehén	52-80		
Legelőmarha	48-76		
Boszniai marha	54-76		
Bivaly	28-46		
Kisgazd. hizó ökör	48-58		

Irányzat: lanyha, elsőrendű minőség 1 koronával drágább, prima változatlan, középminőség 2-3 koronával, harmadrendű minőség 4 koronával olcsóbb. Bika, prima minőség változatlan, többi 2-4 koronával olcsóbb. Bivaly és csontosmarha 2-4 koronával olcsóbb.

Szerkesztői üzenetek.

F. A. I. Az évenkénti meszelés a jókarbantartáshoz tartozik s a meszet hozzá a fennforgó körülmények között a haszonbérbeadó köteles adni.

2. Minthogy a rozstot nem láttuk, nem nyilatkozhatunk. Ha a gabona minősége csakugyan nem megfelelő, a jegyző eljárása nem igazítás, legfeljebb egy kis tubuzalom.

3. A templomtól 30 méter távolságban vasárnap rosláltatni, pláne az istentisztelet idején az 1879. évi XL. t.-cz. 52 §-ába, illetőleg az 1868. évi LIII. t.-cz. 19 §-ába ütköző kihágást kepez s mint ilyen büntetendő.

Sz. F.

K. T. Bárca. Senkinek sem lehet joga ahhoz, hogy jogsértést követessen el. A szerződés megsértése mindig jogsértés. Azt tehát nem lehet állítani, hogy a bérlőnek joga volna a 20 korona holdankénti bírság megfizetése mellett az ugárokat a szerződés ellenére bevetni. A dolog azonban úgy áll, hogyha ő ezt a szerződés megsértését követi, más megtorlást nem lehet ellenében alkalmazni, pl azt nem lehet tőle követelni, hogy a vetéseket szántsa ki. Csak azt a szankciót lehet alkalmazni, amit maga a szerződés felállít, vagyis rajta a bírságot behajtani. Ha a 20 korona holdankénti bírság nem elég érzékeny büntetés ahhoz, hogy őt a szerződés megszegésétől visszatartsa: ez olyan hiba, amelyet a szerződés megkötésénél követtek el.

Sz. F.

K. I. Zsarnó. A szokványbuzza sulya a budapesti árutözsden nem állapítatik meg évről-évre más és más egységben. A szokványbuzza sulya a budapesti árutözsde árutüzleti szokásai szerint mindig 76 kg. Ezt nevezik minőségi sulyak, amely a mintaszertint eladás esetét kivéve - irányadó.

K. G. Pólszék. Kérdésére szakrovatvezetőnk remélhetőleg minél előbb válaszolni fog. A válaszadást megstúgtottuk.

Törhetetlen aczélvillák!

Melynek vegyi összetétele az aczélpár teljes diadala.

3 évi jótállás törésért!

Évek múlva a legerősebb használatban is alig észlelni legesekélyebb elhasználást. Minden gazdaság saját érdekében kérjen árajánlatot.

SOHR PAL

aczéluár különlegességek gyári raktárból

Somogy szil.

82 SZÁM

Bal-
esetek

Minden nagyságban.

Sze-
Rép-
Dar-
Gőzö-

UMF
Budap

Gőzcséplők

Hirdetési

Hiva'ás

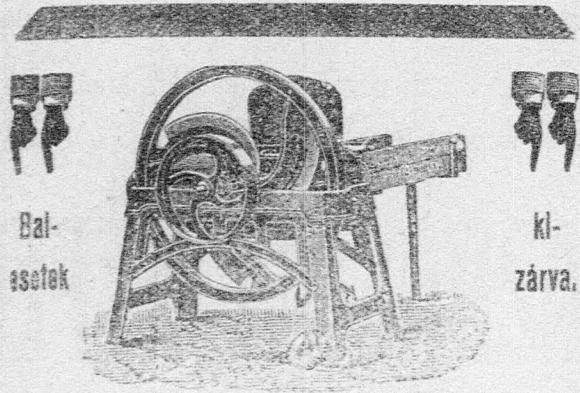
Fedél
1
ábra.

40%
Ara 3

Fedéllet: 3

Használat

a) egyrészt
b) másrészt
felső rétege vagy
2. Nagyb
3. Az eszt
JEGYZET
szűrését me
Minthogy e
szükségletük az
korán elkészítet

Bal-
asztek

ki-
zárva.

Minden nagyságban.
Szecs kavágók,
Répvágók,
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.

Kis- és nagy hirtők részére.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzszékek 12 HP-ig Ipari mozdonyok 200 HP-ig

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

PULLMANN VILMOS és TÁRSA
SZABADKA.

baromfi-hizlalda, hűtő-telepek és jéggyár
Szállítanak mindennemű legfinomabban hizlalt, tisztára kopasztott asztali baromfit az idénynek megfelelően. Legjobb berendezéssel előkészítik ház mindenféle elő- és levágott baromfi szállítására, előfűz és megbízható beszerzési forrás viszonylatáról és szállítási módjáról értesítik.
Távírási cím: PULLMANNVÁR SZABADKA.
Levelezési cím: PULLMANN VILMOS és TÁRSA, SZABADKA, postahegy.

SZALMA

helyett almozási célokra rendkívül alkalmas kitűnő felszívóképességgel, az Écsedi lápon termelt

Alom-tőzeget

vagonrakományos tételben, jutányos áron ajánl
Holländer Adolf és Fia
DEBRECZEN

3770

A Wettenstein-Ambulatorium
és a

Dr. Wettenstein Sanatorium R.-Társ. irodája

Budapest, VI., Bulyovszky-utca 5. (Déli-bát-utca 23. sarok) van. Ezen új ambulatorium, amelyben tüdőbajok és egyéb tuberkulózis betegségek a Wettenstein József dr. által feltalált gyógyóddal nyerne gyógykezelést, a városi villamos vasút, a Ferencz-József földalatti vasút és az omnibusz vállalat Áréna-úti állomásának szomszédságában van. 3863

Megfelelő kölcsöndij fejében egy
Ásványi-fele tengeriszártépot 10-15 napra

kölcsön vennék

válasz Herzog Jakab Károly címére
Pilisszántóra küldendő. 3889

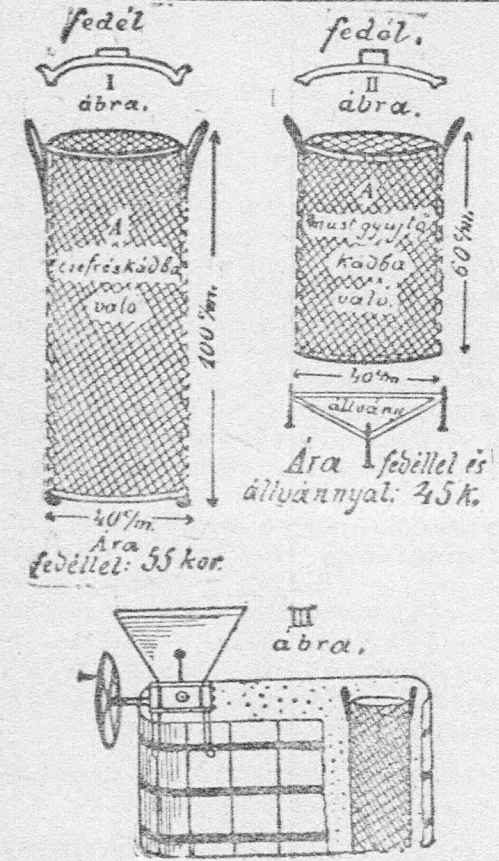
Ratto
Phosphor-pasta
patkányok

teljes kipusztítására szavatosság mellett
üvegekben 50 fillér, 80 fillér és 1.50 kor.

DETSINYI FRIGYES BUDAPEST, V., ker. MÁROKKÖL-U. 2. sz.

Most jelent meg új, változtatott tartalommal a
MEZŐGAZDÁK ÜZEMI UTMUTATÓJA
címmű zsebkönyv 2-ik kiadása.
Ára vászonba kötve 4 korona.
"Patria" r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Hivatala és hatása a borászat terén ugyanaz, mint a rostaké a gabonafélék tisztításánál.

Használati utasítás:

1. A szőlő ledarálásának megkezdése előtt a nagyobb szűrő a czeferéskád egyik végébe (szemben a szőlőzúzóval, közvetlenül a kád fenekére) beállítva, a ledarálás megkezdhető és mindaddig folytatható, amíg a kád czeferével megtelik, mely munka közben a szűrőre a szőlő levét a szűrő felé és melé felhalmozandó, hogy annak a tétől (leszivárgás folytán) megszabadult első rétege vagy tiprás vagy közvetlenül sajtolás alá legyen vehető.
2. Nagyobb üzemenél az első kádnak megteltével a leirt eljárás egy második, sőt harmadik káddal folytattatik és az előző kiürítése után felváltva gyakoroltatik.
3. Az esetleges tiprásból és a présekből lefolyó, egy közös kádba összeöntendő mustban, az állványára helyezendő kisebb szűrő a szűrést fennakadás nélkül gyorsan végzi.
JEGYZET: Aki ezen szűrőkkel csak a czeferéről szűri le a mustot, ellenben a tiprásból és a présekből származó mustnak megszüretését mellőzi, az csak fél munkát végez, melyben nincs közönet!
Mint hogy ezen már kipróbált és fent felsorolt előnyeiben teljesen bevált szűrők az idén csak megrendelésre fognak gyártani, sziveskedjenek a t. cz. venni szándékozók az alkalmatlanságukat az „Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság Zalaegerszegi Fiók"-jánál Zalaegerszegen mielőbb megrendelni, hogy azok idejében alkalmatlanságuk és még a szűrőt előtt kellő időben elküldhetők legyenek!

Szabadalmazott „Mustszűrő és gyűjtő“

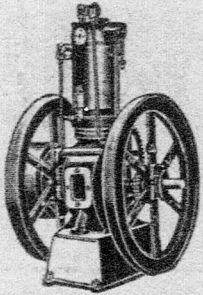
őnozott (ezinn) acélsodronyszövetből, mely hengerkosár alakú készülék, mint a mustkiválasztási eljárás egyszerűsítésére és gyorsítására, valamint a must szennyes alkatrészeinek eltávolítására és ezzel minőségének javítására szolgáló ipar-czik minden szőlősgazdára nézve előbb-utóbb nélkülözhetetlen lesz, mert:

1. kis- és nagyüzemekre egyaránt alkalmas (abány kád. annyi szűrő),
2. önmagában önálló és egész, tehát használatra minden előkészület nélkül mindig kész,
3. szilárd és elpusztíthatatlan,
4. könnyen kezelhető és vízben való erőteljes ide-oda rázással könnyen tisztítható,
5. alkalmazása semminemű szakértelmet vagy mesterfogást nem igényel,
6. minden beavatkozás nélkül folyton és kellő gyorsasággal szűr, minélfogva a czeferére váró további munkákat (tiprást, préselést) nem hátráltatja,
7. a czeferéskádban a leghosszabb szűrőt alatt sem dugul be,
8. segítségével az előlé a tiprott és préselt létől elkülöníthető és külön kezelhető,
9. a kis térfogat mellett nagy és alkalmas szűrőfelülettel bír,
10. használata tetemes idő-, munka- és — az elesépegés apasztása révén — némi mustmegtakarítással is jár, mint-hogy a czeferéről vele leszűrt és belőle közvetlenül a hordóka eltávolított tetemes mustot nem kell a tiprószákokba, vagy a présekbe áttermi, mely megtakarítások pénzürtékében beszerzési árak csakhamar megtérül,
11. a kádaknak és préseknek befogadó képességét (a ledarálás által szabadá lett szőlőlének időközönként való eltávolítása folytán) 60-70 százalékkal növeli s így ugyanazon berendezéssel több szőlőnek a leszűretelését és földol-gozását teszi lehetővé,
12. a visszamaradt czeferé villával szedhető ki és távolítható el a kádból,
13. a szőlőszemek héját, magjait és husos részeit; a szőlőfűrtökre tapadt trágyafertőzött termőföldnek sarát és mocskját; a fűrtökön élősködő rovarok és állatok hulláját, az azokon netán fejlődött penészgombákat; az esetleges kénpor-maradványokat stb. a czeferében benne és visszahagyja, minthogy a ledarált szőlőnek szabad leve nem sodró-erővel folyik, hanem a czeferén — mint természetes szűrőn — át csak lassan szivárog le a kád fenekére s innét leg-nagyobb részét alulról felfelé nyomul a szűrőnek belsejébe, mint ezen czeferá mesterségesen alkotott türes térbe.
14. ennélfogva a szőlő levét a maga természetes tiszta összetételében választja ki,
15. a must belőle egyszerűen kimeríthető, vagy kiszivattyúzható.
16. a szivattyút az eldugulástól megóvja,
17. a vele szűrt mustnak erjedése csendesebb és egyenletesebb lesz; a hordók tehát a kiömlés és eldugulás veszélye nélkül teliből tölthetők.
18. a vele szűrt mustból kiejert bor a föld-, penész- és kéniz és szagtól lehetőleg mentes, színében világosabb, ízben és zamathban tisztább és finomabb lesz, előbb tisztul, érke és kevésbé török meg.
19. a bor seprűje az eddiginek felénnyire apad, minélfogva a vele szűrt mustot úgy édesen, mint kiforva seprű-jével együtt, bizonyára szivesebben és drágábban veszik meg.
20. a czeferének — a kereskedők által kifogásolt — kitiprását (mely művelettel pedig nemcsak a préselések száma csökkenthető, de feltétlenül nagyobb musthozam is érhető el) aggály nélkül foganatosíthatóvá teszi, minthogy a tiprásnak seprűt szaporító hátrányos hatásait, az abból származó mustnak vele való megszürése érvényesülni nem engedi,
21. használatukkal a présházi munkák nagyobb tisztasággal foganatosíthatók.

Tisztelettel a szabadalom tulajdonosa:
Skublica Imre s. k., kir. közjegyző Zalaegerszegen

ÁLLATKINZÁS

járgányba fogni a lovat.

„REKORD“ benzinmotorjaink oly olcsók,
hogy bárki rászánhatja magát annak beszerzésére.

1, 2, 3, 4 és 5 lóerő nagyságban

Fairbanks-Morse hírneves gyártmányai.

Feltétlenül megbízható és bámula-
tosan egyszerű.

Nem gyorsfutó!

Kiválóan szilárd!

Tessék motorjegyzéket kérni ingyen és bérmentve.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPEST,
VÁCZI-UT 80.

Haszonbér-árverés.

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a vas megyei **Alsószeleste, Ölbő, Hegyfalu és Pósfá községek határában** fekvő s az alsószelestei 83., ölbői 150. és 474., a hegyfalui 119. és a pósfai 81. sz. tjkvekben fölvevett, az alsószelestei hitbizományi uradalomhoz tartozó ingatlanok, amelyeknek területe 1200 négyszögölével számítva mint gy **5200 holdra** rug, a folyó évi **október 28-án délelőtt 10 órakor** a sárvári kir. járásbíróság hivatalos helyiségében megtartandó árverésen haszonbérbe fognak adni.

Az évi haszonbér kikiáltási ára 60,000 korona.

Utóajánlatnak nincs helye.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

A haszonbérlet tartama 16 év.

A további feltételek megtekinthetők a sárvári kir. járásbírósnál, a Magyar Földhitelintézetnél, Budapest, V., Bálvány-utca 7. szám és alulírott zárgondnoknál.

Korczenodorfer Károly
végrehajtási zárgondnok,
Budapest, II., Albrecht-ut 9. szám.

3882

Önkéntes loárverés.

A monyorói uradalomnál, u. p. Bokszeg, Arad megye, f. é. október hó 24-én délelőtt 10 órakor, összesen 29 db és pedig: **7 db 3 és fél éves, 9 db 2 és fél éves és 13 db 1 és fél éves csikó** kerül a repszegi kastély udvarában (10 perc a repszegi vasúti állomástól) eladásra. A becsáron alul nem adatik el.

3886

HIRDETMÉNY.

A Szolnok-Doboka vármegyében, Dés város mellett fekvő szentbenedeki uradalomban (posta helyben) nagyobb birtoktestek bérbeadatván, az összes élő- és holtfelszerelés október hó folyamán a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Eladás alá kerül többek közt:

- 50 db jármos ökör,
- 26 db tarka tinó,
- 31 db tarka üsző,
- 17 db szimmentháli fejőstehén,
- 12 db szimmentháli kis borju,
- 13 db fehér tinó,
- 580 db juh,
- egy 8 HP cséplőgép,
- 2 Mc Cormick aratógép,
- 2 fűkaszalógép,
- 5 vetőgép,

ezenfelül mindennemű ekék, boronák, szekerek, gazdasági eszközök, valamint teljes gazdasági, kovács- és bognárműhelyfelszerelés és ehhez való szerszámok és nagymennyiségű takarmánykészletek.

Eladási feltételek megtekinthetők alulírott uradalmi jogtanácsosnál.

Désén, 1909 október 11-én.

Dr. Horváth Emil
ügyvéd, uradalmi jogtanácsos.

3879

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában
most jelent meg:

MEZŐGAZDASÁGI KÉPEK ANGOLORSZÁGBÓL.

Jelentés az Orsz. Wag. Gazd. Egyesület tagjainak 1908. évi június 14-től július 4-ig terjedő tanulmányutjáról.

110 eredeti fényképpel. ✨ **Ára 5 kor.**

Angolország magasfoku mezőgazdasági kulturája az egész világ mezőgazdaságára mindenkor irányító hatással volt. Az angliai mezőgazdasági rendszerek ismerete kétszeri jelentőséggel bír ma, amidőn az állattenyésztés a mezőgazdasági üzlet körében mind nagyobb fontosságot nyer. Ennek a magasfoku gazdasági rendszernek főbb vonásait ismerteti ez a jelentés, amely nem más könyvek kivonatát tartalmazza, hanem praktikus magyar gazdáknak személyes megfigyeléseiből leszűrt praktikus tapasztalatokat a magyar gazdák részére.

A díszesen kiállított, 224 oldalra terjedő kötet egyes fejezeteit az utazó-társaságnak más és más tagjai írták meg a saját megfigyeléseiken kívül azokból az adatokból, amelyeket a társaság többi tagjai is rendelkezésükre bocsátottak. Az egyes fejezetek ilyenformán nem pusztán egyéni véleményt képviselnek, hanem a társaság leszűrt tapasztalatait, ami a könyv értékét és használhatóságát nagy mértékben emeli.

A könyv Esterházy László gróf a társaság vezető elnökének előszaván kívül a következő tartalommal bír: **Nagybritannia lótenyésztése.** Írták: Gróf Somssich László és Horváth Jenő. — **Nagybritannia szarvasmarhatenyésztése.** Írta: Barsi Leidenfrost Károly. — **Nagybritannia juhtenyésztése.** Írta: Szilassy Zoltán. — **Az angolországi sertésekről.** Írta: Ujnópi Elek Ernő. — **Növénytermesztés és kiserletügy.** Írta: Szilassy Zoltán. — **Gyümölcsstermesztés.** Írta: Telegdy József. — **Nagybritannia mezőgazdasági érdekképviselője.** Írta: Paikert Alajos. — **A mezőgazdasági szövetkezés ügye Angliában.** Írta: György Endre. — **Gazdasági munkások Angliában.** Írta: György Endre. — **Woburn Abbey.** Írta: Gróf Esterházy László. — **A newcastle-i Royal Show.** Írták: Ujnópi Elek Ernő és Szilassy Zoltán. — **Üti megfigyelések a szigetországban.** Írta: Horváth Jenő. **Nagybritannia mezőgazdasági viszonyainak vázlatja.** Írta: Szilassy Zoltán.

A könyvben levő 110 fényképet Paikert Alajos, Rakovszky Antal, Schwarcz Andor és Szandtner Ernő vette föl.

A szerkesztés és sajtó alá készítés munkáját Szilassy Zoltán végezte.

A könyv, amely nem utazási jelentés alakjában, hanem tárgy szerint csoportosítva ismerteti az angliai mezőgazdasági viszonyokat, első és egyetlen a magyar gazdasági irodalom terén és minden magyar gazda haszonnal és élvezettel olvashatja.

Megrendelhető a

Patria" r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest IX., Üllői-ut 25.

63137/IV. szám.

Versenyárgyalás

ipari termények, anyag, eszköz és szerszámok szállítására.
 A mezőhegyesi, kisbéri, bábolnai és fogarasi ménesintézetek, a gödöllői m. kir. koronauradalm a kolostordai m. kir. ménesgazdaság és a palankai m. kir. csikótelep 1910. évi szükségletének biztosítása végett az alább jelzett áruk szállítására Budapesten a földmiv. miniszterium I. emeleti tanácstermében 1909. évi november 15-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli nyilvános versenyárgyalás fog tartatni, amelyre az ajánlatok legkésőbb 1909. évi november 12-én d. e. 10 óráig nyújthatók be.

A szállítandó áruk a következők:
Portland- és románcement, kőszén, vas és aczélanyagok, gőzeke-sodronykötél, gazdasági kézi eszközök, fémanyagárak, üvegárak, kidolgozott bőrányag, len-, kender-, juta- és pauutzövetárú, posztó- és nemezszövetárú, festő- és mázolóanyagok, kenőolajok és zsíradékok, vegyi ipari készítmények, adómentes motorbenzin, kénsav, gyógyszerárak, ruggyantaárak, pap rmeműek és irodai szerek.

A versenyárgyalás főbb feltételei:
 1. Csakis azon ajánlatok vételnek figyelembe, amelyek a hivatalosan megállapított ajánlati minták szerint vannak megírva és az 1903. évi 90121. szám alatt kiadott általános és részletes versenyárgyalási feltételeknek, valamint az ajánlati mintalapokon foglalt megjegyzéseknek mindenben megfelelnek.
 2. Az ajánlatokhoz az abban szállításra elvállalt áruk értékének 5%-val egyenlő bántpénz, illetve az ennek letételét igazoló adóhivatali vagy állampénztári nyugta csatolandó.
 3. Az ajánlatok akár bérmentes postaszállítás útján, akár személyes átadás vagy beküldés útján (földmiv. miniszterium félem. 29. ajtószám, házipénztár) nyújthatók be. Minden egyes árucsoporthoz tartozó ajánlat külön-külön borítékban a fenti cím és az árucsoport megjelölésével ellátva nyújthatók be.
 4. Az ajánlatok benyújtásának határidejéről kitérő 1909. évi nov. 12-én d. e. 10 óráig (tehát a versenyárgyalás idejét három nappal megelőző időn) túl beérkező, valamint pótajánlatok figyelembe nem vételnek.
 Az általános és részletes versenyárgyalási feltételeket, valamint az ezeknek megfelelő ajánlati mintalapokat a gazdasági főigazgatói hivatal (földmiv. miniszterium III. em. 121. ajtószám) díjmentesen ad a ki, kívánatra az ajánlatot tenni szándékozóknak portóköteles küldi. Budapest, 1909. évi október hó 11-én.

3891 M. kir. földmiv. miniszter.

Folyó évi június hó 30-ától

kezdődő hatálylyal minden szőlőtermelőre (ha 4 holdnál nagyobb a szőlője), minden vendéglős, bor- és fűszerkereskedőre kötelező az új bortörvény (1908:XLVII.).

Az új bortörvényből kifolyólag szükségessé vált nyomtatványok árjegyzéke:

- Kérvény a mustcukrozás megengedése iránt** (I. sz. mell.) 25 iv 1.- K, 100 iv 3.50 K.
- Nyilvántartás az új törvény életbelépte előtt készített mesterséges éves borokról** (III. sz. mell.) 25 iv 2.- K, 100 iv 6.50 K.
- Bornyilvántartási iverk.** Az új rendelet értelmében csak fűzetben vagy kötött könyvben használható. Árak: Kis alak: 10 ives fűzet 1.20 K, 25 ives fűzet 2.30 K, 50 ives könyv 5.50 K. Nagy alak: 10 ives fűzet 1.50 K, 25 ives fűzet 2.80 K, 50 ives könyv 6.50 K, 100 ives könyv 10.- K.
- Kérvény a tokaji borvidékre való borbevitel engedélyezése iránt** (V. sz. mell.) 10 db 25 fill., 100 db 1.50 K.
- Nyilvántartás a tokaji borvidékre kért behozatali engedélyekről** (VI. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.- K.
- Nyilvántartás a tokaji borvidékre behozott idegen borokról** (VII. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.- K.
- Bejelentés törkölyborknak saját használatra való készítésére** (IX. sz. mell.) 25 iv 1.- K, 100 iv 3.- K.
- Nyilvántartás bejelentett törkölyborkészítéséről** (X. sz. mell.) 25 iv 2.- K, 100 iv 6.50 K.
- Bortörvény,** végr. rendelet, magyarázatokkal stb. írta dr. Crucker Jenő. (3. kiad.) 1.50 K
- Bortörvénykivonat** (plakát) 5 iv 25 fill., 100 iv 4.- K.

Megrendeléseket az összeg előre való beküldése mellett vagy utánvétel mellett eszközöl a "PÁTRIA" irodalmi és nyomdai r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák közönség érdekeit s ezért:

- Jelzalogkölcsonőket közveitünk** előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e czéliből hozzánk fordulnak.
- Földvizsgálatjuk** a be- küldött **gyógytári vényeket,** s megállapítjuk, hogy azok a családörvény rendelkezései szerint számítottak-e.
- Adóügyekben** szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján **földvizsgálatjuk az adó helyes kivetését** és tulfizetés eseti annak visszatérítését készítjük.
- Tarifális kérdésekben** díjtalanul szakszerű felvilágosításokat adunk. **Földvizsgálatjuk** a beküldött **vasuti és hajófuvarlevéleket** s készkötjük a tulfizetett fuvardíj visszatérítését.
- Gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek üzemenek ellenőrzését, számvitelek földvizsgálását és ellenőrzését elvállaljuk illetve arra szakembereket küldünk ki.
- Szakt. nácsot** adunk **számvitel** kérdésekben.
- Üzemerterveket,** melyek az okserű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.
- Szakértői** tisztisget peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékböcsöléseket** végeztünk.
- Biztosítási** ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.
- Nyilvántartjuk** a bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** valamint a **birtokot venni és bérelni szándékozókat.**
- Joji tanácsot** is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekintélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:** 197 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
- 200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazd. épületekkel. 5
- 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urf lakással és 5 hold díszkerttel, hűves ut mentén. 4
- 100 kat. hold körül I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasutállomástól, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsösökkel. 6
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
- 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 211 m. hold kertt talaj, Temesvártól 2 kilométernyire, tejgazdaságra ki-álón alkalmas, 10 szobás urilakkal. A birtokon nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön van. 10
- 586 hold Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. 14
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közepében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold Hont megyében A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
- 2438 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számu kitérő épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 16
- 290 hold Szilagy megyében, vasutállomástól 7 km. Fete részben szántó, fete részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
- 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold ákáczerdő épületekkel. 24
- 184 hold Pest megyében, vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal, gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25
- 139 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért. 26
- 986 m hold Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasutállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
- 2056 m. hold három különálló részben: 155; hold 600,000 K, 300 hold legelő és rét 150,000 K, és 194 hold mezőáros, bellerültén kastélyval, igen sok gazdasági épülettel. 170,000 K. A birtorrészek külön-külön is eladók. 30
- 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivethető. 31
- 306 m. hold Szatmár megyében, Nagyvárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,000 K. 32
- Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belsőséggel együtt totasz szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyazinte az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladatnak. Elsőrendű búzatermő földek; előnyös árak. 33
- 642 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, 7 szobás urilakkal. Ára 300,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. 34
- 350 k. hold Nógrád megyében. Gazdasági épületekkel és lakóházzal. Ára 200,000 K. 35
- 5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majorban, mindegyik vas-uti állomás, 6 vizimalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 36
- 165 hold Nógrád megyében várostól 1/4 órányira fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 404

- Birtokvétel:** 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonosán erdőből álló, Hont, Nógrád, Óbör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok 567
- megvételre kerestetik:** 800-1000 holdig jó földdel és épületekkel, instru- czióval. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79
- 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 23
- 2-300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 80
- 400-600 hold kastélyval, kerttel, cég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 172
- 50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenszetre alkalmas. 243
- 500 holdon felül bármely nagyságig. Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben jó minőségű talajjal. 380

- Bérbeadó birtok:** 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
- 582 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86
- 2000 m. hold Nógrád megyében, helyben vasuti állomással. 407

- Birtokbérlet kerestetik:** 180-200 m. h., amely keres- kedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 1000-1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és sikfekvésű vasutállomás közelében levő. 23
- 185 m. h. Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félórányira, 4 szobás lakóházzal. 465
- 100-120 hold város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36
- 400-500 hold 10-12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Eredeti Loosdorfi vetőmagot

a gróf Piatti-féle uradalmi kezeléség vetőmagtenyésztéséből Loosdorf-ban (Bez. Mistelbach) ajánl őszi vetésre az **Eladási Iroda**

Gebrüder Boschan osász. és kir. udv. szállítók
Wien, I., Bäckerstrasse 9.

Loosdorfi télirozsol a legjobb, eddig Ausztriában termelt télirozsol, hozam, minőség, fagy és megdőlés elleni biztosságról illetőleg. Teljesen egyenletes lándzsaalakú kalászfóma, legmagasabb virágzási képesség, sűrű zöldmagtartalom, a mag nem hullik ki, tehát nincs magvesztés. Minden versenyen győztes. Alkalmas minden talajnem- és minden fekvéshez.

Loosdorfi korai buzogány- és Loosdorfi fehér buzogánybuza, nagy hozamképességű fagyálló buzatenyésztés, minden jobb buzaföldbe és minden talajfekvésre alkalmas. — Közelebbi a prospektusokban foglaltatik, melyek mintákkal és kalász-típusokkal díjtalanul küldetnek. 3707

A sziráki, Nógrád megye, uradalom szőlőiben a szüret megkezdődvén, eladásra kerül mintegy

1300 hektoliter Olasz Rizling, Tramini, Furmint, Leányka, Ezerjó és vegyes must

fajok szerint, szakszerűen kezelve. Ugyanezen faj 1904—1908. évjáratu mintegy 700 hl. ó-bor szinte eladó.

Vevőkért az abez-zagyvaszántói állomásra kocsit küld az uradalom.

3880 **Gróf Degenfeld Miklós.**

Eladó, esetleg hosszabb időre **bérbe-** adó Beszterce-Naszód megyében **2 jól jövedelmező vizimalom,** mely közül az **egyik 3 kövű** a községben, a **másik 5 kövű** onnan 3 kilométerre fekszik. Mindkettőhöz külön molnárlakás melléképülettel és közvetlen mellette körülbelül **30 kat. hold birtok,** melynek egyharmad része erdő, tartozik. Ugy a malmok, mint tartóékei kitűnő karban vannak és állandó, elegendő víz és őrléssel bír. Bővebb felvilágosítást ad **Nuszbächer Ignác, Esztény,** Szolnok-Doboka m. 3869

150 darab friss fejős tehén

megvételre kerestetik. A főszű nem a fajjellegre, hanem a tejhozamra lesz fektetve. Ajánlatok a tejmennyiség garantálása és az ár meghatározása mellett **folyó hó 30-ig Nagy Albert** kormányzó czime alatt **Eszterházára** (Sopron megye) küldendők. 3887

1909. évi 77696 I. B.—3.

Fenyő és bükk mű- és tűzifa értékesítés tövön.

A szusáki kir. erdőhivatalnak alárendelt Ijeskováci, skarei, brlogi, krasznói és karlobági kir. erdőgondnokságok rendes évi vágásaiban kijelölt jegenye-, lucz- és erdei fenyő, valamint bükk-törzseknek mintegy 30.092 m³ fenyő és 14634 m³ bükk épület- és műfára, továbbá 17080 m³ bükk tűzifára becsült és egészben véve 169615 K kikiáltási árral megállapított faanyagoknak 14 részletben tövön való eladása iránt a szusáki kir. erdőhivatalnál f. évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor kizárólag zárt írásbeli ajánlatok útján történő versenytárgyalás fog tartatni.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Ajánlatok csakis részletenként tehetők.

Bővebb felvilágosítást a szusáki kir. erdőhivatal s a fent említett kir. erdőgondnokságok nyújtanak.

Budapest, 1909. évi október hó.

3890

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

MOST JELENT MEG:

SZILÁRD GYULA

MEZŐGAZDASÁGTAN

ezimű művének

második bővített kiadása.

I. KÖTET:

ÁLTALÁNOS ÉS KÜLÖNLEGES NÖVÉNYTERMELÉS. KERT ÉS SZŐLŐ.

E kötet tartalmából felemlítjük a következő főbb fejezeteket: A növény. — A talaj. — Földművelés. — Trágyázás. — Vetés és vetések ápolása. — A termények letakarítása és eltartása. — Rétek és legelők gondozása. — Gabonafélék. — Hüvelyes növények. — Kapásnövények. — Olajos növények. — Szálas takarmánynövények. — Ipari és gyári növények. — Általános és különleges rész. — Gyümölcskertészet. — Szőlőművelés.

Ára füzve 3 korona.

A II-ik kötet, mely az állattenyésztést és a gazd. üzletvitelt öleli fel, sajtó alatt van és rövid idő múlva megjelenik. Ennek ára füzve szintén 3 korona lesz.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Arankam

vagy legarankamenté

kisaran

lóhere

luczer

mag

baltacz

valamint minden

gazdasági ma

vásár

a legmagasabb

HALD

utó

magnagykeres

József főherceg ó

fensége v. udvari s

Budape

V., Bálvány-utca

Mit ár

Riár Andor, Deb

Aruosztá

Szenet.

Mész. Műtrágya

Nyere

G

Műszaki osz

Moder malomberendez

Gőzgépelepeket.

Diesel-Nyersolajmotorok

Gazdasági gépeket.

Bankosztá

Kioszkok: törles

kölsönöket elad

föld- és erdőbirtok

bonyolult parcella

és mindenféle bank

Legjobb összeköttetés 1-

1,000.0

vadrózsacs

dus gyökérzetel.

egyenes 2—3 éves

nyok. nemesítésre l

masabb. 140—280

db 7 kor., 1000 db

Továbbá **vállalok**

alakításokat te

kötségvetés szerin

gondozást, felügye

ősi és tavaszi gy

diszfa, cserje-mets

ültetést.

Lendvay Ja

táj-és műker

I. ker., Bors-utca 2

elsőtől telep és iro

kötés-utca 14. Flo

Budán

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
kisarankás
lóhere- és
luczerna-
magot,
baltaczimet
valamint mindenféle egyéb
gazdasági magvakat
vásárol
a legmagasabb árakon
HALDER
utóda

mag nagykereskedése
József főherceg ó cs. és kir.
fensége v. udvari szállítója,
Budapest,
V., Bálvány-utca 6. sz.

Mit árul!?
Klár Andor, Debreczen

Aruosztály:
Szenet.
Mészét.
Műtrágyát.
Nyersolajat.
Gépolajat.

Műszaki osztály:
Modern melomberendezéseket.
Gőzgépelepeket.
Diesel-nyersolajmotorokat.
Gazdasági gépeket.

Bankosztály:
Kioszközi törlesztéses
kölcsönöket elad és vesz
föld- és erdőbirtokokat le-
bonyolított parcellázásokat
és mindenféle bankügyletet.
Legjobb összekötöttes! 3797

1,000.000
vadrózsacseméte

dus gyökérzettel, érett,
egyenes 2-3 éves példá-
nyok, nemesítésre legalkal-
masabb. 140-280 cm. 100
db 7 kor., 1000 db 60 kor.
Továbbá vállalkozó kert-
alakításokat terv- és
költségvetés szerint, kert-
gondozást, felügyeleket,
őszi és tavaszi gyümölcs,
díszfa, cserje-metszést és
ültetést. 3857

Lendvay János
táj- és műkertész
I. ker. Bors-utca 22., nov.
elejétől telep és iroda: Al-
kotás-utca 14., Flora-kert,
Budán

Szénát,
szalmát
veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben,
felpréseléshez modern ló-
és gőzpreseim adom. Aján-
latok: 3620

Schreier Béla
takarmánynagykereskedő
Budapest, Népszínház-
utca 22. Telefon 20-52.

4 szobás
modern lakás buda-
pesti ujonnan épült
házban szövetke-
zeti hárszsz

eladó. Cím a kiadóhiva-
talban. 1172

Virágágyak
részére

zsuptakarók
kiváló vastag minőségben meg-
rendelhetők bármily mértékben
m²-ként 1 kor. 30 fill.-ért Pollak
Ignác szalmaáru-gyárától.
Soroksár. 2070

Gyors, pontos, olcsó földmérés
világhírű szabadalom
18 Államban.

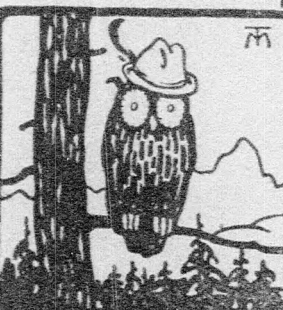

Stádel-Torkos
FÖLDMÉRŐ-TALIGA
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

Allat-
egészségtan.

Állattenyésztő és állattartó
gazdák használatára. Iroda:
Monostori Károly 223 ábrával.
Ára 7 korona. Megrendelhető
a "Patria" r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedésében.
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A hol katepajnik nem kaphatók

kérje ingyen és bérmentve ép most
megjelent nagy képes
árjegyzékünket.
Josef Pichler & Söhne
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Graz, Körösistrasse 7. 3862

Veszek bármily nagy- vagy
kisebb mennyiségű
Fortalls- és Montikola- vesz-
szot telepen fentllyva. Burgán
Lajos Köveskál, Zala m. 2319

Birtokot keresek 300-500 hol-
diz szonalmi üzemesre.
Részletes levélbeli ajánlatot kér
Bognár, Budapest, X., Ohegy
8117. 2386

Bérlet

Erdély legnagyobb forgalmu
mezőváros közvetlen
közlemben, a város mellett, 30
katasztrális hold kitünő föld több
évre bérbeadó, amely mindenre
használható, a legbiztosabb löke-
beletelés, amely alapját képez-
heti nagyobb üzletnek is. Cím:
Jósa Gyula incs-i havasalji
gazdasága, u. p. Nagy-Kátoa
(Kolozs megye). 2261

Eladó rendkívül jutányos árban

2300 magyar holdas birtok,

2 órányira Budapesthez, csinos kastély, kitünő gazda-
sági épületek.

Röjtöki Bauer Antal

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
Telefon 166-66.

Most jelent meg

AZ ÚJ MAGYAR
BORTÖRVÉNY

3-ik bővített, egyedüli teljes
kiadása, az összes rendeletekkel és
a törvény indokolásával.

Jegyzetekkel és ma-
gyarázatokkal ellátta
Dr DRUCKER JENŐ.

Ára 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvke-
reskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MELÁSZT
(folyékony állapotban)
jutányos feltételek mellett szállít:
Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Lipót-körut 2. 3840

Szálas takarmánynövények
termesztése. Szilassy Zoltán és
Grabner Emil e ház-
pótló és egyedül álló mű-
vének beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós
vászonkötésben 10 korona. "Patria" r.-t. gazdasági
könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Eladó gyökeres
szőlővesszők.

47.000 drb Olasz Rizling	} a 20 korona	
28.000 " Fehér Mézes		ezrenként.
4.000 " Kövidinka	} a 25 korona	
8.000 " Ezerjő		ezrenként.
11.000 " Piros Veltelini		
3.000 " Fehér Burgundi		

Az árak tisztítva, csomagolva és november
hó folyamán Hidja-Pusztapáti vasutállo-
másra szállítva értetnek. Cím: **Tolnai**
uradalom fázánkerti gazda-
sága, u. p. Tolna, Tolna megye. 3858

Mezei egerek kipusztítására ajánlok
Saccharin - Strychnin - zabot.

Legbiztosabb és legolcsóbb!!
VEGYIPARI LABORATORIUM
DETENYI FRIGYES
BUDAPEST, MAROKKÓI-U. 2.
3861a

Báró Sprigner Gusztáv ő méltósága
vágvölgyi uradalmában
jószágfelügyelő
állás betöltendő. Pályázhatnak, kik
az 1900: XXVII. t.-cz. 25. §-ának meg-
felelnek, az intenzív gazdasági üzem-
ben, kivált ezukoriépa- és burgonya-
termelés, valamint tejgazdaság és
marhahizlalásban jártasak, tapaszta-
latokkal bírnak, a magyar, német és
lehetőleg a tót nyelvet bírják. Aján-
latok bizonyítványmásolatokkal, melyek
vissza nem küldetnek, ezimzen-
dők: **Jószágfelügyelőség, Bucvány,**
Nyitra megye. 3885

BÉRLEVELEK
(Szegődségi levelek) dbja 5 fill.

SZEGŐDSÉGI
KÖNYVECSKÉK

darabja 10 fill.
Az új cselédtörvény alapján összeállítva. - Az 1908.
nov. 1-én életbelépett cselédtörvények kivonatával.

ELBOCSAJTÓ
BIZONYÍTVÁNY

darabja 2 fill.

SZEGŐDSÉGE
:: FŐKÖNYV ::

25 ives darabja 2.50 kor.
50 ives darabja 4.- kor.
100 ives darabja 7.- kor.

A fentieket Állandóan raktáron tartjuk s azokból bár-
milyen mennyiséggel Azonnal szolgálhatunk. ::
"PÁTRIA" irod. vállalat és nyomdai r.-t.
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Godóllón végzett mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Szakképzett mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispáni állást keres, szerény feltételű, szorgalmas, józan életű, ev. ref. vallású, 28 éves, nős, kiscsaládu, gyakorlati gazdasági ismeretekkel rendelkező. 1910 január hó 1-én megkezdte a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Botosispáni állást keres, szerény feltételű, szorgalmas, józan életű, ev. ref. vallású, 28 éves, nős, kiscsaládu, gyakorlati gazdasági ismeretekkel rendelkező. 1910 január hó 1-én megkezdte a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Bognár, középkorú uradalomban, 34 éves, református, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

34 éves, református, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Gazdatiszt és okleveles mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispáni, vincerelléri vagy nagyobb gazdaságban kúcsári vagy hasonló állást keres egy 32 éves, nős, kiscsaládu, román kath. egyén, ki az oliványkezelést és előhajtásra való előállítás konyhakészítést dnyvettermelést és szőlőeszt érti. Belső magyar, német és román nyelven, magyarul és németül ír. Irada és könyvezetést is ért, most egy 380 holdas birtokot magányosan vezet, mely gazdaságból 130 hold amerikai anyatelep, 15 hold oliványzó és évente 4-5 millió oliványt előállít, konyhakészítést és dnyvettermelést is foglalkozik. Az állást azonnal vagy utóbbra kívánom változtatni. 3 évig magányosan vezetem. Cím: a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Intéző január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispán, 4 közép- és földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispán, 4 közép- és földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Erekségi vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Yorkshire tenyésztésére alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Fülöp Ede magyar-nádasi gazda agab n 120 drb ruzka an ajuh és 4 kos, 80 drb ezidei tenyészárban, tenyész-tésre való, kiúzó kondícióban, eladó. Tudakozódhat tulajdonosnál Magyar-Nádasi, vasút, postai, távüzenet. 2314

20 drb 1-3 éves koru, igen szép pirostarka üször, tehenszert fel agyása miatt jótányosan eladó. Cím: Perest gas dasig, via Nagysalló. 2318

Eladó tinók. Igen szép, erős, 8 drb 4-5 éves befogni való fehér tinó, 12 drb 3-4 éves fehér és razi tinó eladó Kovatsi János és Józsefnél, Dráva mellett bérelt legelőjén, bővebbet Kovatsi János és Józsefnél, Pécselt, tisz János és Józsefnél, 2347

Yorkshire választott és 5 hónapos malacok eladók elő sulyban 120 fillért a kétornyalú gazdaságban, Pápa mellet Veszprém m. 2313

Emdeni óriáslovak idelek kapatok: gumá 16, tojó 14 K, továbbá kiválóan szép, fajtisza, sárga orpingtonok: kakas 10, tojó 8 kor, Kégl Drzsóné, baromfi-tenyész-tészen, Csaba, Fejér megye. 2382

Eladó yorksh'ri tenyész-terít-ések, 4 ko 23 (2 eredeti importált) és 1 km. Erd-klődök-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Sertésenyésztés felhagyása birtokon, mi it besnyel birtokon, van állomány kes-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Gazdatiszt és okleveles mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispáni, vincerelléri vagy nagyobb gazdaságban kúcsári vagy hasonló állást keres egy 32 éves, nős, kiscsaládu, román kath. egyén, ki az oliványkezelést és előhajtásra való előállítás konyhakészítést dnyvettermelést és szőlőeszt érti. Belső magyar, német és román nyelven, magyarul és németül ír. Irada és könyvezetést is ért, most egy 380 holdas birtokot magányosan vezet, mely gazdaságból 130 hold amerikai anyatelep, 15 hold oliványzó és évente 4-5 millió oliványt előállít, konyhakészítést és dnyvettermelést is foglalkozik. Az állást azonnal vagy utóbbra kívánom változtatni. 3 évig magányosan vezetem. Cím: a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Intéző január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispán, 4 közép- és földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám. Telefon 312. 412

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye. 3772

Eladó tinók. Igen szép, erős, 8 drb 4-5 éves befogni való fehér tinó, 12 drb 3-4 éves fehér és razi tinó eladó Kovatsi János és Józsefnél, Dráva mellett bérelt legelőjén, bővebbet Kovatsi János és Józsefnél, Pécselt, tisz János és Józsefnél, 2347

Yorkshire választott és 5 hónapos malacok eladók elő sulyban 120 fillért a kétornyalú gazdaságban, Pápa mellet Veszprém m. 2313

Emdeni óriáslovak idelek kapatok: gumá 16, tojó 14 K, továbbá kiválóan szép, fajtisza, sárga orpingtonok: kakas 10, tojó 8 kor, Kégl Drzsóné, baromfi-tenyész-tészen, Csaba, Fejér megye. 2382

Eladó yorksh'ri tenyész-terít-ések, 4 ko 23 (2 eredeti importált) és 1 km. Erd-klődök-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Sertésenyésztés felhagyása birtokon, mi it besnyel birtokon, van állomány kes-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Gazdatiszt és okleveles mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispáni, vincerelléri vagy nagyobb gazdaságban kúcsári vagy hasonló állást keres egy 32 éves, nős, kiscsaládu, román kath. egyén, ki az oliványkezelést és előhajtásra való előállítás konyhakészítést dnyvettermelést és szőlőeszt érti. Belső magyar, német és román nyelven, magyarul és németül ír. Irada és könyvezetést is ért, most egy 380 holdas birtokot magányosan vezet, mely gazdaságból 130 hold amerikai anyatelep, 15 hold oliványzó és évente 4-5 millió oliványt előállít, konyhakészítést és dnyvettermelést is foglalkozik. Az állást azonnal vagy utóbbra kívánom változtatni. 3 évig magányosan vezetem. Cím: a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Intéző január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispán, 4 közép- és földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Elsőrendű Bonyhádi faj vöröstarka ökor- és üszörborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiségben szállítok és istállóban állatok állandóan kaphatók.

Eladó tinók. Igen szép, erős, 8 drb 4-5 éves befogni való fehér tinó, 12 drb 3-4 éves fehér és razi tinó eladó Kovatsi János és Józsefnél, Dráva mellett bérelt legelőjén, bővebbet Kovatsi János és Józsefnél, Pécselt, tisz János és Józsefnél, 2347

Yorkshire választott és 5 hónapos malacok eladók elő sulyban 120 fillért a kétornyalú gazdaságban, Pápa mellet Veszprém m. 2313

Emdeni óriáslovak idelek kapatok: gumá 16, tojó 14 K, továbbá kiválóan szép, fajtisza, sárga orpingtonok: kakas 10, tojó 8 kor, Kégl Drzsóné, baromfi-tenyész-tészen, Csaba, Fejér megye. 2382

Eladó yorksh'ri tenyész-terít-ések, 4 ko 23 (2 eredeti importált) és 1 km. Erd-klődök-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Sertésenyésztés felhagyása birtokon, mi it besnyel birtokon, van állomány kes-kés család, van 32 drb eredeti Weithelmstein-féle anyaserteselem és 4 drb magkezem 1 1/2-3 1/2 évesek, az ap.-állatok 1 1/2 évesek, 55 drb süldő, ezeknek leszármazottjait 1/2 évesek, eladók. 2403

Január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Gazdatiszt és okleveles mérész járási vizsgát tett és a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispáni, vincerelléri vagy nagyobb gazdaságban kúcsári vagy hasonló állást keres egy 32 éves, nős, kiscsaládu, román kath. egyén, ki az oliványkezelést és előhajtásra való előállítás konyhakészítést dnyvettermelést és szőlőeszt érti. Belső magyar, német és román nyelven, magyarul és németül ír. Irada és könyvezetést is ért, most egy 380 holdas birtokot magányosan vezet, mely gazdaságból 130 hold amerikai anyatelep, 15 hold oliványzó és évente 4-5 millió oliványt előállít, konyhakészítést és dnyvettermelést is foglalkozik. Az állást azonnal vagy utóbbra kívánom változtatni. 3 évig magányosan vezetem. Cím: a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Intéző január 1-én belépésre alkalmas, földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Ispán, 4 közép- és földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Eladó Kanász pejmen, születte 1897 november 4. Apja: Preferment, anyja: Margit. (Hivatalos ménes-könyv Ausztria és Magyarország részére XI. kötet. 529. lap.) Megtekinthető P.-Majkon, utolsó állomás Tata, gróf Esterházy Miklós Móríc menesében. 2381

Borju-eladás. Néhány Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes földbirtokosnál prima elsőrendű 1 1/2 és 2 éves erdélyi ökorborju nagy választékban kapható. Levélczím: Nagy Dénes földbirtokos Torda (Torda-Aranyos megye). 3843

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalomban, posta Konceza, kaphatók: Magyar igásökrök Birkák Tehenek, üszök

24 táresás kétsoros boronák, dést elkerülő vetési hengerek és lánpanélküli esibe-keltető-gépek. 3331

Eladó 40 drb 4-4 1/2-5 éves, pirostarka, beállítási való 3877

Ökör-tinó Értekezhetni JUHÁSS ANDRE tulajdonossal, Zilah, Szilágy megye. Vegyesek

Teletetésre 80-100 drb tinó vagy üsző elvállalatik. Megkeresendő címre intézendők: Gazdasági Intézőség Csomospuszta, u. p. Nagyida, Abauj megye. 2346

Harmados tartásra 2 évesnél idősebb nő endék marék 1 és 1 tartásra, valamint birkák feles tartásra elfogad máj október tizen-től kezdve csattai gazdaság, Veszprém megye. 2377

FAKULT BÖRKABATOK sötét színekre tartósan festetnek 1722 HALTENBERGER BELA ruhafestőgyárában, Kassa. ALA PITTATOTT 1810.

Eladás Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighofer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 (ittól feljebb, minden árban. Zongora, ezimbalomhang-lások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöl-tettek. REMENYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 1138

Vadászpuskák nagy alkalmi rangú kipróbált, jó, modern vadászpuskák nagy választékban és igen olcsó árban. Többek közt angol esjétkoros Ham-merles, Scott London, Spring-er Kíner (az öreg) kezimunka kidolgozású Hnom Lan-kaszter, automatikus Browning és ismétlő Winchester, golyós Express, tárcsós Mauller, Sohomaner, Hammerless, Drilling és több más finom puskák és ismétlő pisztoly még eddig nem létezett olcsó árban kaphatók Radnál: Egyetem-ter 5. (nem Egyetem-ter). Használt de jó puska vezek és becsesek. Telefon 195-32. Ugyanitt egy motorkerékpár oldalkocsival együtt igen olcsón eladó. 3394

200.000 darab tiszta disz-dasági 1. gyümölcsfa eladó, erős, szép olcsó. Disz-dasági 30 fajta vegyesen, nével 100 drb 15 forint, ezek 120 forint, tess k arjegyzé-ket kérl. Cím: Krebs Zoltán főkerész, Szarvason. 2384

Gyümölcsfák ellenséggel és védelemmel az eliknek való védelem és irta Wenzinger Ádám. 1 korona előzetes beklítés ellenében bérmentve küldi a Páris r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllő-ut 25.

Préselt búzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajakok (Bácska). 6880

Keltetőgépek díjazatlan próba. Keltető-gépek a legjobbak és legolcsó-bak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarországból, melyek bármely díjazatlan megküldetnek. Keltetőgépek tyuk-, liba-, fogoly-, fácán- és kacskafészokhoz. Keltetőgépek vesztelítésére. Keltető-gépek szabdalmas Ausztrián és Magyarországból. — Egyedül készítője G. Múcko, Reisen-berg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedül gyár-t. 3411

Gazdasági iratok nagyobb gazdasági bérigazgatás és belső majori teendő-ség. Megkívántatik csele-jártasság és néhány évvel. Sajátkezűleg irt-kérvények bizonyítvány-tokkal, melyek vissza-detek és fizetési igény-jelölésével ezen címre-dőre: Gazdasági Intéző-ség Pusztaszta, u. p. Nagy-ida megye.

Gazdatiszt állás bér-mázia: 840 K, 24 hekt. 720 l. tej 2 drb süldő, 700 g. lakás tiszta. Csak-mes, józan, megbízható-mas, olajban besző 6 pas-gazd k küldjék be biz-ny-másolatát. Lapusnyaki u. p. Hunyaddobra.

Magtárkezelő keresi november hó 1-én való 1. Magtárkezelés, az-kezelés és egyzeri-vezetésében jártasság-vántatik. Bizonyítvány-felzerelt ajánlatok a hí-nyek megjelölésével. Sz-mond mezőltaki bérigaz-gatók, Veszprém m. zendők.

Egy földmivessiköltő ki-óta már nagyobb gazdasá-g ködki, fel-éteik 1910 Jan-átlatok és bizonyítvá-kok megkívántatik a Kúcsári bér igazgatás-géne, u. p. Polgárdi, Fej-érendők.

Botosispánt keresi meg-vel és gazdaságomban bér-vel. Pályázhatnak kik-mek, hosszabb gyakorl-tak. Fivételgény meg-Óvár Ferencz birtokos. Tolna megye.

Számtartó irt. kis-és könyvviteli gazdasá-g. Január 1-re Bizonysá-gatok, melyek vissza-nyek, belső-óhít gazd-Ohát-Pusztaköz címze-

Nagyobb szeszgyári né-keresik né-írásokat, ki iradati bér-jártassággal bírjon. Sei-irt ajánlatok S. hwarcz-Alber hez Nyirgyulajbá-dók.

Gazdasági iratok nagyobb gazdasági bérigazgatás és belső majori teendő-ség. Megkívántatik csele-jártasság és néhány évvel. Sajátkezűleg irt-kérvények bizonyítvány-tokkal, melyek vissza-detek és fizetési igény-jelölésével ezen címre-dőre: Gazdasági Intéző-ség Pusztaszta, u. p. Nagy-ida megye.

Hirdetési ár 25 szék minden szó 4 fillér. den szó 8 fillér. A legkisebb hird.

Betöltendő birtokosok KISH

Földbirtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

Betöltendő birtokosok földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott. A vizsgát a földm. vizsgálati bizottság elnöke által megválasztott.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

Aki agrárszociális ismereteit bővíteni akarja — a gazdasági mozgalmakban résztvesz — a községi közéletben szerepet visz — minden földbirtokos, lelkes, tanító és közigazgatási tisztviselő és minden politikus — az olvassa el **De Pottere Bruno**

„Magyar szociális agrárpolitika“

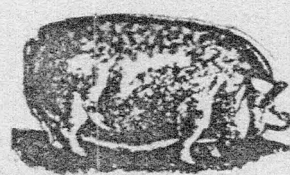
című új könyvét, mely **4 koronáért** kapható a „Patria“ részv. társ. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Acetylen-lámpák.

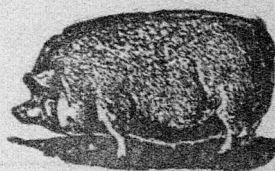
Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére. **VASS GÉZA és FIA, Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 6.**
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.
 Telefon 65-43. Sürgőnyezim Dunlop.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltetnek sovány nyulak állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)
 Telefon: 97-05 Interurbán.
 Felvilágosítással készséggel szolgál.

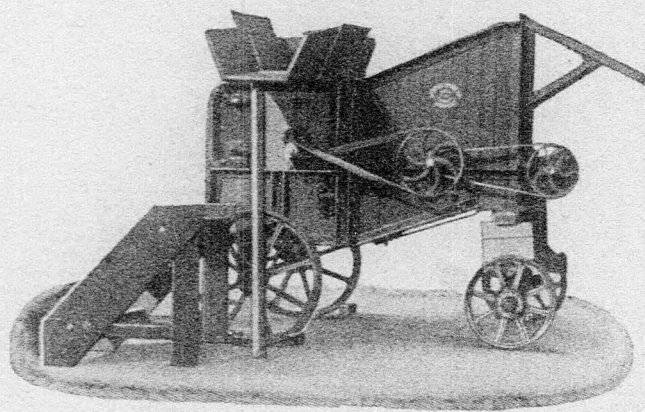
Kenese Ferencz főtiszt-tisztartó által készített

KENESE-féle EGYSZERŰ GAZDASÁGI SZÁMVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL nagy raktárt tartunk.

A lehető legegyszerűbb kezelés s egyben a legtökéletesebb nyomtatványrendszer. A legtöbb gazdaságban bevezetve. — Mintaiveket valamint árjegyzéket is készséggel bocsátunk az érdeklődők rendelkezésére.

Megkeresések a „PATRIA“ irod. váll. és nyomdai r.-t. nyomtatványkezelői osztályához intézendők, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZAB. KUKORICZASZÁRTÉPŐGÉP

Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve.

az **egyedüli** szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók** és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető**, mint az „Ásványi“-féle tengeriszártéppőgéppel. 1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON“
 GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI., VACZI-UT 17. SZ.

„Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

K

AZ ORS

Az Országos Magyar

Nem tagok
 Egész évre 24 koron

AZ OMG

az „Országos Ma

mezőgazdasági ipari

folyó évi október
 órákor a Köztelek
 uteza 8.) megtartat

Tárgyak:

1. A szakosztály
 2. Földművelésügyi
 3. A szeszélesztő
 4. Állásfoglalás
- vonatkozó törvényj
 Budapest, 1909

Alapszabályaink 5
 értelmében az egyes
 den egyesületi tag
 ugyan, de szavazat
 választmány által
 szakosztályi tagok,
 közül pedig azok bi
 szakosztályban való
 szakosztály elnöke
 a szakosztályok ösz
 azt követőleg négy
 Felhívom tehát egy
 hogy amennyiben v
 szakosztály f. évi m
 szavazati joggal rész
 jenek ebbeli szándéku
 belül az OMGE. t
 közülni. Ügyrendünk
 egyesület szakosztály
 gazdasági, b) irodalm

A MAGY

ME

SZÖVET
 V. KER.,